ТАЪЛИМ СИФАТИ МОНИТОРИНГИ ВА НАЗОРАТИ

Бош илмий-методик марказ

2021

Ўқув-услубий мажмуа

ТАЪЛИМ СИФАТИ МОНИТОРИНГИ ВА НАЗОРАТИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАҲБАР КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

“Таълим сифати менежменти” йўналиши учун

“ТАЪЛИМ СИФАТИ МОНИТОРИНГИ ВА НАЗОРАТИ”

модули бўйича

Ў Қ У В –У С Л У Б И Й М А Ж М У А

Тошкент – 2021

Модулнинг ўқув-услубий мажмуаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 7 декабрдаги 648-сонли буйруғи билан тасдиқланган ўқув дастури ва ўқув режасига мувофиқ ишлаб чиқилган.

Тузувчи: **Б.Назаров -** техника фанлари номзоди, доцент

Тақризчи: **Н.Сабуров -** юридик фанлари доктори, доцент

Ўқув -услубий мажмуа Бош илмий-методик марказ Илмий методик Кенгашининг қарори билан нашрга тавсия қилинган
(2020 йил “30” декбардаги 5/4-сонли баённома)

МУНДАРИЖА

I. ИШЧИ ДАСТУР **6**

II. МОДУЛНИ ЎҚИТИШДА ФОЙДАЛАНИЛАДИГАН ИНТРЕФАОЛ ТАЪЛИМ МЕТОДЛАРИ **17**

III. НАЗАРИЙ МАТЕРИАЛЛАР **20**

IV. АМАЛИЙ МАТЕРИАЛЛАР **56**

V. ГЛОССАРИЙ **114**

VI. АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ **118**

I. ИШЧИ ДАСТУР

ИШЧИ ДАСТУР

Кириш

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017-йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли Фармони билан тасдиқланган “2017-2021-йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар Стратегияси”да миллий кадрларнинг рақобатбардошлиги ва умумжаҳон амалиётига асосланган олий таълим миллий тизимининг сифати ошишига алоҳида эътибор қаратилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси”да олий таълим билан қамров даражасини ошириш, халқаро стандартлар асосида юқори малакали, креатив ва тизимли фикрлайдиган, мустақил қарор қабул қила оладиган кадрлар тайёрлаш, уларнинг интеллектуал қобилиятларини намоён этиши ва маънавий баркамол шахс сифатида шаклланиши учун зарур шарт-шароит яратиш, республикадаги камида 10 та олий таълим муассасасини халқаро эътироф этилган ташкилотлар (Quacquarelli Symonds World University Rankings, Times Higher Education ёки Academic Ranking of World Universities) рейтингининг биринчи 1 000 та ўриндаги олий таълим муассасалари рўйхатига, шу жумладан Ўзбекистон Миллий университети ва Самарқанд давлат университетини биринчи 500 та ўриндаги олий таълим муассасалари рўйхатига киритиш белгиланган.

Шунингдек, мамлакатимизнинг барча соҳаларида ислоҳотларни амалга ошириш, одамларнинг дунёқарашини ўзгартириш, етук ва замон талабига жавоб берадиган олий маълумотли мутахассис кадрларни тайёрлашни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Республикада таълим тизимини мустаҳкамлаш, уни замон талаблари билан уйғунлаштиришга катта аҳамият берилмоқда. Бунда мутахассис кадрларни тайёрлаш, таълим ва тарбия бериш тизими ислоҳатлар талаблари билан чамбарчас боғланган бўлиши муҳим аҳамият касб этади. Замон талабларига жавоб бера оладиган мутахассис кадрларни тайёрлаш, Давлат томонидан қўйилаётган талаблар асосида таълим ва унинг барча таркибий тузилмаларини такомиллаштириб бориш олдимизда турган долзарб масалалардан биридир.

Ушбу дастурда Таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари. Таълим муассасаларини аттестацияси ва давлат аккредитацияси. Таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолаш. Талабалар билимини баҳолаш тизими. Таълим тизимига юқори самарали халқаро амалиётни жорий этиш. Якуний давлат аттестацияси. Давлат-жамоатчилик

назорати. Ташқи назорат. Таълим сифатини оширишда ички назорат ва ҳисобдорлик механизмлари. Халқаро эътироф этилган ташкилотлар (Quacquarelli Symonds World University Rankings, Times Higher Education ёки Academic Ranking of World Universities) рейтинги. «2+500» ва «8+1000» лойиҳалари. Олий таълим ташкилотларининг миллий рейтинги. Олий таълим муассасалари рейтингини аниқлаш. Таълим сифатини назорат қилиш ва олий таълим муассасалари рейтингини юритишнинг нодавлат тизимини яратиш. Таълимда ўқув-тарбия жараёнлари, профессор-ўқитувчилар таркиби, кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш сифатини назорат қилишда раҳбар кадрларнинг ўрни. Таълим сифатини таъминлаш жараёнларини электрон таълим бошқарув тизими орқали назорати асослари баён этилган.

Модулнинг мақсади ва вазифалари

Модулнинг мақсади: педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш курси тингловчиларини таълим сифати назорати, таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш, якуний давлат аттестацияси, олий таълим муассасалари рейтинги билан таништириш.

Модулнинг вазифалари:

тингловчиларда таълим сифати назорат қилиш, таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш, якуний давлат аттестациясини ўтказиш, олий таълим муассасалари рейтингини аниқлаш бўйича малака ва кўникмалар .

Модул бўйича тингловчиларнинг билими, кўникмаси, малакаси ва компетенцияларига қўйиладиган талаблар

“Таълим сифати мониторинги ва назорати” модулини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида:

Тингловчи:

- таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари;
- таълим муассасаларини аттестацияси ва давлат аккредитацияси;
- таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолаш;
- талабалар билимини баҳолаш тизими;
- таълим тизимига юқори самарали халқаро амалиётни жорий этиш;
- якуний давлат аттестацияси;
- давлат-жамоатчилик назорати;
- ташқи назорат;
- таълим сифатини оширишда ички назорат ва ҳисобдорлик механизмлари;

- халқаро эътироф этилган ташкилотлар (Quacquarelli Symonds World University Rankings, Times Higher Education ёки Academic Ranking of World Universities) рейтинги. «2+500» ва «8+1000» лойиҳалари;
- олий таълим ташкилотларининг миллий рейтинги;
- таълим сифатини назорат қилиш ва олий таълим муассасалари рейтингини юритишнинг нодавлат тизимини яратиш;
- таълимда ўқув-тарбия жараёнлари, профессор-ўқитувчилар таркиби, кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш сифатини назорат қилишда раҳбар кадрларнинг ўрни;
- таълим сифатини таъминлаш жараёнларини электрон таълим бошқарув тизими орқали назорати асослари уларни амалга оширишдаги мавжуд камчиликлар ва уларни бартараф этиш бўйича **билимларга эга бўлиши**;
- таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари бўйича ишлаш;
- таълим муассасаларини аттестациясидан ва давлат аккредитациясилан ўтказиш;
- таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолаш;
- талабалар билимини баҳолаш тизимини қўллаш;
- таълим тизимига юқори самарали халқаро амалиётни жорий этиш;
- назорат турларини қўллаш;
- халқаро эътироф этилган ташкилотлар (Quacquarelli Symonds World University Rankings, Times Higher Education ёки Academic Ranking of World Universities) рейтинги. «2+500» ва «8+1000» лойиҳаларини амалиётда қўллаш;
- олий таълим ташкилотларининг миллий рейтингини аниқлаш;
- таълим сифатини таъминлаш жараёнларини электрон таълим бошқарув тизими орқали назорат қилишни қўллаш бўйича **кўникма ва малакаларни эгаллаши;**
- таълим муассасаларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш ва хулдоса тайёрлаш;
- таълим муассасаларида ички, ташқи, давлат-жамоатчилик назоратини ўтказиш;
- олий таълим муассасаларини рейтингига таъсир қилувчи омилларни аниқлаш бўйича **компетенцияларни эгаллаши лозим.**

Модулни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича тавсиялар

“Таълим сифати мониторинги ва назорати” модули маъруза ва амалий машғулотлар шаклида олиб борилади.

Курсни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, ахборот-коммуникация технологиялари қўлланилиши назарда тутилган:

- маъруза дарсларида замонавий компьютер технологиялари ёрдамида тақдимот ва электрон-дидактик технологиялардан;

- ўтказиладиган амалий машғулотларда техник воситалардан, блиц-сўровлар, ақлий ҳужум, гуруҳли фикрлаш, кичик гуруҳлар билан ишлаш, ва бошқа интерфаол таълим методларини қўллаш назарда тутилади.

Модулнинг ўқув режадаги бошқа модуллар билан боғлиқлиги ва узвийлиги

“Таълим сифати мониторинги ва назорати” модули бўйича машғулотлар ўқув режасидаги “Университет 3.0 модели ва таълим сифатини таъминлаш масалалари”, “Таълим сифатини таъминлашда халқаро тажрибалар” каби модуллар билан узвий алоқадорликда олиб борилади.

Модулнинг олий таълимдаги ўрни

Модулни ўзлаштириш орқали тингловчилар назорат турлари ва уларни қўллаш, таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш, олий таълим муассасаларини рейтингини аниқлашга доир касбий компетентликка эга бўладилар.

МОДУЛ БЎЙИЧА СОАТЛАР ТАҚСИМОТИ

№	Модул мавзулари	Аудитория ўқув юкламаси		
		Жами	**Назарий**	**Амалий машғулот**
1.	Таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари. Таълим муассасаларини аттестацияси ва давлат аккредитацияси. Таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолаш	2	2	
2.	Талабалар билимини баҳолаш тизими. Таълим тизимига юқори самарали халқаро амалиётни жорий этиш. Якуний давлат аттестацияси. Давлат-жамоатчилик назорати. Ташқи назорат. Таълим сифатини оширишда ички назорат ва ҳисобдорлик механизмлари	2	2	
3.	Таълим муассасалари фаолиятини ички ва ташқи баҳолашни амалга ошириш.	2		2
4.	Олий таълим муассасалари рейтингшии аниқлаш	4		4
5.	Олий таълим муассалари профессор-ўқитувчилари таркиби ва олий таълим муассасаларида жамоатчилик назорати	2		2
	Жами:	**12**	**4**	**8**

НАЗАРИЙ МАТЕРИАЛЛАР

1-МАВЗУ: ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ БАҲОЛАШ КЎРСАТКИЧЛАРИ ВА МЕЗОНЛАРИ, ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ-НИ АТТЕСТАЦИЯСИ ВА ДАВЛАТ АККРЕДИТАЦИЯСИ, ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИ ИЧКИ ВА ТАШҚИ БАҲОЛАШ. (2 соат)

Режа:

1. Таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари.
2. Таълим муассасаларини аттестацияси ва давлат аккредитацияси.
3. Таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолаш.

Олий ва олий таълимдан кейинги ҳамда кадрларни малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларини аттестациядан ўтказиш кўрсаткичлари ва ҳар бир кўрсаткичнинг баҳолаш мезонлари.

Олий ва олий таълимдан кейинги ҳамда кадрларни малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларини аттестациядан ўтказиш механизмлари ва аттестация натижалари бўйича таҳлилий ва жадвал кўринишидаги маълумотлар. Давлат аккредитациядан ўтказиш механизмлари, давлат аккредитациясидан мақсад. Давлат аккредитациясини аҳамияти.

Олий ва олий таълимдан кейинги ҳамда кадрларни малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолашнинг мақсади. Ички ва ташқи баҳолашни ташкил этиш, ички ва ташқи баҳолаш комиссияларини шакллантириш, ички ва ташқи баҳолашларни ўтказиш, маълумот ва хулосаларни тайёрлаш.

2-МАВЗУ: ТАЛАБАЛАР БИЛИМИНИ БАҲОЛАШ ТИЗИМИ, ТАЪЛИМ ТИЗИМИГА ЮҚОРИ САМАРАЛИ ХАЛҚАРО АМАЛИЁТНИ ЖОРИЙ ЭТИШ, ЯКУНИЙ ДАВЛАТ АТТЕСТАЦИЯСИ, ДАВЛАТ-ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ. ТАШҚИ НАЗОРАТ. ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШДА ИЧКИ НАЗОРАТ ВА ҲИСОБДОРЛИК МЕХАНИЗМЛАРИ. (2 соат)

Режа:

1. Талабалар билимини баҳолаш тизими.
2. Таълим сифатини оширишда ички назорат ва ҳисобдорлик механизмлари.
3. Якуний давлат аттестацияси.

Талабалар билимини баҳолашнинг 5 баҳолик ва 100 баллик рейтинг тизими. Амалга ошириш механизмлари, мавжуд камчиликлар ва уларни бартараф эьтиш йўллари.

Республикамиз ва хорижий давлатларнинг таълим тизими. Хорижий давлатлар таълим тизимидаги илғор тажрибаларни республикамиз таълим тизимига жорий этилиш ҳолатлари норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар мисолида.

Якуний давлат аттестацияси, Якуний давлат аттестациясини ўтказишда йўл қўйиладиган камчиликлар ва уларни бартараф этиш йўллари.

Давлат-жамоатчилик ва ташқи назорат. Уларни ўтказишга масъул давлат ва жамоат органлари, ўтказиш тартиби.

Таълим сифатини оширишда ички назорат ва ҳисобдорлик механизмлари ва унинг аҳамияти.

АМАЛИЙ МАТЕРИАЛЛАР

1-МАВЗУ: ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ИЧКИ ВА ТАШҚИ БАҲОЛАШНИ АМАЛГА ОШИРИШ. (2 соат)

Таълим муассссасаларини ички баҳолаш ва маълумот тайёрлаш. Таълим мауссаларини ташқи баҳолаш ва хулоса тайёрлаш. Ташқи баҳолаш натижалари.

2-МАВЗУ: ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ РЕЙТИНГШИИ АНИҚЛАШ (4 соат)

Олий таълим муассасалари рейтинги бўйича хорижий тажриба. Олий таълим муассасаларини миллий рейтингини тузиш. Олий таълим

муассасаларининг рейтинг натижалари ва уларнинг қиёсий таҳлили.

3-МАВЗУ: ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАЛАРИ ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАРИ ТАРКИБИ ВА ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ (2 соат)

Олий таълим муассалари профессор-ўқитувчилари таркиби ва уларни ишга қабул қилиш, танловдан ўтказиш механизмлари. Таълим сифатини таъминлаш. Таълим сифатини таъминлашда жамоатчилик назоратининг ўрни. Жамоатчилик назоратини жорий этиш.

ЎҚИТИШ ШАКЛЛАРИ

Мазкур модул бўйича қуйидаги ўқитиш шаклларидан фойдаланилади:

- маърузалар, амалий машғулотлар (маълумотлар ва технологияларни англаб олиш, мотивацияни ривожлантириш, назарий билимларни мустаҳкамлаш);
- давра суҳбатлари (кўрилаётган лойиҳа ечимлари бўйича таклиф бериш қобилиятини ривожлантириш, эшитиш, идрок қилиш ва мантиқий хулосалар чиқариш);
- баҳс ва мунозаралар (лойиҳалар ечими бўйича далиллар ва асосли аргументларни тақдим қилиш, эшитиш ва муаммолар ечимини топиш қобилиятини ривожлантириш).

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

I. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари:

1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 488 б.

2. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. 1-жилд. – Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 592 б.

3. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2-жилд. Т.: “Ўзбекистон”, 2018. – 507 б.

4. Мирзиёев Ш.М. Нияти улуғ халқнинг иши ҳам улуғ, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. 3-жилд.– Т.: “Ўзбекистон”, 2019. – 400 б.

5. Мирзиёев Ш.М. Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари. 4-жилд.– Т.: “Ўзбекистон”, 2020. – 400 б.

II. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар:

6. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси.–Т.:Ўзбекистон, 2018.

7. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 23 сентябрда қабул қилинган “Таълим тўғрисида”ги ЎРҚ-637-сонли Қонуни.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февраль “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги 4947-сонли Фармони.

9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 21 сентябрь “2019-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5544-сонли Фармони.

10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 май “Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5729-сон Фармони.

11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 август “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларининг узлуксиз малакасини ошириш тизимини жорий этиш тўғрисида”ги ПФ-5789-сонли Фармони.

12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрь “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли Фармони.

13. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2020 йил 25 январдаги Олий Мажлисга Мурожаатномаси.

14. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги «Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш

тўғрисида»ги 343-сонли Қарори.

15. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 2001 йил 16 августдаги “343-сонли қорорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сонли қарори.

16. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги қарори билан тасдиқланган “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисида низом”.

17. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги қарори билан тасдиқланган “Олий таълим муассасалари рейтингини аниқлаш тартибини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 467-сонли қарори.

18. Таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш мезонлари [Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 27 январда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 3214].

Ш. Махсус адабиётлар:

1. Усмонов Б.Ш., Хабибуллаев Р.А. Олий ўкув юртларида ўкув жараёнини кредит-модуль тизимида ташкил қилиш. Ўқув қўлланма. Т.: “Tafakkur” нашриёти, 2020 й. 120 бет.

2. Ўринов В. Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида ECTS кредит-модуль тизими: асосий тушунчалар ва қоидалар. Ўқув қўлланма. Нью Брансвик Университети, 2020 й.

3. Олий таълимнинг меъёрий - ҳуқуқий хужжатлари тўплами. -Т., 2013.

4. Распространение Болонского процесса: о декларации к внедрению на практике. В 3-х частях. Часть 2. Тенденции развития Болонского процесса, его инструменты и опыт внедрения / Р.Р. Агишев, И.В. Анисимова, Ш.М. Валитов, Д.А. Гопкало, В.Г. Крюков, А.Е. Пушкина, Л.А. Симонова, А.П. Снегуренко. Под ред. проф. Р.Р. Агишева. - Казань, КГТУ им. А.Н. Туполева, 2008. - 118 с.

5. The European Higher Education Area. - Joint Declaration of the Ministers of Education. - Bologna, 1999, 19 June.

6. Shaping our Own Future in the European Higher Education Area // Convention of European Higher Education Institutions. - Salamanca, 2001, 29-30 march.

IV. Интернет сайтлар:

7. http://edu.uz – Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

8. http://lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси.

9. http://bimm.uz – Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш бош илмий-методик маркази.

10. http://ziyonet.uz – Таълим портали ZiyoNET.

- http://natlib.uz – Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси.

II. МОДУЛНИ ЎҚИТИШДА ФОЙДАЛАНИЛАДИГАН ИНТРЕФАОЛ ТАЪЛИМ МЕТОДЛАРИ

II. ФОЙДАЛАНИЛАДИГАН ИНТРЕФАОЛ ТАЪЛИМ МЕТОДЛАРИ

“Нима учун?” технологияси.

Нима учун схемаси мавжуд муаммони келтириб чиқарган сабабларини аниқлашга ёрдам берувчи схемадир. Сабаб-оқибат қонунига асосан муаммони келтириб чиқарувчи сабабларни аниқламай туриб муаммони ҳал этиш қийин. Муаммони ечимини топиш учун уни келтириб чиқарган сабабларни аниқлаш ва йўқотиш талаб этилади. Тингловчиларда сабаб-оқибат қонунияти асосида фикр юритишни тарбиялаш муҳим. Ушбу схема тингловчиларда айнан ана шу хусусиятни ривожлантиради. Тингловчиларда тизимли, ижодий, таҳлилий мушоҳада қилиш кўникмаларини ривожлантиради.

НИМА УЧУН? → муаммони аниқлаш, уни ҳал этиш, таҳлил қилиш ва режалаштириш жараёнида қўллаш мумкин

“Нима учун”? схемасига асосан тингловчилар фаолиятини ташкил этиш кетма-кетлиги

1-босқич

Тингловчиларни “Нима учун”? схемасини тузиш қоидалари билан таништириш

↓

2-босқич

Якка тартибда (жуфтликда) муаммо шакллантирилади. Нима учун? сўроғи билан стрелка чизилади ва саволга жавоб ёзилади. Қайта-қайта “нима учун” деган савол бериб борилади. Муаммони келтириб чиқарган илдиз яширинган сабаби топилгунча давом эттирилади.

↓

3-босқич

Тингловчилар кичик гуруҳларга бирлаштирилади, ўз схемаларини таққослашга ва қўшимча киритишга имкон яратилади. Умумий схема жамланади.

4-босқич

Натижалар тақдимоти уюштирилади. Фаолият натижалари баҳоланади.

«Нима учун?» технологиясининг схемадаги кўриниши

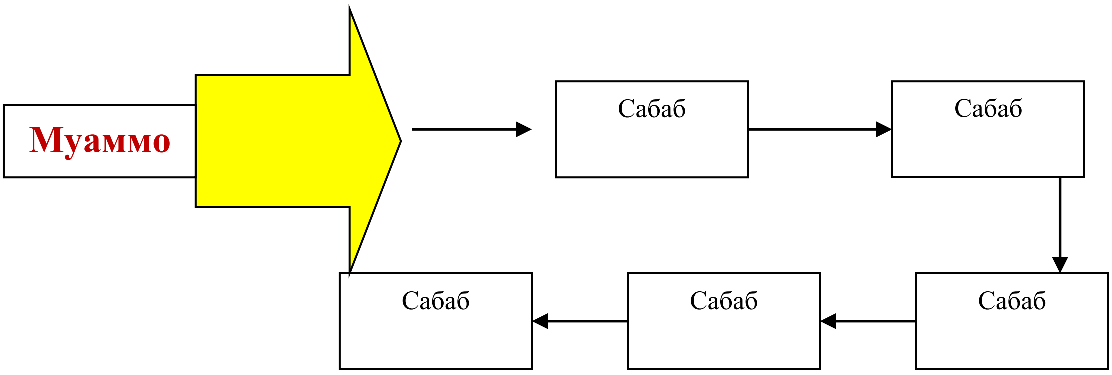

“Нима учун”? схемасини тузиш қоидалари.

1. Қандай пиктограммадан фойдаланишни ўзингиз ҳал этасиз.

2. Мулоҳазаларнинг схематик кўриниши қандай бўлишини ўзингиз ҳал этасиз.

3. Ҳар бир стрелка фикр йўналишини кўрсатиши лозим.

III. НАЗАРИЙ МАТЕРИАЛЛАР

III. НАЗАРИЙ МАШҒУЛОТЛАР

1-МАВЗУ: ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ БАҲОЛАШ КЎРСАТКИЧЛАРИ ВА МЕЗОНЛАРИ, ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ-НИ АТТЕСТАЦИЯСИ ВА ДАВЛАТ АККРЕДИТАЦИЯСИ, ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИ ИЧКИ ВА ТАШҚИ БАҲОЛАШ. (2 соат)

Режа:

1. Таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари.
2. Таълим муассасаларини аттестацияси ва давлат аккредитацияси.
3. Таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолаш.

Таянч тушунчалар: *Аттестация, давлат аккредитацияси, ички баҳолаш, ташқи баҳолаш.*

1. Таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари.

“Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларининг фаолиятини баҳолаш тегишли Таълим муассасалари давлат аттестацияси ва аккредитацияси ҳақидаги низомга мувофиқ тартибга солинади.

Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисида низом Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги 470-сонли қарорига илова билан тасдиқланган.

Ушбу Низом «Таълим тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ идоравий мансублиги ва ташкилий-ҳуқуқий шаклларидан қатъи назар Ўзбекистон Республикасининг мактабгача, умумий ўрта, ўрта махсус, касб-ҳунар, мактабдан ташқари, олий, олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ва илмий-тадқиқот, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш давлат таълим муассасаларини ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини (кейинги ўринларда таълим ташкилотлари деб аталади) аттестациядан ва давлат аккредитациясидан (кейинги ўринларда аккредитация деб аталади) ўтказиш тартибини белгилайди.

Ушбу Низом Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси, Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси ва

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги қошидаги Абу Райҳон Беруний номидаги Бизнес ва бошқарув республика олий мактаби ҳамда ҳарбий таълим муассасаларига нисбатан ҳам татбиқ этилади.

Ҳарбий таълим муассасаларини аттестациядан ва аккредитациядан ўтказишда давлат, ҳарбий, хизмат сирлари ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирларга оид маълумотларни талаб қилишга йўл қўйилмайди.

Таълим ташкилотлари аттестацияси (кейинги ўринларда аттестация деб аталади) ва аккредитацияси Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида«ги Қонунида ҳамда ушбу Низомда белгиланган талаблар асосида ўтказилади.

Таълим ташкилотларини аккредитациядан ўтказиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси (кейинги ўринларда Давлат инспекцияси деб аталади) томонидан аттестацияга асосан амалга оширилади.

Аттестация таълим ташкилотининг фаолиятини баҳолашда давлат назоратининг асосий шакли ҳисобланади ва таълим ташкилотларида кадрлар тайёрлаш мазмуни, даражаси ва сифатининг давлат таълим стандартлари ҳамда давлат талабларига мувофиқлигини аниқлашдан иборат.

Аттестациянинг асосий принциплари қуйидагилар ҳисобланади:

мустақиллик;

холислик;

ошкоралик;

шаффофлик;

одиллик;

даврийлик.

Аккредитация таълим ташкилотлари фаолиятининг давлат таълим стандартлари ва давлат талаблари мезон ва талабларига мувофиқлигининг давлат томонидан эътироф этилиши ҳамда уларнинг битирувчиларига давлат томонидан тасдиқланган намунадаги маълумот тўғрисидаги ҳужжатларни топшириш ҳуқуқини беришдан иборат.

Янги ташкил этилган таълим ташкилотлари улар ташкил этилган пайтдан бошлаб 5 йил муддатга аккредитациядан ўтган деб ҳисобланади.

Тиббиёт олий таълим муассасалари ташкил этилган пайтдан бошлаб 6 йил муддатга аккредитациядан ўтган деб ҳисобланади.

Белгиланган муддатлар тугаганидан сўнг таълим ташкилотлари аккредитациядан ўтказилиши шарт.

Лицензияга эга бўлган нодавлат таълим ташкилотлари томонидан

давлат намунасидаги маълумот тўғрисидаги ҳужжат давлат таълим стандартлари ёки давлат талаблари асосида таълим олган битирувчиларга берилади.

Давлат таълим стандартлари ёки давлат талабларидан ташқари таълим дастурлари асосида таълим олган нодавлат таълим ташкилотлари битирувчиларига давлат намунасидаги маълумот тўғрисидаги ҳужжат берилмайди.

Таълим ташкилотларини аккредитациядан ўтказиш қуйидаги босқичлардан иборат:

аттестациядан ўтказиш жараёнига тайёргарлик кўриш;

таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш ва унинг натижаларини таҳлил қилиш;

аттестация натижаларига кўра таълим ташкилотларини аккредитациядан ўтказиш бўйича қарор қабул қилиш;

аттестациядан ўтказиш жараёнида аниқланган камчиликларни бартараф этиш чора-тадбирларини белгилаш;

аттестация натижалари бўйича ишлаб чиқилган чора-тадбирлар ижросини назорат қилиш.

Давлат инспекцияси Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Инновацион ривожланиш вазирлиги ҳамда тизимида давлат таълим муассасалари бўлган бошқа вазирликлар ва идоралар билан келишган ҳолда ушбу Низом талабларидан келиб чиқиб таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш мезонларини ишлаб чиқади ҳамда аттестация улар асосида ўтказилади.

2. Таълим муассасаларини аттестацияси ва давлат аккредитацияси.

Аттестация Давлат инспекцияси томонидан ташкил этилади.

Аттестация таълим ташкилотларининг фаолиятини ички ва ташқи баҳолашдан иборат икки босқичда амалга оширилади.

Таълим ташкилотларининг фаолиятини ички баҳолаш таълим ташкилотлари томонидан ўзини ўзи баҳолаш ҳисобланади.

Таълим ташкилотларининг фаолиятини ташқи баҳолаш ички баҳолаш ўтказилганидан кейин таълим ташкилотлари фаолиятига Давлат инспекцияси томонидан баҳо бериш ҳисобланади.

Қуйидагилар таълим ташкилотлари фаолиятини ички баҳолашнинг асосий мақсади ҳисобланади:

таълим ташкилотлари ёки таълим дастурларини (таълим йўналишлари, мутахассисликлар, ихтисосликлар, касблар ва курслар) аттестация

кўрсаткичлари ва мезонлари асосида баҳолаш;

таълим ташкилотларида таълим сифати ва мазмунининг давлат таълим стандартлари ва давлат талабларига мувофиқлигини аниқлаш;

таълим ташкилотларининг фаолиятидаги мавжуд муаммолар ва камчиликларни аниқлаш ҳамда уларни бартараф этиш чораларини кўриш;

таълим ташкилотларини ташқи баҳолашдан ўтказишга тайёрлаш.

Ички баҳолаш олий таълим муассасаларида ушбу муассасаларнинг таълим сифатини назорат қилиш бўлимлари томонидан, бошқа таълим ташкилотларида таълим ташкилотлари раҳбарларининг буйруғи билан ташкил этиладиган ички баҳолаш комиссиялари томонидан амалга оширилади.

Комиссиялар томонидан таълим ташкилотлари фаолиятини ички баҳолаш ташқи баҳолашдан камида бир ой олдин ўтказилади.

Таълим ташкилотларининг фаолиятини ташқи баҳолашдан ўтказиш учун эксперт комиссиялари ташкил этилади.

Эксперт комиссиялари томонидан таълим ташкилотлари фаолиятини ташқи баҳолаш қуйидаги муддатларда ўтказилади:

мактабгача, умумий ўрта, ўрта махсус ва мактабдан ташқари таълим ташкилотларида — 3 иш кунигача;

касб-ҳунар таълими ташкилотларида — 6 иш кунигача;

кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларида — 10 иш кунигача.

олий таълим ташкилотлари, шунингдек, олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасаларида — 12 иш кунигача.

Таълим ташкилотлари ёки таълим дастурлари (таълим йўналишлари, мутахассисликлар, ихтисосликлар, касблар ва курслар) 5 йилда бир марта аттестациядан ўтказилади.

Таълим ташкилотлари таркибидаги филиаллар ва олий таълим ташкилотлари таркибидаги олий ўқув юртидан кейинги таълим институти аттестацияси таълим ташкилотлари аттестацияси билан бир вақтда ўтказилади.

Аттестация жараёнида таълим турлари бўйича таълим ташкилотларининг охирги икки йиллик фаолиятини комплекс таҳлил қилиш асосида қуйидагиларга алоҳида эътибор берилади:

олий таълим ташкилотларида:

ташкилий-бошқарув фаолиятининг самарадорлиги;

давлат таълим стандартларининг ўқув жараёнига жорий этилиши;

талабаларнинг фан дастурларини ўзлаштириш даражаси (билими);

профессор-ўқитувчиларнинг илмий-педагогик салоҳияти ва улар мутахассисликларининг (ихтисосликларининг) дарс бераётган фанларига мувофиқлиги;

талабаларнинг дарслик (электрон дарслик) ва ўқув қўлланмалари билан таъминланганлиги даражаси, электрон кутубхона тизимининг мавжудлиги, ундан фойдаланиш самарадорлиги ва мустақил таълим бўйича ахборот ресурсларидан фойдаланиш имкониятининг яратилганлиги;

моддий-техника таъминоти, ўқув лабораторияларининг замонавий асбоб-ускуналар билан ҳамда фойдали ўқув-лаборатория майдони билан таъминланганлиги даражаси;

электрон таълимнинг жорий этилишида замонавий педагогик, ахборот-коммуникация ва инновацион технологияларнинг қўлланилиши;

таълимнинг ишлаб чиқариш ва илм-фан билан интеграцияси;

илмий-тадқиқот фаолияти;

маънавий-маърифий фаолияти;

битирувчиларнинг таълимнинг кейинги босқичларига ўқишга ёки ишга жойлашиши;

халқаро ҳамкорликнинг йўлга қўйилганлиги;

абитуриентларни ўқишга қабул қилиш жараёнининг ташкил этилиши ва амалга оширилиши;

битирувчилар томонидан битирув малакавий ишлари ва магистрлик диссертациялари бажарилиши (сифати), якуний давлат аттестациясига оид фаолият ва унинг натижалари;

иш берувчиларнинг битирувчилар билими, малакаси ва кўникмаларидан қониқиши ҳолати;

олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасаларида:

давлат талабларининг таълим жараёнига жорий этилиши;

илмий раҳбар ва маслаҳатчилар таркибининг сифат кўрсаткичлари ҳамда уларнинг илмий-ташкилий фаолияти натижалари;

таълимни амалга ошириш жараёнига жалб этилган педагог ва илмий ходимларнинг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси эътироф этган журналларда, шунингдек, хорижий нашрларда илмий мақолаларни чоп этиш фаолияти;

илмий-экспериментал, моддий-техника базанинг ҳолати;

докторант ва мустақил изланувчиларга ижтимоий, илмий, ижодий ҳамда лойиҳалаш ишларини олиб боришлари учун яратилган шарт-шароитлар;

докторант ва мустақил изланувчилар шахсий иш режаларининг бажарилиши, ҳисоботларининг олий таълим ташкилотларининг ёки илмий-

тадқиқот муассасаларининг коллегиал органларида (илмий кенгаш, кенгаш, илмий-техникавий кенгаш, илмий-мувофиқлаштирувчи кенгаш ва бошқаларда) муҳокама қилинганлиги ҳамда тасдиқланган режага мос деб топилганлиги;

докторант ва мустақил изланувчилар фаолияти самарадорлиги мониторингининг олиб борилиши ҳолати;

олий ўқув юртидан кейинги таълим институтини битирган докторантлар ва мустақил изланувчиларнинг фалсафа доктори (PhD) ва фан доктори (Doctor of Science) диссертацияларини ҳимоя қилиши ҳолати;

кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларида:

ташкилий-бошқарув фаолиятининг самарадорлиги;

давлат талабларининг ўқув жараёнига жорий этилиши;

моддий-техника таъминоти;

педагог кадрларнинг илмий-педагогик салоҳияти;

ўқув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларининг жорий этилиши;

таълимнинг ишлаб чиқариш билан интеграцияси ҳамда халқаро ҳамкорлик фаолияти;

битирув имтиҳонлари, малака ва битирув ишларининг бажарилиши;

малака ошириш ва қайта тайёрлаш якуни бўйича дипломлар, гувоҳномалар, сертификатлар расмийлаштирилиши ва берилиши.

Нодавлат таълим ташкилотлари ҳамда ўзини ўзи тўлиқ молиялаштирадиган давлат таълим муассасаларини аттестациядан ўтказганлик учун қуйидаги миқдорларда йиғим ундирилади:

мактабгача, умумий ўрта ва мактабдан ташқари таълим бўйича — энг кам ойлик иш ҳақининг ўн беш баравари;

ўрта махсус ва касб-ҳунар таълими бўйича тегишлилигига кўра аттестацияга жалб этиладиган ҳар бир таълим йўналиши ва касб учун — энг кам ойлик иш ҳақининг етти баравари;

олий таълим бўйича аттестацияга жалб этиладиган ҳар бир таълим йўналиши ва мутахассислик учун — энг кам ойлик иш ҳақининг ўн икки баравари;

олий ўқув юртидан кейинги таълим бўйича аттестацияга жалб этиладиган ҳар бир ихтисослик учун — энг кам иш ҳақининг олти баравари;

малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълими бўйича аттестацияга жалб этиладиган ҳар бир курс учун — энг кам ойлик иш ҳақининг беш баравари.

Аттестациядан ўтказганлик учун йиғим Давлат инспекциясининг бюджетдан ташқари ҳисоб рақамига ўтказилади ва аттестация билан боғлиқ

харажатларни қоплаш учун йўналтирилади.

Таълим ташкилотлари томонидан аккредитация муддати тугайдиган йилдан олдинги йилнинг 1 октябрига қадар Давлат инспекциясига аттестациядан ўтказиш тўғрисида ариза тақдим қилинади.

Таълим ташкилотларининг аттестациядан ўтказиш тўғрисидаги аризасига қуйидаги ҳужжатлар илова қилинади:

юридик шахс сифатида давлат рўйхатидан ўтганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси;

таълим ташкилотининг тўлиқ ва қисқартирилган номи, жойлашган жойи, телефон рақами, Интернет жаҳон ахборот тармоғидаги расмий веб-сайти ва электрон почта манзили тўғрисидаги маълумот (филиали мавжуд бўлган таълим ташкилоти маълумотларни филиал бўйича ҳам тақдим этади);

солиқ тўловчининг идентификация рақами;

аттестациядан ўтказиш учун йиғим тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжатнинг нусхаси (нодавлат таълим ташкилотлари ва ўзини ўзи тўлиқ молиялаштирадиган давлат таълим муассасалари учун);

аттестациядан ўтказиладиган таълим йўналишлари, мутахассисликлар, ихтисосликлар, курслар ва касблар рўйхати.

Тизимида давлат таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идоралар ҳамда нодавлат таълим ташкилотлари аттестациядан ўтказиш жадвалини ҳамда аттестацияга оид бошқа ҳужжатларни таълим ташкилотлари фаолиятини ташқи баҳолаш бошланишидан камида икки ой олдин Давлат инспекциясидан оладилар.

Аттестация ўтказиш жадвали ва аттестацияга оид бошқа ҳужжатлар олинган кундан бошлаб таълим ташкилотлари фаолиятини ички баҳолаш ташкил этилади ва ўтказилади.

Таълим ташкилотлари фаолиятини ички баҳолаш натижасида тўпланган маълумотлар ва материаллар, Давлат инспекцияси томонидан тақдим этилган таълим ташкилоти фаолиятига оид маълумотлар киритилган жадваллар ташқи баҳолаш бошланишидан камида бир ой олдин Давлат инспекциясига юборилади.

Белгиланган муддатда ҳужжатларнинг тақдим этилмаслиги ёки ҳужжатлардаги камчиликларнинг бартараф этилмаслиги таълим ташкилотининг аттестациядан ўтказилмаслигига асос бўлади.

Таълим ташкилотлари томонидан аккредитациядан ўтказиш тўғрисидаги ариза ва унга илова қилинадиган ҳужжатлар, таълим ташкилотлари фаолиятини ички баҳолаш натижасида тўпланган маълумотлар ва материаллар Давлат инспекциясига қуйидаги шакллардан бирида тақдим этилади:

а) қоғоз шаклида — таълим ташкилотининг ишончли вакили ёхуд почта алоқаси хизмати орқали;

б) электрон шаклда — таълим ташкилоти раҳбарининг электрон рақамли имзоси билан Давлат инспекциясининг расмий веб-сайтидаги махсус портал орқали.

Давлат инспекциясида аттестациядан ўтувчи таълим ташкилоти учун аттестациядан ва аккредитациядан ўтказиш билан боғлиқ бўлган ҳужжатлар йиғмажилди йиғилади. Унда қуйидагилар жамланади:

эксперт комиссиясини тузиш ҳақидаги буйруқ ёки қарор;

аттестация натижалари бўйича эксперт комиссияси хулосаси;

аккредитация бўйича Давлат инспекцияси бошлиғининг буйруғи;

аттестациядан ва аккредитациядан ўтказиш билан боғлиқ бўлган бошқа ҳужжатлар.

Ҳужжатлар йиғмажилди навбатдаги аттестация ўтказилгунга қадар Давлат инспекциясида сақланади.

Ўрта махсус, касб-ҳунар, олий, олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасалари, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказувчи эксперт комиссиялари таркиби Давлат инспекцияси бошлиғининг буйруғи билан тасдиқланади ҳамда унга Давлат инспекцияси ходими раҳбарлик қилади.

Эксперт комиссиялари таркибига тегишли равишда таълим ташкилотларининг педагог ва раҳбар ходимлари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси, Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларининг етакчи олимлари, вазирликлар ва идоралар ҳамда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари масъул ходимлари, тегишли ишлаб чиқариш корхоналарининг юқори малакали мутахассислари, нодавлат нотижорат ташкилотлар вакиллари жалб этилади. Бунда улар аттестациядан ўтказилаётган таълим ташкилотларига алоқадор бўлмаслиги лозим. Эксперт комиссиялари таркибига хорижий экспертлар ҳам киритилиши мумкин.

Ўрта махсус, касб-ҳунар, олий, олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасалари, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказувчи эксперт комиссиялари таркибини шакллантириш учун Давлат инспекцияси томонидан экспертлар рўйхати тузилади ҳамда ушбу рўйхатдаги экспертлар орасидан Давлат инспекцияси тегишли экспертларни танлаб олади.

Экспертлар рўйхати Давлат инспекциясининг сўровига мувофиқ тегишли вазирликлар ва идоралар, давлат органлари ва ташкилотлари, нодавлат нотижорат ташкилотлар томонидан тақдим этилган номзодлардан таълим турлари, таълим йўналишлари, мутахассисликлар, ихтисосликлар, курслар ва касбларни ҳисобга олган ҳолда шакллантирилади.

Экспертларга қўйиладиган талаблар, уларни танлаб олиш ва аттестация жараёни бўйича семинарлар ташкил этиш Давлат инспекцияси томонидан белгиланади.

Эксперт комиссияларининг вазифалари қуйидагилардан иборат:

таълим ташкилотининг фаолиятини ички баҳолаш натижалари бўйича олинган маълумотларнинг ҳаққонийлигини текшириш;

таълим ташкилотидаги таълим сифати ва мазмунининг давлат таълим стандартлари ва давлат талабларига мувофиқлиги ҳамда кўрсатилаётган таълим хизматларининг сифати ва самарадорлигини баҳолаш;

таълим сифатини ошириш ва таълим хизматларини такомиллаштириш бўйича таклифлар бериш;

таълим ташкилотларининг фаолиятини ташқи баҳолаш юзасидан хулоса тайёрлаш ва Давлат инспекциясига тақдим этиш.

Таълим ташкилотларининг фаолиятини ташқи баҳолаш эксперт комиссиялари томонидан тегишли таълим ташкилотларига бормай, улар томонидан тақдим этилган маълумотлар ва материалларни ўрганиш асосида Давлат инспекциясида ҳам амалга оширилиши мумкин.

Таълим ташкилотлари томонидан тақдим этилган маълумотлар давлат таълим стандартлари ва давлат талабларига мос келмаслиги ҳолатлари аниқланган тақдирда, эксперт комиссиялари томонидан қўшимча маълумотлар сўраб олиниши мумкин. Таълим ташкилотларининг раҳбарлари эксперт комиссиялари томонидан сўралган маълумотлар ва ҳужжатларни тақдим этишлари шарт.

Таълим фаолияти масофавий таълим технологиялари асосида олиб бориладиган таълим ташкилотларида эксперт комиссиялари аъзоларига таълим олувчиларнинг эришган натижалари, улар томонидан фан дастурлари ўзлаштириши ҳолати ва таълим фаолияти билан боғлиқ бошқа маълумотларни олиш учун электрон маълумотлар базасига киришга рухсат берилади.

Давлат таълим муассасаларини ташқи баҳолашдан ўтказиш бўйича экспертлар комиссиялари аъзоларининг хизмат сафарлари билан боғлиқ бўлган харажатлар уларнинг асосий иш жойи маблағлари ҳисобига қопланади.

Бунда тегишли бюджет ташкилотларидан жалб қилинган эксперт

комиссиялари аъзоларининг хизмат сафари билан боғлиқ бўлган харажатлари ушбу бюджет ташкилотларининг тасдиқланган харажатлар сметасида хизмат сафари учун назарда тутилган маблағлар доирасида амалга оширилади.

Нодавлат таълим ташкилотлари ва тўлиқ ўзини ўзи молиялаштирадиган давлат таълим муассасаларини ташқи баҳолашдан ўтказиш учун жалб этилган эксперт комиссиялари аъзоларига Давлат инспекцияси билан тузиладиган фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар асосида ҳақ тўланади. Эксперт комиссиялари аъзоларига тўланадиган ҳақ миқдори уларнинг бажарган ишларига мутаносиб равишда томонлар келишувига мувофиқ белгиланади.

Эксперт комиссиялари таркиби ва иш муддати таълим ташкилотларининг тури ҳамда таълим йўналишлари, мутахассисликлар, ихтисосликлар, курслар ва касблар сонига қараб белгиланади.

Аттестация натижалари асосида эксперт комиссиялари томонидан таълим ташкилотида кадрлар тайёрлаш мазмуни, даражаси ва сифатининг давлат таълим стандартлари ҳамда давлат талабларига мувофиқлиги ҳақида хулоса тайёрланади.

Эксперт комиссиялари томонидан таълим ташкилотлари фаолиятини ички баҳолаш натижалари ва бошқа тақдим этилган ҳужжатларда ҳаққоний бўлмаган маълумотларнинг аниқланиши таълим ташкилотларининг (таълим дастурларининг) «аттестациядан ўтмади» деб эътироф этилишига сабаб бўлади ҳамда давлат намунасидаги таълим тўғрисидаги ҳужжат бериш ҳуқуқидан маҳрум этилади. Бундай ҳолатда таълим ташкилотига бир йилдан сўнг қайта аттестациядан ўтиш учун ариза билан мурожаат қилиш имконияти берилади.

Эксперт комиссиялари таълим ташкилотлари раҳбарияти билан биргаликда таълим ташкилоти фаолиятида аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқади. Давлат инспекцияси аттестациядан ўтказиш жараёнида аниқланган камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш устидан назоратни ташкил қилади.

Таълим ташкилотлари томонидан чора-тадбирлар режасида белгиланган вазифаларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботлар ҳар чорак якунида Давлат инспекциясининг расмий веб-сайтидаги электрон платформага киритиб борилади.

Аттестациядан ўтказиш жараёнида аниқланган камчиликлар бартараф этилмаган тақдирда, Давлат инспекцияси томонидан тегишли вазирликлар ва идораларга тақдимнома киритилади. Тақдимномада кўрсатилган камчиликлар ўз вақтида бартараф этилмаса, таълим ташкилотига берилган аккредитация сертификати бекор қилинади. Бунда, таълим ташкилоти навбатдан ташқари аттестациядан ўтказилади.

3. Таълим муассасаларини ички ва ташқи баҳолаш.

Олий таълим ташкилотида мавжуд таълим йўналишлари ва мутахассисликларнинг умумий сонига нисбатан 67 ва ундан кўп фоизи «аттестациядан ўтди» деб хулоса қилинса, олий таълим ташкилоти «аттестациядан ўтди», 67 дан кам фоизи аттестациядан ўтганда «аттестациядан ўтмади» деб эътироф этилади.

«Аттестациядан ўтди» деб эътироф этилган олий таълим ташкилотининг аттестациядан ўтмаган таълим йўналишлари ва мутахассисликларига таълим олувчиларни ўқишга қабул қилиш тўхтатилади.

Олий таълим ташкилотларининг аттестациядан ўтмаган таълим йўналишлари ва мутахассисликлари битирувчиларининг якуний давлат аттестацияси комиссияси таркибига Давлат инспекциясининг вакиллари киритилиши шарт.

«Аттестациядан ўтмади» деб эътироф этилган олий таълим ташкилотлари тўғрисида қуйидаги хулосалардан бири қабул қилинади:

давлат олий таълим муассасасини қайта ташкил этиш, тугатиш ёки мақомини ўзгартириш тўғрисида тизимида олий таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идораларга тақдимнома киритиш;

нодавлат олий таълим ташкилотларига таълим олувчиларни ўқишга қабул қилишни тўхтатиш;

таълим олувчилари битириб чиққанидан кейин нодавлат олий таълим ташкилотлари лицензиясининг амал қилишини тугатиш.

Олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасаларида камида битта ихтисослик аттестациядан ўтган тақдирда, улар ушбу таълим тури бўйича «аттестациядан ўтди» деб эътироф этилади.

Олий ўқув юртидан кейинги таълим ихтисосликларини охирги уч йилда битирган докторантлар ва мустақил изланувчилар диссертацияларининг илмий даража берувчи илмий кенгаш томонидан ҳимояга қабул қилинганлари сони 10 фоиздан кам бўлса, ихтисосликка нисбатан «аттестациядан ўтмади» деган қарор қабул қилинади.

«Аттестациядан ўтди» деб эътироф этилган олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасаларининг аттестациядан ўтмаган ихтисосликлари бир йилдан кейин қайта аттестациядан ўтказилади.

Қайта аттестация натижаларига кўра «аттестациядан ўтмади» деб эътироф этилган ихтисосликларга қабул тўхтатилади. Қайта аттестация натижалари қабулни тўхтатиш бўйича тегишли қарор қабул қилиш учун:

тизимида олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий ва илмий-тадқиқот муассасалари бўлган вазирликлар ва идораларга ҳамда Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлигига;

олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи нодавлат олий таълим ташкилотларининг муассисларига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлигига юборилади.

Олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасалари «аттестациядан ўтмади» деб эътироф этилганда:

олий ўқув юртидан кейинги таълим бўйича қабул тўхтатилади;

таълим олувчилари битириб чиққанидан кейин олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи нодавлат олий таълим ташкилотларининг олий ўқув юртидан кейинги таълим бўйича лицензиясининг амал қилиши белгиланган тартибда тугатилади;

таълим олувчилар илмий ишларини давом эттириши учун тасарруфида олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасалари бўлган вазирликлар ва идоралар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги томонидан бошқа олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасаларига ўтказилади;

хорижий фуқаролар ва фуқаролиги бўлмаган докторантлар ва мустақил изланувчиларнинг шартномалари улар ўтказилган олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасалари билан қолган муддатга қайта расмийлаштирилади;

бошқа олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасалари бўлмаган тақдирда илмий ишларни ушбу олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотида ёки илмий-тадқиқот муассасасида давом эттиришга рухсат берилади.

Олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасаларини аттестациядан ўтказиш Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг мониторинги натижалари ҳамда олий таълим ташкилотлари ёки илмий-тадқиқот таълим муассасалари томонидан тақдим этилган маълумотлар асосида жойларга чиқмаган ҳолда ҳам амалга оширилиши мумкин.

Кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотлари бўйича:

кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларининг ташкилий-бошқарув фаолияти самарадорлиги, давлат талаблари ва уларнинг уставида белгиланган вазифалари, ўқув жараёнининг ташкил этилиши, илмий-педагог кадрларнинг салоҳияти, илмий-тадқиқот ва методик фаолиятининг самарадорлиги, моддий-техник таъминоти, ишлаб чиқариш билан интеграцияси ва халқаро ҳамкорлик бўйича фаолияти таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш мезонлари асосида баҳоланади. Мезонлар асосида кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларида мавжуд курсларнинг 67 ва ундан кўп фоизи аттестациядан ўтса, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилоти «аттестациядан ўтди», 67 дан кам фоизи аттестациядан ўтса, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилоти «аттестациядан ўтмади» деб эътироф этилади.

«Аттестациядан ўтди» деб эътироф этилган кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларининг аттестациядан ўтмаган қайта тайёрлаш ва (ёки) малака ошириш курсларига тингловчиларни қабул қилиш тўхтатилади.

«Аттестациядан ўтмади» деб эътироф этилган кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотлари тўғрисида қуйидаги хулосалардан бири қабул қилинади:

кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш давлат таълим муассасасини қайта ташкил этиш ёки тугатиш тўғрисида тасарруфида кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш давлат таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идораларга тақдимнома киритиш;

кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш нодавлат таълим ташкилотлари лицензиясининг амал қилишини белгиланган тартибда тўхтатиш.

Таълим олувчиларни ўқишга қабул қилиш тўхтатилган таълим йўналишлари ва мутахассисликлар, ихтисосликлар, курслар ва касбларни қайта очиш масаласи таълим ташкилотлари фаолиятида кўрсатилган камчиликлар тўла бартараф этилганидан бошлаб камида уч йилдан сўнг тегишли вазирликлар ва идоралар ёки маҳаллий ҳокимликларнинг таклифлари асосида Давлат инспекцияси томонидан кўриб чиқилиши мумкин.

«Аттестациядан ўтди» деб эътироф этилган таълим ташкилотларини аккредитациядан ўтказиш учун зарур ҳужжатлар Давлат инспекциясига тақдим этилади.

Таълим ташкилотларини аккредитациядан ўтказиш учун Давлат инспекциясида доимий фаолият кўрсатувчи аккредитация комиссияси

тузилади. Аккредитация комиссияси таркиби Давлат инспекцияси бошлиғининг буйруғи билан тасдиқланади. Юридик кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни амалга оширувчи таълим ташкилотларини аккредитациядан ўтказишда аккредитация комиссияси таркибига Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги масъул ходими жалб этилади. Давлат инспекцияси бошлиғи аккредитация комиссиясининг раиси ҳисобланади.

Аккредитация таълим ташкилотларининг аттестацияси хулосаларига кўра амалга оширилади. Аккредитация комиссияси таълим ташкилотлари фаолиятининг давлат таълим стандартлари ва давлат талабларига мувофиқлигини эътироф этиш билан биргаликда унинг мақомини ҳам белгилайди.

Таълим ташкилотини аккредитациядан ўтказиш учун эксперт комиссиялари томонидан таълим ташкилотининг аттестацияси хулосаси аккредитация комиссиясига тақдим этилади.

Таълим ташкилотини аккредитациядан ўтказиш ҳақидаги қарор аккредитация комиссиясига ҳужжатлар топширилгандан кейин бир ой муддатда қабул қилинади.

Таълим ташкилотини аккредитациядан ўтказиш юзасидан ижобий қарор қабул қилинган тақдирда, икки ҳафта давомида таълим ташкилотининг давлат аккредитациясидан ўтганлиги тўғрисида сертификат берилади.

Сертификатда таълим ташкилотининг ташкилий-ҳуқуқий шакли, тури, мақоми ва сертификатнинг амал қилиш муддати қайд этилади.

Сертификатга таълим ташкилотининг давлат аккредитациясидан ўтган таълим йўналишлари, мутахассисликлари, ихтисосликлари, курслари ва касблари рўйхати илова қилинади.

Мактабгача, умумий ўрта ва мактабдан ташқари таълим ташкилотларига бериладиган давлат аккредитациясидан ўтганлик тўғрисидаги сертификатга рўйхат илова қилинмайди.

Сертификат 5 йил муддатга берилади.

Сертификат бланкалари қатъий ҳисобда турадиган ҳужжатлар ҳисобланади, ҳисобга олиш сериясига, тартиб рақамига ва ҳимояланганлик даражасига эга бўлади.

Сертификат бланкалари намуналари Давлат инспекцияси томонидан ишлаб чиқилади ва унинг буюртмасига кўра «Давлат белгиси» давлат-ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланади. Давлат инспекцияси бошлиғи сертификат бланкалари ҳисобга олиниши, сақланиши ва улардан мақсадли фойдаланилиши учун шахсан жавобгар ҳисобланади.

Таълим ташкилоти қайта ташкил этилган (ўзгартириш бундан мустасно)

ёки тугатилган тақдирда аккредитация ҳақидаги сертификат ўз кучини йўқотади.

Аккредитациядан ўтган таълим ташкилоти (таълим дастурлари) доимий равишда таълим сифатини таъминлашлари шарт ва бу жараён Давлат инспекцияси томонидан мунтазам назорат қилиб борилади.

Аккредитациядан ўтган таълим ташкилоти (таълим дастурлари) томонидан таълимга оид қонунлар бузилганлиги ёки амалга оширилаётган таълим хизматлари давлат таълим стандартлари ва давлат талабларига мос келмаслиги ёки сертификат ва унга иловада белгиланган кўрсаткичлар доирасидан четга чиқиш ҳолатлари аниқланган тақдирда аккредитация ҳақидаги сертификат Давлат инспекцияси томонидан белгиланган тартибда бекор қилинади.

Аккредитациядан ўтган таълим ташкилотлари Давлат инспекциясида ҳисобга олинади ҳамда унинг расмий веб-сайтида ёки оммавий ахборот воситаларида эълон қилинади.

Таълим ташкилотлари янги ташкил этилганда, қайта ташкил этилганда ёки тугатилганда манфаатдор вазирликлар ва идоралар томонидан, нодавлат таълим ташкилотлари тугатилганда муассислар томонидан тегишли қарор нусхаси бир ҳафта муддатда Давлат инспекциясига тақдим этилиши лозим.

Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлар билан биргаликда ташкил этилган таълим муассасалари, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фаолият кўрсатаётган хорижий давлатлар таълим муассасаларининг алоҳида бўлинмалари (филиаллари ва факультетлари) ўз давлатида тан олинган аккредитациядан ўтказувчи ташкилотлар томонидан аккредитациядан ўтказилганлиги тўғрисидаги ёки унга тенглаштирилган ҳужжатни асосий таълим муассасасидан олгандан сўнг, унинг нусхасини икки ҳафта муддатда Давлат инспекциясига тақдим этиши шарт.

Давлат инспекцияси ушбу ҳужжатлар асосида аккредитациядан ўтган таълим ташкилотлари реестрига тегишли ўзгартиришлар киритади.

Аттестация ва аккредитация натижаларидан норози бўлган таълим ташкилотлари раҳбарлари ёки уларнинг муассислари белгиланган тартибда судга мурожаат қилишлари мумкин.

Таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш учун мезонлар ишлаб чиқилади, манфаатдор вазирлик ва идоралар билан келишилиб, тасдиқланиб, Адлия вазирлигидан давлат рўйхатидан ўтказилади. Ҳозирги кунда ушбу мезонлар ишлаб чиқилган ва келишув жараёнида.

2-МАВЗУ: ТАЛАБАЛАР БИЛИМИНИ БАҲОЛАШ ТИЗИМИ, ТАЪЛИМ ТИЗИМИГА ЮҚОРИ САМАРАЛИ ХАЛҚАРО АМАЛИЁТНИ ЖОРИЙ ЭТИШ, ЯКУНИЙ ДАВЛАТ АТТЕСТАЦИЯСИ, ДАВЛАТ-ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ. ТАШҚИ НАЗОРАТ. ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШДА ИЧКИ НАЗОРАТ ВА ҲИСОБДОРЛИК МЕХАНИЗМЛАРИ. (2 соат)

Режа:

1. Талабалар билимини баҳолаш тизими.
2. Таълим сифатини оширишда ички назорат ва ҳисобдорлик механизмлари.
3. Якуний давлат аттестацияси.

Таянч тушунчалар: *рейтинг тизими, 5 баҳолик тизим, якуний давлат аттестацияси, ички назорат давлат-жамоатчилик назорати, ташқи назорат*.

1. Талабалар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими:

Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида низом Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 9-сон, 225-модда) ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 11-12-сон, 295-модда) қонунларига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги 343-сон «Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2001 й., 15-16-сон, 104-модда) мувофиқ олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизимини тартибга солиши белгиланган.

Қонун ҳужжатларига мувофиқ ўқув жараёни модул тизимига асосланган олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг ўзига хос хусусиятлари Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан келишилган ҳолда тегишли олий таълим муассасаси томонидан белгиланиши мумкин.

1. Талабалар билимини назорат қилиш ва рейтинг тизими орқали баҳолашдан мақсад таълим сифатини бошқариш орқали рақобатбардош кадрлар тайёрлашга эришиш, талабаларнинг фанларни ўзлаштиришида

бўшлиқлар ҳосил бўлишини олдини олиш, уларни аниқлаш ва бартараф этишдан иборат.

2. Рейтинг тизимининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

а) талабаларда Давлат таълим стандартларига мувофиқ тегишли билим, кўникма ва малакалар шаклланганлиги даражасини назорат қилиш ва таҳлил қилиб бориш;

б) талабалар билими, кўникма ва малакаларини баҳолашнинг асосий тамойиллари: Давлат таълим стандартларига асосланганлик, аниқлик, ҳаққонийлик, ишончлилик ва қулай шаклда баҳолашни таъминлаш;

в) фанларнинг талабалар томонидан тизимли тарзда ва белгиланган муддатларда ўзлаштирилишини ташкил этиш ва таҳлил қилиш;

г) талабаларда мустақил ишлаш кўникмаларини ривожлантириш, ахборот ресурслари манбаларидан самарали фойдаланишни ташкил этиш;

д) талабалар билимини холис ва адолатли баҳолаш ҳамда унинг натижаларини вақтида маълум қилиш;

е) талабаларнинг фанлар бўйича комплекс ҳамда узлуксиз тайёргарлигини таъминлаш;

ж) ўқув жараёнининг ташкилий ишларини компьютерлаштиришга шароит яратиш.

3. Фанлар бўйича талабалар билимини семестрда баҳолаб бориш рейтинг назорати жадваллари ва баҳолаш мезонлари асосида амалга оширилади.

4. Назорат турлари, уни ўтказиш тартиби ва мезонлари кафедра мудири тавсияси билан олий таълим муассасасининг (факультет) ўқув-услубий кенгашида муҳокама қилинади ва тасдиқланади ҳамда ҳар бир фаннинг ишчи ўқув дастурида машғулот турлари билан биргаликда кўрсатилади.

5. Рейтинг назорати жадваллари, назорат тури, шакли, сони ҳамда ҳар бир назоратга ажратилган максимал балл, шунингдек жорий ва оралиқ назоратларнинг саралаш баллари ҳақидаги маълумотлар фан бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

6. Талабаларнинг билим савияси ва ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турларини ўтказиш назарда тутилади:

жорий назорат — талабанинг фан мавзулари бўйича билим ва амалий кўникма даражасини аниқлаш ва баҳолаш усули. Жорий назорат фаннинг хусусиятидан келиб чиққан ҳолда, семинар, лаборатория ва амалий машғулотларида оғзаки сўров, тест ўтказиш, суҳбат, назорат иши, коллоквиум, уй вазифаларини текшириш ва шу каби бошқа шаклларда ўтказилиши мумкин;

оралиқ назорат — семестр давомида ўқув дастурининг тегишли (фаннинг бир неча мавзуларини ўз ичига олган) бўлими тугаллангандан кейин талабанинг билим ва амалий кўникма даражасини аниқлаш ва баҳолаш усули. Оралиқ назоратининг сони (бир семестрда икки мартадан кўп ўтказилмаслиги лозим) ва шакли (ёзма, оғзаки, тест ва ҳоказо) ўқув фанига ажратилган умумий соатлар ҳажмидан келиб чиққан ҳолда белгиланади;

якуний назорат — семестр якунида муайян фан бўйича назарий билим ва амалий кўникмаларни талабалар томонидан ўзлаштириш даражасини баҳолаш усули. Якуний назорат асосан таянч тушунча ва ибораларга асосланган «Ёзма иш» (тиббиёт олий таълим муассасалари учун «Ёзма иш» ёки ОТКС (объектив тизимлаштирилган клиник синов) шаклида ўтказилади.

Таълим йўналиши ва мутахассисликлари айрим фанларининг хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда факультет Илмий кенгаши ёки олий таълим муассасаси кенгаши қарори асосида кўпи билан 40% фанлардан якуний назоратлар бошқа шаклларда (оғзаки, тест ва ҳоказо) ўтказилиши мумкин.

6[1]. Назорат турларини ўтказишда холисликни таъминлаш мақсадида талабалар тўғрисидаги маълумотлар уларнинг назорат ишларига олий таълим муассасаси томонидан идентификация коди бериш орқали шифрланиши мумкин.

7. Оралиқ назоратни ўтказиш жараёни кафедра мудири томонидан тузилган комиссия иштирокида даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, оралиқ назорат натижалари бекор қилинади ҳамда оралиқ назорат қайта ўтказилади.

8. Олий таълим муассасаси раҳбарининг буйруғи билан ички назорат ва мониторинг бўлими ёки ўқув-услубий бошқарма раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида якуний назоратни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, якуний назорат натижалари бекор қилинади ҳамда якуний назорат қайта ўтказилади.

10. Талабаларнинг билим савияси, кўникма ва малакаларини назорат қилишнинг рейтинг тизими асосида талабанинг ҳар бир фан бўйича ўзлаштириш даражаси баллар орқали ифодаланади.

11. Ҳар бир фан бўйича талабанинг семестр давомидаги ўзлаштириш кўрсаткичи 100 баллик тизимда бутун сонлар билан баҳоланади.

Ушбу 100 балл назорат турлари бўйича қуйидагича тақсимланади:

якуний назоратга — 30 балл;

жорий ва оралиқ назоратларга — 70 балл (фаннинг хусусиятидан келиб чиққан ҳолда 70 балл кафедра томонидан жорий ва оралиқ назоратларга тақсимланади).

Тошкент давлат юридик университетида рейтинг баллари назорат турлари бўйича қуйидагича тақсимланади:

жорий назоратга — 30 балл;

оралиқ назоратга — 20 балл;

якуний назоратга — 50 балл.

13. Талабанинг рейтинг дафтарчаси ёки талабалар рейтингини ҳисобга олиш электрон тизимига алоҳида қайд қилинадиган курс иши (лойиҳаси, ҳисоб-график ишлари), малакавий амалиёт, фан (фанлараро) бўйича якуний давлат аттестацияси, битирув малакавий иши ва магистратура талабаларининг илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлари, магистрлик диссертацияси бўйича ўзлаштириш даражаси — 100 баллик тизимда баҳоланади.

14. Талабанинг фан бўйича ўзлаштириш кўрсаткичини назорат қилишда қуйидаги намунавий мезонлар (кейинги ўринларда намунавий мезонлар деб юритилади) тавсия этилади:

а) 86 — 100 балл учун талабанинг билим даражаси қуйидагиларга жавоб бериши лозим:

хулоса ва қарор қабул қилиш;

ижодий фикрлай олиш;

мустақил мушоҳада юрита олиш;

олган билимларини амалда қўллай олиш;

моҳиятини тушуниш;

билиш, айтиб бериш;

тасаввурга эга бўлиш.

б) 71 — 85 балл учун талабанинг билим даражаси қуйидагиларга жавоб бериши лозим:

мустақил мушоҳада юрита олиш;

олган билимларини амалда қўллай олиш;

моҳиятини тушуниш;

билиш, айтиб бериш;

тасаввурга эга бўлиш.

в) 55 — 70 балл учун талабанинг билим даражаси қуйидагиларга жавоб бериши лозим:

моҳиятини тушуниш;

билиш, айтиб бериш;

тасаввурга эга бўлиш.

г) қуйидаги ҳолларда талабанинг билим даражаси 0 — 54 балл билан баҳоланиши мумкин:

аниқ тасаввурга эга бўлмаслик;

билмаслик.

15. Намунавий мезонлар асосида муайян фандан жорий ва оралиқ назоратлар бўйича аниқ мезонлар ишлаб чиқилиб, кафедра мудири томонидан тасдиқланади ва талабаларга эълон қилинади.

16. Намунавий мезонларга мувофиқ мутахассислик фанлар бўйича таянч олий таълим муассасалари томонидан якуний назорат учун баҳолаш мезонлари ишлаб чиқилиб, олий таълим муассасаси Илмий-услубий кенгаши томонидан тасдиқланади ва турдош олий таълим муассасаларига етказилади.

17. Талабаларнинг ўқув фани бўйича мустақил иши жорий, оралиқ ва якуний назоратлар жараёнида тегишли топшириқларни бажариши ва унга ажратилган баллардан келиб чиққан ҳолда баҳоланади.

18. Талабанинг фан бўйича бир семестрдаги рейтинги қуйидагича аниқланади:

$$R_f = \frac{V \times O^I}{100}$$, бу ерда:

V — семестрда фанга ажратилган умумий ўқув юкламаси (соатларда);

O^I — фан бўйича ўзлаштириш даражаси (балларда).

19. Фан бўйича жорий ва оралиқ назоратларга ажратилган умумий баллнинг 55 фоизи саралаш балл ҳисобланиб, ушбу фоиздан кам балл тўплаган талабалар якуний назоратга киритилмайди.

Жорий ва оралиқ назорат турлари бўйича 55 ва ундан юқори баллни тўплаган талаба фанни ўзлаштирган деб ҳисобланади ва ушбу фан бўйича якуний назоратга кирмаслигига йўл қўйилади.

Тиббиёт олий таълим муассасаларида фан бўйича жорий, оралиқ ва якуний назоратларнинг ҳар бирига ажратилган баллнинг 55 фоизи саралаш балл этиб белгиланади ва бунда жорий ва оралиқ назоратларнинг ҳар бирига ажратилган баллнинг 55 ва ундан юқори фоизидаги баллни тўплаган талабалар ушбу фан бўйича якуний назоратга киритилади.

20. Талабанинг семестр давомида фан бўйича тўплаган умумий бали ҳар бир назорат туридан белгиланган қоидаларга мувофиқ тўплаган баллари йиғиндисига тенг.

21. Оралиқ ва якуний назорат турлари календарь тематик режага мувофиқ деканат ёки факультет тузилмаси бўлмаган олий таълим муассасаларида ўқув бўлими (ўқув-услубий бошқарма) томонидан тузилган рейтинг назорат жадваллари асосида ўтказилади. Якуний назорат семестрнинг охирги 2 ҳафтаси мобайнида ўтказилади.

22. Талаба фан бўйича курс лойиҳаси (иши)ни ушбу фан бўйича тўплаган баллари умумлаштирилишига қадар топшириши шарт.

23. Жорий ва оралиқ назоратларда саралаш балидан кам балл тўплаган

ва узрли сабабларга кўра назоратларда қатнаша олмаган талабага қайта топшириш учун, навбатдаги шу назорат туригача, сўнгги жорий ва оралиқ назоратлар учун якуний назоратгача бўлган муддат берилади.

Касаллиги сабабли дарсларга қатнашмаган ҳамда белгиланган муддатларда жорий, оралиқ ва якуний назоратларни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши ёки факультет тузилмаси бўлмаган олий таълим муассасаларида ўқув бўлими (ўқув-услубий бошқарма) ёки ўқув ишлари бўйича проректорнинг рухсатномаси асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда қайта топширишга рухсат берилади.

24. Талабанинг семестрда жорий ва оралиқ назорат турлари бўйича тўпланган баллари ушбу назорат турлари умумий баллининг 55 фоизидан кам бўлса ёки семестр якунида жорий, оралиқ ва якуний назорат турлари бўйича тўпланган баллари йиғиндиси 55 баллдан кам бўлса, у академик қарздор деб ҳисобланади.

Тиббиёт олий таълим муассасаларида семестр якунида фан бўйича жорий, оралиқ ёки якуний назорат турларининг ҳар бири бўйича саралаш баллидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Тошкент давлат юридик университетида талабанинг семестрда жорий ва оралиқ назорат турлари бўйича тўплаган баллари ушбу назорат турлари умумий балининг 55 фоизидан кам бўлса ёки якуний назорат бўйича тўплаган бали ушбу назорат тури умумий балининг 55 фоизидан кам бўлса, у академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин (баҳорги семестр натижалари бўйича эса, талабаларнинг ёзги таътили ҳамда профессор-ўқитувчиларнинг меҳнат таътилидан сўнг) қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида фанни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани ёки факультет тузилмаси бўлмаган олий таълим муассасаларида ўқув бўлими (ўқув-услубий бошқарма) бошлиғининг тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

25. Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, фан бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет декани ёки факультет тузилмаси бўлмаган олий таълим муассасаларида ўқув бўлими (ўқув-услубий бошқарма) бошлиғига ариза билан мурожаат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет декани ёки факультет тузилмаси бўлмаган олий таълим муассасаларида ўқув бўлими (ўқув-услубий бошқарма) бошлиғининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил

этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

26. Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факультет декани, кафедра мудири, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

27. Талабанинг фан бўйича назорат турларида тўплаган баллари семестр якунида рейтинг қайдномасига бутун сонлар билан қайд қилинади. Рейтинг дафтарчаси ёки талабалар рейтингини ҳисобга олиш электрон тизимининг «Ўқув режасида ажратилган соат» устунига семестр учун фанга ажратилган умумий ўқув юклама соатлари, «Фандан олинган баҳо» устунига эса 100 баллик тизимдаги ўзлаштириши қўйилади.

Талабанинг саралаш балидан паст бўлган ўзлаштириши рейтинг дафтарчасига қайд этилмайди.

28. Ҳар бир фан бўйича ўтказиладиган назорат турларининг натижалари гуруҳ журнали ҳамда қайдномада қайд этилади ва шу куннинг ўзида (назорат тури ёзма иш шаклида ўтказилган бўлса, 2 (икки) кун муддат ичида) талабалар эътиборига етказилади.

29. Якуний назорат натижаларига кўра фан ўқитувчиси талабаларнинг фан бўйича рейтингини аниқлайди ҳамда рейтинг дафтарча ва қайдноманинг тегишли қисмини тўлдиради.

Талабалар рейтингини ҳисобга олиш электрон тизими жорий этилган олий таълим муассасаларида талабаларнинг фан бўйича рейтинги рейтинг қайдномаси ва ушбу тизимга қайд этилади.

30. Талабанинг рейтинги унинг билими, кўникмаси ва малакалари даражасини белгилайди. Талабанинг семестр (курс) бўйича умумий рейтинги барча фанлардан тўпланган рейтинг баллари йиғиндиси орқали аниқланади.

31. Талабалар умумий рейтинги ҳар бир семестр ва ўқув йили якунлангандан сўнг эълон қилинади.

32. Диплом иловаси ёки академик маълумотномани деканат ёки факультет тузилмаси бўлмаган олий таълим муассасаларида ўқув бўлими (ўқув-услубий бошқарма) томонидан расмийлаштиришда фан бир неча семестр давом этган бўлса, рейтинглар йиғиндиси олинади.

Талабага имтиёзли диплом белгилашда унинг ҳар бир семестр якунидаги фанлар бўйича ўзлаштириш кўрсаткичи ҳисобга олинади.

33. Талабаларнинг назорат турлари бўйича эришган натижалари кафедралар, деканатлар ва ўқув-методик бўлинмаларда компьютер хотирасига киритилиб, мунтазам равишда таҳлил қилиб борилади.

34. Жорий, оралиқ ва якуний назорат натижалари кафедра йиғилишлари, факультет ва олий таълим муассасаси Илмий кенгашларида мунтазам равишда муҳокама этиб борилади ва тегишли қарорлар қабул қилинади.

35. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат инспекцияси тест баҳолари ва рейтинг балларининг холислигини текширишни ташкил этади ва назорат қилади.

36. Ушбу Низомда белгиланган масалалар бўйича келиб чиққан низолар қонун ҳужжатлари асосида ҳал қилинади.

Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизимини такомиллаштириш бўйича таклифлар.

1. Ҳозирги кўринишдаги талабалар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими “рейтинг” тушунчасига унчалик мос келмайди. Сабаби, футбол командалари ва бошқа спорт турлари бўйича спортчиларнинг рейтинги ўрганилганда, рейтинг маълум бир кўрсаткич бўлиб у балларда ифодаланади ва вақт ўтиши билан у пасайиши ёки кўтарилиши мумкин. Талабаларнинг рейтинги эса семестр бошида 0 бўлиб семестр охирига бориб 100 гача кўтарилиши мумкин, кейинги семестр яна 0 дан бошланади. Бу аслида рейтинг эмас балки талабалар билимини 100 баллик тизимда баҳолаш деб тушунилса мақсадга мувофиқ бўлади.

2. Агар уни рейтинг тизими деб баҳолайдиган бўлсак, унда ҳар бир ўтказилган назорат 100 баллик тизимда баҳоланиши ва назорат баллари бир-бирига қўшилиб, умумий назоратлар сонига бўлиб чиқарилса, унда биринчи назоратдаёқ талабанининг 60, 70 ва ҳакоза бўлиши мумкин ва кейинги назоратлар бўйича унинг рейтинг бали кўтарилаётгани ёки тушаётганлиги ҳақида хулоса қилиш мумкин бўлади.

2. Таълим сифатини оширишда ички назорат ва ҳисобдорлик механизмлари.

Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолаш тизими.

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги ПҚ-3775-сон «Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолаш тизимини белгилайди. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2018 йил 26 сентябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 3069.

1. Мазкур Низом 2018-2019 ўқув йилида, шунингдек кейинги ўқув йилларида олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилинган талабаларнинг билимини назорат қилиш ҳамда баҳолашда қўлланилади.

2. Мазкур Низом талаблари қонун ҳужжатларига мувофиқ ўқув жараёни модул тизимига асосланган олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашда қўлланилмайди.

3. Талабалар олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари томонидан биринчи машғулотда мазкур Низом талаблари билан таништирилиши шарт.

4. Талабалар билимини баҳолашда малакавий амалиёт, курс иши, фан (фанлараро) давлат аттестацияси, битирув малакавий иши, шунингдек магистратура босқичида илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар ҳамда магистрлик диссертацияси бўйича мазкур Низомда белгиланган баҳолаш мезонлари қўлланилади.

Назорат турлари ва баҳолаш мезонлари.

Назорат турлари.

5. Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш оралиқ ва якуний назорат турларини ўтказиш орқали амалга оширилади.

6. Оралиқ назорат семестр давомида ишчи фан дастурининг тегишли бўлими тугагандан кейин талабанинг билим ва амалий кўникмаларини баҳолаш мақсадида ўқув машғулотлари давомида ўтказилади.

7. Оралиқ назорат тури ҳар бир фан бўйича фаннинг хусусиятидан келиб чиққан ҳолда 2 мартагача ўтказилиши мумкин.

Оралиқ назорат турини ўтказиш шакли ва муддати фаннинг хусусияти ва фанга ажратилган соатлардан келиб чиқиб тегишли кафедра томонидан белгиланади.

8. Оралиқ назорат турининг топшириқлари тегишли кафедра профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилади ва мазкур кафедра мудири томонидан тасдиқланади.

9. Семестр давомида ҳафтасига 2 академик соатдан (тиббиёт олий таълим муассасаларида 4 академик соатдан) кам бўлган фанлар бўйича оралиқ назорат тури ўтказилмайди.

10. Талабанинг амалий, семинар, лаборатория машғулотлари ва мустақил таълим топшириқларини бажариши, шунингдек унинг ушбу машғулотлардаги фаоллиги фан ўқитувчиси томонидан баҳолаб борилади. Баҳолаш мазкур Низомнинг 15-бандида назарда тутилган мезонлар асосида амалга оширилади.

Талабани оралиқ назорат тури бўйича баҳолашда, унинг ўқув

машғулотлари давомида олган баҳолари инобатга олинади.

11. Якуний назорат тури семестр якунида (тиббиёт олий таълим муассасаларида фан якунида) тегишли фан бўйича талабанинг назарий билим ва амалий кўникмаларини ўзлаштириш даражасини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

12. Якуний назорат турини ўтказиш шакли тегишли фан бўйича кафедра томонидан белгиланади.

13. Якуний назорат тури олий таълим муассасасининг тегишли факультет декани ёки ўқув-услубий бўлим томонидан ишлаб чиқиладиган ҳамда ўқув ишлари бўйича проректор томонидан тасдиқланадиган Якуний назорат турларини ўтказиш жадвалига мувофиқ ўтказилади.

14. Тиббиёт олий таълим муассасаларида оралиқ ва якуний назорат турлари объектив тизимлаштирилган клиник синов ёки объектив тизимлаштирилган имтиҳон шаклларида ўтказилиши мумкин.

Талабалар билимини баҳолаш мезонлари.

15. Талабаларнинг билими қуйидаги мезонлар асосида:

талаба мустақил хулоса ва қарор қабул қилади, ижодий фикрлай олади, мустақил мушоҳада юритади, олган билимини амалда қўллай олади, фаннинг (мавзунинг) моҳиятини тушунади, билади, ифодалай олади, айтиб беради ҳамда фан (мавзу) бўйича тасаввурга эга деб топилганда — 5 (аъло) баҳо;

талаба мустақил мушоҳада юритади, олган билимини амалда қўллай олади, фаннинг (мавзунинг) моҳиятни тушунади, билади, ифодалай олади, айтиб беради ҳамда фан (мавзу) бўйича тасаввурга эга деб топилганда — 4 (яхши) баҳо;

талаба олган билимини амалда қўллай олади, фаннинг (мавзунинг) моҳиятни тушунади, билади, ифодалай олади, айтиб беради ҳамда фан (мавзу) бўйича тасаввурга эга деб топилганда — 3 (қониқарли) баҳо;

талаба фан дастурини ўзлаштирмаган, фаннинг (мавзунинг) моҳиятини тушунмайди ҳамда фан (мавзу) бўйича тасаввурга эга эмас деб топилганда — 2 (қониқарсиз) баҳо билан баҳоланади.

16. Назорат турларини ўтказиш бўйича тузилган топшириқларнинг мазмуни талабанинг ўзлаштиришини холис (объектив) ва аниқ баҳолаш имкониятини бериши шарт.

Талабалар билимини баҳолаш.

17. Талабалар билимини баҳолаш 5 баҳолик тизимда амалга оширилади.

18. Оралиқ назорат турини ўтказиш ва мазкур назорат тури бўйича талабанинг билимини баҳолаш тегишли фан бўйича ўқув машғулотларини

олиб борган профессор-ўқитувчи томонидан амалга оширилади.

Якуний назорат турини ўтказиш ва мазкур назорат тури бўйича талабанинг билимини баҳолаш ўқув машғулотларини олиб бормаган профессор-ўқитувчи томонидан амалга оширилади.

Тегишли фан бўйича ўқув машғулотларини олиб борган профессор-ўқитувчи якуний назорат турини ўтказишда иштирок этиши тақиқланади.

Якуний назорат турини ўтказишда келишув асосида бошқа олий таълим муассасаларининг тегишли фан бўйича профессор-ўқитувчилари жалб қилиниши мумкин.

19. Тиббиёт олий таълим муассасаларида оралиқ ва якуний назорат турларини ўтказиш, шунингдек талабаларнинг билимини баҳолаш тегишли кафедра мудири томонидан ташкил этиладиган комиссия томонидан амалга оширилади.

Комиссия таркиби тегишли фан профессор-ўқитувчилари ва соҳа мутахассислари орасидан шакллантирилади.

Комиссия таркибига келишув асосида бошқа ташкилотларнинг соҳа мутахассислари ҳам жалб қилиниши мумкин.

20. Олий таълим муассасасида назорат турларини ўтказилиши тегишли олий таълим муассасасининг таълим сифатини назорат қилиш бўлими томонидан доимий равишда ўрганиб борилади. Бунда назорат турларини ўтказилиш тартиби бузилганлиги аниқланган ҳолларда, ўтказилган назорат турларининг натижалари бекор қилиниши ҳамда тегишли назорат тури қайтадан ўтказилиши мумкин.

21. Талаба тегишли фан бўйича якуний назорат тури ўтказиладиган муддатга қадар оралиқ назорат турини топширган бўлишлари шарт.

22. Оралиқ назорат турини топширмаган, шунингдек ушбу назорат тури бўйича «2» (қониқарсиз) баҳо билан баҳоланган талаба якуний назорат турига киритилмайди.

Якуний назорат турига кирмаган ёки киритилмаган, шунингдек ушбу назорат тури бўйича «2» (қониқарсиз) баҳо билан баҳоланган талаба академик қарздор ҳисобланади.

23. Талаба узрли сабабларга кўра оралиқ ва (ёки) якуний назорат турига кирмаган тақдирда ушбу талабага тегишли назорат турини қайта топширишга факультет деканининг фармойиши асосида рухсат берилади.

24. Бир кунда 1 тадан ортиқ фан бўйича якуний назорат тури ўтказилишига йўл қўйилмайди. Якуний назорат турларини ўтказиш камида 2 кун оралиғида белгиланиши лозим.

25. Битирувчи курс бўлмаган талабалар кузги семестр натижалари бўйича 3 тагача фандан (фанлардан) академик қарздорлиги бўлган ҳолларда

талабага бир ойгача, баҳорги семестр натижалари бўйича 3 тагача фандан (фанлардан) академик қарздорлиги бўлган талабага тегишли фан (фанлар) бўйича оралиқ ва (ёки) якуний назорат турларини янги ўқув йили бошидан қайта топшириш учун 1 ой муддат берилади.

Битирувчи курс талабаларига баҳорги семестр натижалари бўйича ўзлаштирмаган фандан (фанлардан) қайта топшириш учун якуний давлат аттестацияси бошлангунга қадар рухсат берилади.

Фанлардан академик қарздорлиги 4 та ва ундан кўп бўлган талабаларга қайта топширишга рухсат берилмайди ва улар олий таълим муассасаси ректорининг (бошлиғининг, филиал директорининг) буйруғи билан курсдан қолдирилади.

26. Талабага оралиқ ва (ёки) якуний назорат турини қайта топшириш учун берилган муддат давомида талаба томонидан қайта топширишлар сони 2 мартадан кўп бўлмаслиги керак.

Талаба оралиқ ва (ёки) якуний назорат турини биринчи марта қайта топширишдан ўта олмаган тақдирда, факультет декани томонидан комиссия тузилади. Комиссия таркиби тегишли фан бўйича профессор-ўқитувчи ва соҳа мутахассислари орасидан шакллантирилади.

Иккинчи марта оралиқ ва (ёки) якуний назорат турини ўтказиш ва талабани баҳолаш мазкур комиссия томонидан амалга оширилади.

27. Берилган муддат давомида мавжуд бўлган қарздорликни топшира олмаган талаба бўйича факультет декани билдирги билан олий таълим муассасаси ректорини (бошлиғини, филиал директорини) хабардор қилади ва ушбу талаба ректор (бошлиқ, филиал директори) буйруғи асосида курсдан қолдирилади.

28. Талаба узрли сабабларсиз малакавий амалиётга қатнашмаган, шунингдек малакавий амалиёт якунлари бўйича «2» (қониқарсиз) баҳо билан баҳоланган ҳолларда, у академик қарздор ҳисобланади ва курсдан қолдирилади.

29. Курсда қолдирилган талаба фанни (фанларни) ўзлаштирмаган семестр бошидан тўлов-контракт асосида мазкур ўқув йилининг тегишли семестри учун тасдиқланган ўқув режага мувофиқ ўқишни давом эттиради.

30. Баҳолаш натижасидан норози бўлган талабалар факультет декани томонидан ташкил этиладиган Апелляция комиссиясига апелляция бериш ҳуқуқига эга.

31. Апелляция комиссияси таркибига талабани баҳолашда иштирок этмаган тегишли фан профессор-ўқитувчилари орасидан комиссия раиси ва камида тўрт нафар аъзо киритилади.

32. Талаба баҳолаш натижасидан норози бўлган тақдирда, баҳолаш

натижаси эълон қилинган вақтдан бошлаб 24 соат давомида апелляция бериши мумкин. Талаба томонидан берилган апелляция Апелляция комиссияси томонидан 2 кун ичида кўриб чиқилиши лозим.

33. Талабанинг апелляциясини кўриб чиқишда талаба иштирок этиш ҳуқуқига эга.

34. Апелляция комиссияси талабанинг апелляциясини кўриб чиқиб, унинг натижаси бўйича тегишли қарор қабул қилади. Қарорда талабанинг тегишли фанни ўзлаштиргани ёки ўзлаштира олмагани кўрсатилади.

Апелляция комиссияси тегишли қарорни факультет декани ва талабага етказилишини таъминлайди.

Баҳолаш натижаларини қайд қилиш.

35. Талабалар билимини баҳолаш тегишли фан бўйича профессор-ўқитувчи томонидан Талабаларнинг фанларни ўзлаштиришини ҳисобга олиш журналида (бундан буён матнда Журнал деб юритилади) қайд этиб борилади. Профессор-ўқитувчи қўшимча равишда талабалар билимини баҳолашни электрон тизимда ҳам юритиши мумкин.

Профессор-ўқитувчи Журналда талабага қўйилган баҳоларни шу куннинг ўзида қайд этиб боради. Агар талабанинг билимини баҳолаш ёзма иш шаклида ўтказилган бўлса, бунда профессор-ўқитувчи талабаларнинг натижаларини 3 кундан кўп бўлмаган муддатда Журналга қайд этиши лозим.

36. Назорат тури бўйича талабанинг билими «3» (қониқарли) ёки «4» (яхши) ёхуд «5» (аъло) баҳо билан баҳоланганда, назорат турини қайта топширишга йўл қўйилмайди.

37. Талаба назорат тури ўтказилган вақтда узрли сабабларсиз қатнашмаган ҳолларда Журналга «0» белгиси ёзиб қўйилади.

38. Журнал тегишли фан бўйича ўқув машғулотларини олиб борган профессор-ўқитувчи, кафедра мудири ва факультет декани томонидан имзоланади ҳамда факультет деканатида сақланади. Журналнинг сақланиши учун факультет декани масъул ҳисобланади.

39. Талабаларнинг якуний назорат тури бўйича баҳолари Журналга қайд этилганда, шу куннинг ўзида талабанинг Баҳолаш дафтарига ҳам ёзиб қўйилиши керак.

40. Якуний назорат тури бўйича талабанинг билими «2» (қониқарсиз) баҳо билан баҳоланган ёки Журналга «0» белгиси ёзиб қўйилган ҳолларда ушбу баҳо ёки белги талабанинг Баҳолаш дафтарига ёзилмайди.

41. Журналнинг ўз вақтида, тўғри ва тўлиқ юритилиши, шунингдек ундаги баҳо ва бошқа маълумотларга асоссиз ўзгартиришлар киритилмаслиги учун факультет декани ва тегишли фан бўйича профессор-

ўқитувчи масъул ҳисобланади.

42. Тегишли ўқув йили якуни бўйича ишчи ўқув режадаги фанлар бўйича «3» (қониқарли) ёки «4» (яхши) ёхуд «5» (аъло) баҳо билан баҳоланган талаба олий таълим муассасаси ректорининг (бошлиғининг, филиал директорининг) буйруғига асосан кейинги курсга ўтказилади.

43. Баҳолаш натижалари кафедра йиғилишлари, факультет ва олий таълим муассасаси Кенгашларида мунтазам равишда муҳокама этиб борилади ва тегишли қарорлар қабул қилинади.

44. Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларида талабалар ўзлаштиришини баҳолаш тизимини 5 баҳо ёки 100 баллик тизим ва илғор хорижий давлатлар олий таълим тизимида қўлланиладиган баҳолаш тизимига қиёсий таққослаш ҳамда уларга ўтказиш мазкур Низомнинг иловасига мувофиқ жадваллар асосида амалга оширилади.

Баҳолашни 5 баҳолик шкаладан 100 баллик шкалага ўтказиш
ЖАДВАЛИ

5 баҳолик шкала	100 баллик шкала		5 баҳолик шкала	100 баллик шкала		5 баҳолик шкала	100 баллик шкала
5,00 — 4,96	100		4,30 — 4,26	86		3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99		4,25 — 4,21	85		3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98		4,20 — 4,16	84		3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97		4,15 — 4,11	83		3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96		4,10 — 4,06	82		3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95		4,05 — 4,01	81		3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94		4,00 — 3,96	80		3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93		3,95 — 3,91	79		3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92		3,90 — 3,86	78		3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91		3,85 — 3,81	77		3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90		3,80 — 3,76	76		3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89		3,75 — 3,71	75		3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88		3,70 — 3,66	74		3,00	60
4,35 — 4,31	87		3,65 — 3,61	73		**3,0 дан кам**	**60 дан кам**

Олий таълимда талабалар ўзлаштиришини баҳолаш тизимларини қиёсий таққослаш ЖАДВАЛИ

<table>
<tr><th>Таклиф этилаётган Ўзбекистон тизими</th><th>Россия тизими (МДУ)*</th><th>Европа кредит трансфер тизими (ECTS — European Credit Transfer System)</th><th>Америка тизими (A- F)</th><th>Британия тизими (%)</th><th>Япония тизими (%)</th><th>Корея тизими (%)</th><th>Ўзбекистон тизими (%)</th></tr>
<tr><td rowspan="3">«5»</td><td rowspan="3">«5»</td><td rowspan="3">«A»</td><td>«A+»</td><td rowspan="2">70 — 100</td><td rowspan="3">80 — 100</td><td rowspan="3">90 — 100</td><td rowspan="3">90 — 100</td></tr>
<tr><td>«A»</td></tr>
<tr><td>«A-»</td><td>65 — 69</td></tr>
<tr><td rowspan="3">«4»</td><td rowspan="3">«4»</td><td>«B»</td><td>«B+»</td><td>60 — 64</td><td rowspan="3">70 — 79</td><td rowspan="3">80 — 89</td><td rowspan="3">70 — 89,9</td></tr>
<tr><td rowspan="2">«C»</td><td>«B»</td><td rowspan="2">50 — 59</td></tr>
<tr><td>«B-»</td></tr>
<tr><td rowspan="6">«3»</td><td rowspan="6">«3»</td><td>«D»</td><td>«C+»</td><td>45 — 49</td><td rowspan="6">60 — 69</td><td rowspan="3">70 — 79</td><td rowspan="6">60 — 69,9</td></tr>
<tr><td rowspan="5">«E»</td><td>«C»</td><td rowspan="5">40 — 44</td></tr>
<tr><td>«C-»</td></tr>
<tr><td>«D+»</td><td rowspan="3">60 — 69</td></tr>
<tr><td>«D»</td></tr>
<tr><td>«D-»</td></tr>
<tr><td rowspan="2">«2»</td><td rowspan="2">«2»</td><td>«FX»</td><td rowspan="2">«F»</td><td rowspan="2">0 — 39</td><td rowspan="2">0 — 59</td><td rowspan="2">0 — 59</td><td rowspan="2">0 — 59,9</td></tr>
<tr><td>«F»</td></tr>
</table>

3. Якуний давлат аттестацияси.

Якуний давлат аттестацияси:

Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари битирувчиларининг якуний давлат аттестацияси Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 5 июнда рўйхатдан ўтказилган (рўйхат рақами 1963]) Низом билан тартибга солинган.

1. Олий таълим муассасалари битирувчиларининг якуний давлат аттестацияси бакалавриат йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари ўқув жараёни жадвалига мувофиқ ўтказилади.

2. Якуний давлат аттестацияси олий таълим муассасасидаги ҳар бир таълим йўналиши (мутахассислиги) бўйича ташкил этиладиган якуний давлат аттестация комиссиялари томонидан амалга оширилади.

3. Якуний давлат аттестацияси комиссияларининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

битирувчининг билим, малака ва кўникма даражасининг давлат таълим стандартлари талабларига мувофиқ келишини комплекс баҳолаш;

якуний давлат аттестацияси натижалари бўйича битирувчиларга бакалавр (магистр) академик даражасини бериш масаласини ҳал қилиш;

комиссия фаолияти натижаларини таҳлил қилиш ва улар асосида олий маълумотли кадрлар тайёрлашни такомиллаштириш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш.

4. Якуний давлат аттестацияси комиссиялари ўз фаолиятларини мазкур Низом ҳамда бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича битирувчиларнинг тайёргарлик даражаси ва таълим мазмунига қўйилган Давлат таълим стандартлари талабларини бажаришга йўналтирилган бошқа ҳужжатларга таянган ҳолда олиб борадилар.

5. Якуний давлат аттестацияси таълим йўналиши (мутахассислиги) ўқув режаларига мувофиқ қуйидаги турлардаги аттестация синовларидан иборат:

хорижий тил бўйича якуний давлат аттестация синови (олий таълим муассасаси Кенгаши қарорига асосан ўтказилиши мумкин);

таълим йўналиши бўйича фанлараро (умумкасбий ва ихтисослик) якуний давлат аттестация синови;

диплом лойиҳаси ҳимояси;

битирув малакавий иш (магистрлик диссертацияси) ҳимояси.

6. Хорижий тил бўйича якуний давлат аттестацияси синови мазкур фаннинг давлат таълим стандартида белгиланган зарурий мазмунидан келиб чиққан ҳолда ўқув дастурида назарда тутилган материалларни талаба томонидан ўзлаштирилганлик даражасини аниқлашга йўналтирилган бўлиши керак.

7. Таълим йўналиши (мутахассислиги) бўйича фанлараро якуний давлат аттестация синови фанлар мазмунига қўйиладиган талаблар билан бир қаторда, талаба тайёргарлигининг мазкур таълим йўналиши (мутахассислик) бўйича малака талабларида битирувчига нисбатан назарда тутилган умумий талабларга ҳам жавоб бера олиш даражасини аниқлашга йўналтирилган бўлиши керак.

8. Якуний давлат аттестациясини ихтисослик фанларидан (фанлараро) якуний давлат аттестация синови ёки диплом лойиҳаси ҳимояси ёхуд битирув малакавий иши (магистрлик диссертацияси) ҳимояси шаклида ўтказилиши битирувчиларнинг иқтидори, хоҳиши ва таълим хусусиятидан келиб чиққан ҳолда олий таълим муассасаси Кенгаши қарори билан белгиланади.

Якуний давлат аттестациясига олий таълим муассасаси Кенгаши қарорига асосан хорижий тил бўйича якуний давлат аттестация синови қўшимча сифатида киритилиши мумкин.

Олий таълим муассасаси Кенгашининг қарори билан битирувчи учун белгиланган якуний давлат аттестациясининг шакли бир ўқув йили давомида ўзгартирилишига йўл қўйилмайди.

Якуний давлат аттестацияси синовлари ўқув жараёни жадвалида кўрсатилган муддатларда факультет декани ёки ўқув-услубий бўлим

(бошқарма) томонидан тайёрланган, олий таълим муассасаси ўқув ишлари бўйича проректори томонидан тасдиқланган Якуний давлат аттестацияси синовлари жадвали асосида ўтказилади.

9. Олий таълим муассасалари томонидан етакчи профессор-ўқитувчиларни жалб этган ҳолда якуний давлат аттестацияси синовларининг дастурлари ҳамда баҳолаш мезонлари ишлаб чиқилади ҳамда таянч олий таълим муассасаси билан келишган ҳолда олий таълим муассасаси Кенгаши томонидан тасдиқланади ва талабалар эътиборига етказилади.

10. Якуний давлат аттестацияси комиссиялари раислигига номзодлар олий таълим муассасалари томонидан тегишли вазирлик ва идоралар билан келишилиб, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тасдиқлаш учун тақдим этилади.

11. Якуний давлат аттестацияси комиссияси раислари олий таълим муассасасининг идоравий мансублигидан қатъий назар, ушбу таълим муассасасида ишламаётган олимлар, ишлаб чиқаришнинг етакчи мутахассисларидан Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан бир йил (календарь йил) муддатга тасдиқланади.

Бир киши кетма-кет бир олий таълим муассасасида тегишли йўналиш (мутахассислик) бўйича икки мартадан ортиқ якуний давлат аттестацияси комиссиясининг раиси бўлиши мумкин эмас.

12. Олий таълим муассасасида Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланган раислар раҳбарлигида олий таълим муассасаси ректори (филиал директори) буйруғи билан хорижий тил бўйича якуний давлат аттестация синови (олий таълим муассасаси Кенгаши қарорига асосан) ва (ёки) таълим йўналиши (мутахассислик) бўйича фанлараро якуний давлат аттестация синови ва диплом лойиҳаси ёки битирув малакавий иш (магистрлик диссертацияси) ҳимояси ёки ихтисослик фанларидан якуний давлат аттестация синовини ўтказиш бўйича якуний давлат аттестацияси комиссиялари таркиби шакллантирилади.

13. Якуний давлат аттестацияси комиссиялари таркиби мутахассис тайёрловчи олий таълим муассасасининг илмий-педагогик кадрлари (аттестация комиссияси умумий таркибининг 50 фоизигача), шунингдек мазкур соҳа кадрларининг истеъмолчилари бўлган корхона, ташкилот ва муассасаларнинг юқори малакали мутахассислари, турдош олий таълим муассасаларининг етакчи профессор-ўқитувчи ва илмий ходимлари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси тизимидаги тегишли соҳа олимларидан иборат бўлади.

14. Якуний давлат аттестация комиссиялари таркиби камида 5 нафар профессор-ўқитувчи ва мутахассислардан шакллантирилади. Якуний давлат

аттестациясида васийлик кенгаши, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва ота-оналар вакиллари жамоатчилик асосида кузатувчи сифатида қатнашиши мумкин.

15. Якуний давлат аттестация синовлари бўйича якуний давлат аттестацияси комиссияларининг таркиби олий таълим муассасаси ректори (филиал директори) томонидан битирув семестри бошланишидан бир ой олдин тасдиқланади.

Зарурият бўлганда аттестация синовларининг бири бўйича битта раис раҳбарлигида бир нечта якуний давлат аттестация комиссиялари тузилиши мумкин.

Якуний давлат аттестацияси жараёнида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш Давлат инспекцияси вакиллари иштирок этишлари мумкин.

Олий таълим муассасаларининг давлат аттестациясидан ўтмаган йўналиш ва мутахассислик битирувчиларининг якуний давлат аттестацияси ушбу олий таълим муассасасининг юқори турувчи вазирлик (идора) томонидан ташкил этиладиган давлат аттестация комиссияси томонидан ўтказилади.

16. Якуний давлат аттестацияси синовлари бошланишидан олдин якуний давлат аттестация комиссияси раислари билан олий таълим муассасаси ректори (филиал директори) шахсан якуний давлат аттестацияси комиссияларининг тайёргарлик даражаси, комиссия раислари ва аъзоларининг вазифалари, битирувчиларга қўйилаётган талаблар, тартиб-интизом тўғрисида йиғилиш ўтказади.

17. Якуний давлат аттестацияси синовлари ёзма, тест ёки оғзаки усулда ташкил этилади ва ушбу тартиб олий таълим муассасаси Кенгаши қарори асосида таълим муассасаси ректори (филиал директори) томонидан белгиланади ҳамда якуний давлат аттестацияси бошланишидан олти ой олдин талабалар эътиборига етказилади. Талабалар синов ўтказиладиган фанлар дастурлари билан таъминланадилар, уларга тайёргарлик кўриш ва маслаҳатлар бериш учун зарур шароитлар яратилади.

18. Якуний давлат аттестациясига тегишли ўқув режа ва фан дастурларини тўлиқ тугатган ва ўқув режасида назарда тутилган барча синовлардан муваффақиятли ўтган талабалар қўйилади.

Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари битирувчилари тегишли таълим дастурларини тўлиқ ўзлаштиргандан кейин якуний давлат аттестациясидан ўтишлари мажбурийдир.

19. Якуний давлат аттестацияси синовлари ва диплом лойиҳаси ёки битирув малакавий иш (магистрлик диссертацияси) ҳимояси ёхуд ихтисослик

фанларидан якуний давлат аттестация синови якуний давлат аттестация комиссияларининг очиқ мажлисларида, аъзоларнинг камида учдан икки қисми иштирок этган ҳолда, раис иштирок этмаган тақдирда раис ўринбосари раислигида ўтказилади.

Диплом лойиҳаси ёки битирув малакавий иш (магистрлик диссертацияси) ҳимояси ёхуд ихтисослик фанларидан якуний давлат аттестация синови ишлаб чиқариш базасида ташкил этилган кафедра филиалларида соҳанинг етакчи мутахассисларини жалб этган ҳолда ўтказилиши мумкин.

Якуний давлат аттестациясига киритилган барча турдаги аттестация синовлари бўйича ўзлаштириш кўрсаткичи талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизимига мувофиқ аниқланади ҳамда якуний давлат аттестацияси комиссиясининг мажлис баёни расмийлаштирилгандан сўнг шу куннинг ўзида эълон қилинади.

Якуний давлат аттестациясига киритилган барча турдаги аттестация синовларида муаллифликни ўзлаштиришга (плагиатга) йўл қўйилмайди. Бундай ҳолат аниқланганда давлат аттестация комиссияси томонидан битирувчига тегишли аттестация синовидан қониқарсиз баҳо қўйилади ёки қўйилган ижобий баҳо бекор қилинади.

20. Якуний давлат аттестация комиссияси битирувчиларнинг якуний давлат аттестацияси синовлари натижалари асосида уларга таълим йўналиши (мутахассислиги) бўйича бакалавр (магистр) даражаси бериш ҳақида қарор қабул қилади.

Якуний давлат аттестация комиссияларининг қарорлари очиқ овоз бериш йўли билан, мажлисда иштирок этувчиларнинг кўпчилик овози билан қабул қилинади. Овозлар тенг бўлган ҳолда, раиснинг овози ҳал қилувчи ҳисобланади.

21. Олий таълим муассасаси битирувчиси якуний давлат аттестацияси таркибига киритилган якуний давлат аттестация синовидан муваффақиятли ўтгандан сўнг унга мувофиқ даражадаги олий маълумот тўғрисидаги диплом ва унинг иловаси берилади.

22. Фанлар дастурларини ўзлаштиришда катта ютуқларга эришган ва ўқув режасидаги барча фанларнинг камида 3/4 қисми бўйича 86 балл ва ундан юқори (5 баҳолик тизимда 5 баҳо (аъло) ўзлаштириш кўрсаткичларига эришган, (бошқа фанлар бўйича ўзлаштириш кўрсаткичи 71 баллдан (5 баҳолик тизимда ўзлаштириш кўрсаткичи 4 баҳодан (яхши) кам бўлмаган), шунингдек, якуний давлат аттестацияси синовлари бўйича камида 86 балл (5 баҳолик тизимда 5 баҳо (аъло) ўзлаштириш кўрсаткичларига эга бўлган бакалавриат битирувчисига «имтиёзли» диплом берилади.

23. Якуний давлат аттестацияси синовидан ўта олмаган шахс ўқиш муддати тугагандан сўнг, аризасига мувофиқ якуний давлат аттестацияси синовини кейинги йилларда қайта топшириш ҳуқуқига эга. Бунда олий таълим муассасаси ректори (филиал директори) шахсни якуний давлат аттестацияси синовини қайта топширишга қўйиш бўйича буйруқ чиқариши лозим.

24. Якуний давлат аттестацияси синовидан қайта ўта олмаган талабага академик маълумотнома берилади ва у ўрнатилган тартибда, тўлов-контракт асосида тегишли курсга ўқиш учун қайта тикланиши мумкин.

26. Узрли сабаб билан якуний давлат аттестацияси синовларига келмаган талабалар ректорнинг буйруғи билан якуний давлат аттестация комиссиясининг иши якунланишига қадар бошқа муддатларда ўтказиладиган якуний давлат аттестацияси синовларига киритилиши мумкин.

27. Якуний давлат аттестацияси синовларида олган баҳосига эътироз билдирган битирувчиларнинг аризаларини кўриб чиқиш учун ректор буйруғи билан апелляция комиссияси тузилади.

28. Якуний давлат аттестацияси жараёнида қўйилган баҳодан норози бўлган битирувчилар якуний давлат аттестацияси баҳолари эълон қилинган кундан эътиборан уч кун муддат ичида апелляция комиссиясига мурожаат қилиш ҳуқуқига эгадирлар.

29. Апелляция комиссияси ўз хулосасини битирувчига бир кун муддат ичида маълум қилиши лозим.

30. Якуний давлат аттестацияси комиссиясининг иши бўйича йиллик ҳисобот олий таълим муассасаси Илмий кенгашида кўриб чиқилади. Мазкур Илмий кенгашга якуний давлат аттестацияси комиссиялари раислари таклиф қилинади.

32. Мазкур Низомда белгиланган қоидалар бўйича низолар қонун ҳужжатларига мувофиқ ҳал қилинади.

Назоратнинг бошқа турлари:

Давлат-жамоатчилик назорати - олий таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органи, жамоат ташкилотлари ва кадрлар буюртмачилари томонидан белгиланган тартибда амалга оширилади

Ташқи назорат - белгиланган тартибда Давлат инспекцияси томонидан амалга оширилади.

IV. АМАЛИЙ МАШҒУЛОТ МАТЕРИАЛЛАРИ

IV. АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР

1-МАВЗУ: ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ИЧКИ ВА ТАШҚИ БАҲОЛАШНИ АМАЛГА ОШИРИШ
(2 соат)

Таълим муассссасаларини ички баҳолаш ва маълумот тайёрлаш. Таълим мауссаларини ташқи баҳолаш ва хулоса тайёрлаш. Ташқи баҳолаш натижалари.

Таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш мезонлари.

Мазкур мезонлар Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги 470-сон “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги қарорига мувофиқ идоравий мансублиги ва ташкилий-ҳуқуқий шаклларидан қатъи назар Ўзбекистон Республикасининг мактабгача, умумий ўрта, ўрта махсус, бошланғич профессионал, ўрта профессионал, ўрта махсус профессионал, мактабдан ташқари, олий, олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ва илмий-тадқиқот, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш давлат таълим муассасаларини ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини (бундан буён матнда таълим ташкилотлари деб юритилади) аттестациядан ўтказиш мезонларини белгилайди.

1. Таълим ташкилотларини аттестацияси кадрлар тайёрлаш даражаси, мазмуни.
ва сифатини давлат таълим стандартлари ҳамда давлат талабларига мувофиқлигини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

2. Таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш мезонлари талаблари жисмоний ёки психик (руҳий) ривожланишида нуқсони бўлган, шунингдек, узоқ вақт даволанишга муҳтож бўлган болалар ва ўсмирларни ўқитиш, уларни тарбиялаш ҳамда даволаш учун ихтисослаштирилган таълим ташкилотларига татбиқ қилинмайди.

3. Таълим ташкилотларида аттестация таълим йўналишлари ва мутахассисликлар, ихтисосликлар, касблар ва курслар бўйича ўтказилади ҳамда уларнинг фаолияти аттестациядан ўтказиш мезонлари бўйича баҳоланади.

4. Тизимида давлат таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идоралар ҳамда нодавлат таълим ташкилотлари томонидан тақдим этилган аттестациядан. ўтказиш жадвали Ўзбекистон Республикаси Вазирлар

Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси (бундан буён матнда Давлат инспекцияси деб юритилади) томонидан тасдиқланади ҳамда ушбу жадвал асосида таълим ташкилотлари аттестациядан ўтказилади.

5. Таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш учун эксперт комиссиялари (бундан буён матнда комиссия деб юритилади) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги 470-сон қарори билан тасдиқланган Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга мувофиқ тузилади.

Олий таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш.

17. Олий таълим ташкилотлари қуйидаги мезонлар бўйича баҳоланади:

а) ташкилий-бошқарув фаолиятининг самарадорлиги бўйича:

фаолият соҳаларини қамраб олган олий таълим ташкилотининг истиқбол режасининг мавжудлиги, уни амалга ошириш учун чора-тадбирлар режасининг ишлаб чиқилганлиги ҳамда истиқбол режанинг олий таълим ташкилоти миссиясига мослиги;

истиқбол режани ишлаб чиқишда кадр истеъмолчилари, олий таълим ташкилоти жамоаси ва талабаларнинг иштироки (ҳиссаси);

истиқбол режада олий таълим ташкилотининг ўқув, илмий, маънавий-маърифий ва ижтимоий фаолияти нуқтаи назаридан миллий ҳамда халқаро рейтингини оширишга қаратилган вазифаларнинг белгиланганлиги;

истиқбол режанинг олий таълим ташкилоти моддий-техник базаси ва интеллектуал салоҳиятига мувофиқлиги, унинг талаба, ўқитувчи ва ходимларнинг эҳтиёжларини қондиришга қаратилганлиги;

олий таълим ташкилоти фаолиятини баҳолашнинг SWOT таҳлили (ўзининг кучли ва заиф томонларини, олий таълим ташкилотининг таълим хизматлари бозоридаги имкониятларини ва унинг ривожланишига ташқи хавфларни баҳолаб бориш) мавжудлиги;

олий таълим ташкилоти маъмурияти, профессор-ўқитувчилар, талабалар, васийлик кенгаши, кадр истеъмолчилари, битирувчилар ва бошқа манфаатдор томонларнинг таълим сифатини амалга ошириш (шакллантириш ва таъминлаш) ишларидаги иштироки;

олий таълим ташкилотида коррупциясиз таълим тизимини таъминлашга қаратилган тадбирларнинг самарадорлиги, раҳбариятининг профессор-ўқитувчилар ва талабалар учун очиқлиги, келиб тушаётган барча мурожаатларга жавоб беришнинг ҳолати;

бошқарув ва ташкилий тузилма фаолиятининг тегишли ҳужжатлар (устав, паспорт, низомлар) билан расмийлаштирилганлиги;

олий таълим ташкилоти кенгаши (коллегиал органи), факультетлар, кафедралар ва бошқа таркибий бўлимлар фаолияти самарадорлигини баҳолаш тизимининг мавжудлиги;

электрон ҳужжат алмашинуви тизимининг мавжудлиги;

б) давлат таълим стандартларининг ўқув жараёнига жорий этилиши бўйича:

барча таълим йўналишлари ва мутахассисликларнинг тегишли таълим соҳаси давлат таълим стандарти, малака талаблари, ўқув режа ва фанларнинг ўқув дастурлари билан таъминланганлиги, уларнинг белгиланган тартибда тасдиқланганлиги ва рўйхатдан ўтказилганлиги;

тасдиқланган ўқув режа ва фанларнинг ўқув дастурлари асосида ишчи ўқув режа, фанларнинг ишчи дастурларининг ишлаб чиқилганлиги, расмийлаштирилганлиги ва уларнинг ўзаро мувофиқлиги;

дарс жадвалларининг ишчи ўқув режаларига мувофиқлиги ва уларнинг ўрнатилган талаблар асосида тузилганлиги;

олий таълим ташкилоти ўқув жараёни жадвалининг мавжудлиги, ўрнатилган тартибда тасдиқланганлиги, унда ўқув жараёнининг тўлиқ акс этганлиги ва амалиётга татбиқ этилиши;

талабалар билимларини ва ўзлаштиришини баҳолаш тизимининг ҳолати;

талабалар билимларини баҳолашда қўлланиладиган назорат воситаларининг (тестлар, ёзма ишлар саволлари ва бошқалар) фан дастури мазмунини тўлиқ қамраб олганлиги;

таълим сифатини баҳолаш бўйича ички тизимнинг мавжудлиги ва унинг самарадорлиги;

в) талабаларнинг фан дастурларини ўзлаштириш даражаси (билими) бўйича Давлат инспекцияси томонидан ўтказиладиган назорат ишлари натижалари:

талабаларнинг фан дастурларини ўзлаштириш даражасини аниқлаш учун назорат ишларига бакалавриат таълим йўналишлари битирувчи курс талабаларининг камида 30 фоизи, қолган курслардан (биринчи курслардан ташқари) биттадан гуруҳ ва магистратура мутахассисликлари битирувчи курс талабалари тўлиқ жалб қилинади. Аттестацияга жалб қилинган, аммо битирувчи курс талабалари бўлмаган ўқиш муддати уч йиллик бўлган магистратура мутахассисликларида 2-курс талабаларидан, ўқиш муддати икки йиллик бўлган магистратура мутахассисликларида 1-курс талабаларидан назорат ишлари олинади.

Ўқиш муддати бир йиллик бўлган магистратура мутахассисликлари

аттестациядан ўтказилганда, ўқув йилининг биринчи семестрида таҳсил олаётган талабаларнинг билим даражаси, кириш синовларида назорат ўтказилган мутахассислик фанларидан ёки ўқитилаётган фанларнинг ўқитилган қисмидан, иккинчи семестрда эса ўқитилган (ўқитилаётган) фанлардан назорат ишларини олиш орқали аниқланади.

Назорат ишларига жалб қилинган талабаларнинг камида 95 фоизи қатнашиши шарт. Назорат ишлари ўтказиладиган фанлар қоида тариқасида тугалланган фанлардан курслар кесимида ҳар бир бакалавриат таълим йўналиши бўйича 3 та, магистратура мутахассислиги бўйича 2 та этиб белгиланади.

Ҳар бир фан бўйича кўп вариантлилик асосида тест ёки ёзма иш саволлари, ижодий имтиҳон материаллари фан дастурини ёки унинг тегишли қисмини қамраб олган ҳолда тайёрланади.

Бакалавриат таълим йўналишларида дастлаб курслар кесимида ҳар бир йўналишдан
5 тадан, магиструратура мутахассислигидан 3 тадан фан танлаб олинади, назорат ишлари ўтказиладиган фанлар ва гуруҳлар бўйича маълумотлар таълим ташкилотига Давлат инспекцияси томонидан назорат ишлари ўтказилишидан уч иш куни олдин маълум қилинади.

Фанлардан ўтказилган назорат ишлари бўйича талаба томонидан ҳар бир фандан тўпланган балл максимал баллнинг 56 фоизидан кам бўлса “қониқарсиз” баҳо, 56 фоизидан 70 фоизигача бўлса “қониқарли” баҳо, 71 фоизидан 85 фоизигача бўлса “яхши” баҳо, 86 фоизи ва ундан юқори бўлса “аъло” баҳо қўйилади.

Талабаларнинг фан дастурларини ўзлаштириш даражаси (билими) муайян таълим йўналиши ва магистратура мутахассислигидаги танланган ҳар бир фандан назорат ишларида талабаларнинг ижобий баҳоланганлари салмоғи 70 фоиздан кам бўлмаслиги керак.

Бакалавриат талабаларига учта мутахассислик фанининг ҳар биридан 15 тадан жами 45 та ва магистратура учун иккита мутахассислик фанининг ҳар биридан 15 тадан жами 30 та тест саволлари берилади.

Тестларни ечиш учун бакалавриат талабаларига умумий 75 дақиқа ва магистратура талабаларига 50 дақиқа вақт ажратилади.

Ҳар бир аудиторияга хона сиғими ва компьютерлар сонига қараб тест топширувчилар киритилади;

г) профессор-ўқитувчиларнинг илмий-педагогик салоҳияти ва улар мутахассисликларининг (ихтисосликларининг) дарс бераётган фанларига мувофиқлиги бўйича:

профессор-ўқитувчиларни ишга қабул қилиш бўйича аниқ механизмнинг

мавжудлиги;

факультет ва кафедраларнинг ўрнатилган талабларга мос равишда ташкил этилганлиги;

факультет деканлари ва кафедра мудирларининг лавозим талабларига мувофиқлиги;

профессор-ўқитувчилар таянч маълумотларининг (мутахассислиги, ихтисослиги) улар дарс берадиган фан(лар)га мувофиқлиги (мос бўлмаган ҳолда уларнинг тегишли қайта тайёрлашдан ўтганлиги ёки мос ихтисослик бўйича илмий унвон, даражага эга бўлиши, якка муаллифликда дарслик ёки ўқув қўлланма нашр этганлиги (сертификат асосида);

профессор-ўқитувчиларнинг эришган ютуқлари (давлат ва тармоқ мукофотлари, фахрий унвонлар, “Йилнинг энг яхши педагоги” республика танлови ғолиблиги ва бошқалар) кўрсаткичларининг мавжудлиги;

профессор-ўқитувчиларнинг бажарган ўқув, илмий-услубий, илмий-тадқиқот ишлари (фундаментал, амалий ва бошқа илмий-тадқиқотлар кесимидаги иштироки, дарслик, ўқув қўлланма, ўқув-методик ишланмалар, маҳаллий ва халқаро нашрларда, импакт-факторли (Scopus, Web of Science ёки бошқа умумэътироф этилган индексацияланган маълумотлар базалари журналларидаги мақолалари);

кафедралар профессор-ўқитувчиларининг белгиланган муддатларда малакасини оширганлиги;

д) талабаларнинг дарслик (электрон дарслик) ва ўқув қўлланмалари билан таъминланганлиги даражаси, электрон кутубхона тизимининг мавжудлиги, ундан фойдаланиш самарадорлиги ва мустақил таълим бўйича ахборот ресурсларидан фойдаланиш имкониятининг яратилганлиги бўйича:

олий таълим ташкилотида электрон автоматлаштирилган ва масофадан фойдаланиш имкониятини берувчи ахборот-ресурс марказининг мавжудлиги;

таълим бериш тиллари бўйича барча таълим йўналишлари, мутахассисликларнинг ўқув адабиётлари билан таъминланганлиги;

талабалар сонидан келиб чиқиб, ҳар бир фан бўйича ўқитиладиган асосий адабиётларга (дарслик, ўқув қўлланма) бўлган талабнинг (бакалавриат таълим йўналишида ҳар олти нафар талабага камида бир дона, магистратура мутахассислигида ҳар икки нафар талабага камида бир дона дарслик ва ўқув қўлланмани тўғри келиши) бажарилганлиги (ўқув адабиётлари сони белгиланган талабларга мос келмаганда, уларнинг электрон шаклдаги варианти инобатга олинади);

таълим йўналишлари ва мутахассисликларнинг ўқув адабиётлари билан таъминланганлик даражасининг таҳлилий ўрганиб борилганлиги, шунингдек

олий таълим ташкилоти кенгашида (коллегиал органида) муҳокама қилинганлиги;

маҳаллий, халқаро ахборот ва маълумотлар базасидан (Scopus, Web of Science ёки бошқа умумэътироф этилган индексацияланган маълумотлар базалари журналлари) фойдаланиш имкониятларининг яратилганлиги;

фанларни ўқув адабиётлари билан таъминлаш ва янги авлод ўқув адабиётларини яратиш чора-тадбирларининг ишлаб чиқилганлиги ва уларнинг бажарилиш ҳолати;

е) моддий-техник таъминоти, ўқув лабораторияларининг замонавий асбоб-ускуналар билан ҳамда фойдали ўқув-лаборатория майдони билан таъминланганлиги даражаси бўйича:

олий таълим ташкилотининг умумий майдони, нормадаги (ишчи) майдони, умумий ўқув аудиториялари (синфлар) майдони ва бошқа турдаги фойдали майдонлар (кв.м. ҳисобида), уларнинг меъёр талабларига мослиги;

олий таълим ташкилотида ахборот-коммуникация технологиялари воситаларининг мавжудлиги, уларнинг таълим олувчилар сонига мослиги ва янгиланиш даражаси;

талабалар турар жойларининг майдони, яшаш учун мўлжалланган ўринлар сони, вақтинчалик турар жойга муҳтож талабалар сони;

жисмоний тарбия дарсларини ўтиш, соғломлаштириш тадбирларини ўтказиш ҳамда жамоанинг спорт билан шуғулланиши учун шарт-шароитларнинг етарли даражада яратилганлиги;

ҳар бир таълим йўналиши ва мутахассисликнинг ўқув режасига биноан фанлар бўйича лаборатория ишларининг бажарилиши, тегишли жиҳозлар, реактивлар билан таъминланганлиги, методик кўрсатмаларнинг мавжудлиги;

лаборатория ишларининг олий таълим ташкилоти ҳудудидан ташқарида (ишлаб чиқариш корхонаси, ташкилотлар, ўқув-тажриба хўжалиги ва шу кабиларда) бажарилганлиги;

таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг хусусиятларидан келиб чиқиб, малака талабларида белгиланган амалий малака ва кўникмаларнинг шаклланиши учун керакли асбоб-ускуна, жиҳозлар, инвентарлар, мусиқа асбоблари, техникалар, хом-ашё ва бошқалар билан таъминланганлиги;

ахборот-ресурс марказининг (кутубхонанинг) компьютерлар билан таъминланганлиги, заллардаги ўринлар сони, электрон кутубхона тизимининг яратилганлиги, уларга ўқув адабиётларнинг электрон версияларини юкланганлиги, Интернет жаҳон ахборот тармоғига уланган компьютерлар сони ва талабаларни компьютер техникасидан эркин фойдаланишига имкон яратилганлиги;

ё) электрон таълимнинг жорий этилишида замонавий педагогик, ахборот-коммуникация ва инновацион технологияларнинг қўлланилиши бўйича:

профессор-ўқитувчиларнинг замонавий педагогик, ахборот-коммуникация ва инновацион технологиялардан фойдаланиб ўтилган дарс машғулотлари салмоғи;

интерфаол педагогик усуллар ёрдамида дарс машғулотларининг олиб борилганлиги ҳамда инновацияларнинг ўқув жараёнига қўлланилганлиги;

ўқув жараёнида илғор ахборот-коммуникация технологиялари ва замонавий воситалардан фойдаланган ҳолда машғулотлар олиб бориш учун шароитларнинг яратилганлиги;

замонавий компьютерлар ва улардан Интернет жаҳон ахборот тармоғига уланганларининг сони, WiFi зоналарининг ташкил этилганлиги, талаба ва педагогларга улардан фойдаланиш бўйича шарт-шароитларнинг яратилганлиги;

мустақил таълим жараёнини ташкил этиш ҳолати ва Интернет жаҳон ахборот тармоғига жойлаштирилган таълим ресурслари ҳажми;

талабалар билимини баҳолашда назорат синовларининг компьютердан фойдаланган ҳолда олиниши таҳлили;

ж) таълимнинг ишлаб чиқариш ва илм-фан билан интеграцияси бўйича:

кадрлар тайёрлаш ва илмий-технологик ечимлар яратишда корхона ва ташкилотларнинг ишлаб чиқариш салоҳиятидан фойдаланганлик даражаси;

илғор технология соҳасида педагог кадрларнинг малакасини бевосита ишлаб чиқаришда оширилиб борилганлиги;

таълим йўналишлари ва мутахассисликлар бўйича кадр истеъмолчилари билан ҳамкорлик ишларининг йўлга қўйилганлиги, талаб ва эҳтиёжларининг ўрганилганлиги;

илмий-тадқиқот институтлари ва ташкилотлар ходимларининг ўқув жараёнига жалб этилганлиги;

тасарруфидаги академик лицей ва бириктирилган бошланғич профессионал, ўрта профессионал, ўрта махсус профессионал таълим ташкилотлари билан ҳамкорлик ишларининг йўлга қўйилганлиги;

з) илмий-тадқиқот фаолияти бўйича:

профессор-ўқитувчиларни фаол илмий изланишлар олиб боришга қизиқтириш ва уларнинг натижадорлиги бўйича рағбатлантириш механизмининг мавжудлиги;

олиб борилаётган илмий-тадқиқот ишларининг олий таълим ташкилоти профилига тўғри келиши;

илмий ва илмий-техник фаолият натижаларининг тижоратлаштирилганлиги;

профессор-ўқитувчилар, талабаларнинг илмий-тадқиқот ишларидаги (фундаментал, амалий ва бошқа илмий тадқиқотлар кесимида) иштироки;

илмий, илмий-методик ва амалий конференцияларнинг ўтказилганлиги;

олий таълим ташкилотининг халқаро ва республика миқёсидаги танлов ва кўргазмалардаги иштироки;

илмий-тадқиқот ишларининг самарадорлиги (илмий тадқиқот ишлари натижаларининг ишлаб чиқаришга жорий этилганлиги, юқори малакали илмий-педагог кадрларни тайёрлаш ҳолати, фаолият кўрсатаётган илмий кенгашнинг мавжудлиги);

и) маънавий-маърифий фаолияти бўйича:

маънавий-маърифий ишлар режасининг ишлаб чиқилганлиги;

профессор-ўқитувчиларнинг тарбиявий ишларга жалб этилганлиги;

одоб-ахлоқ ва ички-тартиб қоидаларни бузган, ҳуқуқбузарлик ва жиноятлар содир этган (ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг расмий маълумотлари асосида) профессор-ўқитувчи ва талабаларга нисбатан олий таълим ташкилоти ва тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан чоралар кўрилганлиги;

олий таълим ташкилотидаги маънавий-ахлоқий муҳитни, педагогларнинг ахлоқий сифатларини маънавий-маърифий ишлар ва ёшлар билан ишлаш бўйича масъул бўлим томонидан мунтазам равишда (сўровнома асосида) таҳлил қилиниб борилганлиги;

халқаро ва республика миқёсидаги маънавий-маърифий кўрик-танловларда, олимпиадаларда, спорт мусобақаларида совринли ўринларни эгаллаган талабалар салмоғи;

талабалар турар жойларида талабалар учун ўқиш ва дам олиш учун шарт-шароитларнинг яратилганлиги;

талабалар ўртасида маънавий-маърифий ва тарбиявий йўналишдаги фаолиятнинг тизимли йўлга қўйилганлиги, унинг самарадорлиги ва бунда талаба-ёшлар қамрови;

олий таълим ташкилотининг ахборот-ресурс маркази (кутубхона)даги адабиётлардан фойдаланаётган талабалар салмоғи;

ёшларни жисмоний чиниқтириш, уларнинг спорт соҳасидаги қобилиятини намоён қилишга ва соғлом турмуш тарзини тарғиб этишга йўналтирилган спортнинг бир неча турлари бўйича мусобақаларнинг (тадбирларнинг) ташкил қилинганлиги;

й) битирувчиларнинг таълимнинг кейинги босқичларига ўқишга ёки ишга жойлашиши бўйича:

битирувчиларни иш жойларига тақсимлаш бўйича олий таълим ташкилотидаги тақсимот комиссияси қарорларининг мавжудлиги;

сўнгги икки ўқув йилида олий таълим ташкилотини давлат грантлари асосида битирган талабаларнинг ишга жойлашганлиги (асословчи ҳужжатларнинг мавжудлиги);

сўнгги икки ўқув йилида олий таълим ташкилотини битирганларнинг ишга жойлашиш ҳолати бўйича мониторинг олиб борилганлиги;

кадр истеъмолчилари билан ўзаро ҳамкорликдаги ишларнинг ҳолати;

собиқ битирувчилар билан олий таълим ташкилоти ўртасидаги алоқаларнинг йўлга қўйилганлиги;

к) халқаро ҳамкорликнинг йўлга қўйилганлиги бўйича:

хорижий мамлакатлар билан шартнома асосида талаба, докторант, мустақил изланувчи, илмий ходимлар ва профессор-ўқитувчилар алмашинуви;

халқаро илмий тадбирларнинг ташкил этилиши (семинар, анжуман, симпозиум ва ҳоказо);

халқаро совринлар соҳиблари;

хорижий мамлакатлардаги методик ва илмий семинарлар аъзолари;

мунтазам хорижий илмий алоқага эга бўлган профессор-ўқитувчилар сони;

қўшма таълим дастурлари ва қўшма факультетлар асосида кадрлар тайёрлашнинг йўлга қўйилганлиги;

чет эл грантлари асосида бажарилаётган илмий-тадқиқот ишлари (номи, сони, ҳажми);

хорижий мамлакатларда чоп этилган монография, мақола ва ўқув адабиётлари сони (турлари бўйича);

таълим олиш учун хорижий фуқароларнинг жалб этилиши;

илмий-педагог кадрларнинг хорижда малака оширганлиги;

хорижий олий таълим муассасалари ва хорижий илмий марказлар профессор-ўқитувчилари ва мутахассисларининг таълим жараёнига жалб этилиши;

хорижий мамлакатлар учун тайёрланган кадрлар ва илмий даражали кадрлар сони;

л) абитуриентларни ўқишга қабул қилиш жараёнининг ташкил этилиши ва амалга оширилиши бўйича:

абитуриентларни ўқишга белгиланган талаб ва тартиб асосида қабул қилинганлиги;

олий таълим ташкилотининг ҳудудлардан иқтидорли ёшларни танлаб олишга қаратилган ишларнинг (турли танловлар, тайёрлов курслари ва ҳоказо) амалга оширилганлиги;

м) битирувчилар томонидан битирув малакавий ишлари ва магистрлик

диссертацияларининг бажарилиши (сифати), якуний давлат аттестациясига оид фаолият ва унинг натижалари бўйича:

битирув малакавий ишлари ва магистрлик диссертациялари мавзулари банкининг яратилганлиги;

битирув малакавий ишлари ва магистрлик диссертацияларини бажаришда муаллифликни ўзлаштиришга (плагиат) йўл қўйилиши ҳолатларини олдини олишга қаратилган чораларнинг белгиланганлиги;

битирув малакавий ишлари, магистрлик диссертацияларининг бажарилиш сифати, долзарблиги, қўйилган талаблар асосида бажарилганлиги, ўқув жараёни ва ишлаб чиқаришга жорий қилинганлиги (танлов асосида ўрганилади);

якуний давлат аттестация комиссияларининг қўйилган талаб бўйича шакллантирилганлиги, якуний давлат аттестация натижалари ва комиссия раиси ҳисоботини олий таълим ташкилоти кенгашида кўриб чиқилганлиги;

н) иш берувчиларнинг битирувчилар билими, малакаси ва кўникмаларидан қониқиши ҳолати бўйича республика миқёсида кадрлар буюртмачилари ўртасида ўтказилган сўровнома натижалари.

Битирувчилар малакасининг ишлаб чиқариш талабларига мос келишини аниқлаш, кадрлар тайёрлашда йўл қўйилаётган камчиликлар ва уларни бартараф қилиш мақсадида ҳар йили республика миқёсида кадрлар буюртмачилари ўртасида ўтказилган миллий сўровнома натижалари таҳлили асосида баҳоланади.

Сўровномада қатнашган иш берувчиларнинг битирувчилар билими, малакаси ва кўникмаларидан қониқиши ҳолати камида 55 фоиз бўлиши керак.

Олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасаларини аттестациядан ўтказиш.

18. Олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасалари қуйидаги мезонлар бўйича баҳоланади:

а) давлат талабларининг таълим жараёнига жорий этилиши бўйича:

олий ўқув юртидан кейинги таълимга қўйиладиган давлат талабларининг мавжудлиги;

олий ўқув юртидан кейинги таълим ташкилотига қабул қилиш талабларининг бажарилиши;

олий ўқув юртидан кейинги таълим ташкилотига ўқишга кирувчи талабгорларга қўйиладиган талабларнинг бажарилиши;

олий ўқув юртидан кейинги таълим ташкилотида ўқишни ташкил этиш ҳолати;

б) илмий раҳбар ва маслаҳатчилар таркибининг сифат кўрсаткичлари ҳамда уларнинг илмий-ташкилий фаолияти натижалари бўйича:

илмий раҳбарлар этиб илмий ва илмий-педагогик фаолият олиб борувчи фан доктори, шунингдек илмий унвонга эга бўлган фан номзоди ёки фалсафа докторларининг (PhD) тайинланганлиги;

илмий маслаҳатчилар этиб илмий ва илмий-педагогик фаолият олиб борувчи фан докторларининг тайинланганлиги;

олий ўқув юртидан кейинги таълим ташкилотлари ва илмий-тадқиқот муассасаларида фаолият юритаётган фан докторларининг илмий раҳбарлик ёки илмий маслаҳатчиликка жалб этилганлиги;

илмий раҳбарлар ва илмий маслаҳатчиларнинг бир вақтнинг ўзида нечта докторант ва мустақил изланувчиларга илмий раҳбарлик қилаётганлиги;

ўқишга қабул қилиш тўғрисидаги буйруқда илмий раҳбарлар ва илмий маслаҳатчиларнинг (илмий маслаҳатчи бўлган тақдирда) тайинланганлиги;а*

докторант томонидан илмий раҳбар ва илмий маслаҳатчи (илмий маслаҳатчи тайинланган ҳолатларда) билан биргаликда диссертация ишини тайёрлашнинг якка тартибдаги режаси ишлаб чиқилганлиги ва белгиланган муддатларда тасдиқланганлиги;

илмий раҳбар томонидан докторант учун ихтисослик бўйича назарий-методологик дастур ишлаб чиқилганлиги ва белгиланган муддатда коллегиал орган томонидан тасдиқланганлиги;

назарий-методологик дастурни докторант томонидан ўқишнинг биринчи йили мобайнида илмий раҳбар ёрдамида ўзлаштирилганлиги;

илмий раҳбар раҳбарлигида сўнгги уч йилда битирган докторант ва мустақил изланувчиларнинг ўз вақтида ҳимоя қилганлари салмоғи;

илмий маслаҳатчи раҳбарлигида сўнгги уч йилда битирган докторант ва мустақил изланувчиларнинг ўз вақтида ҳимоя қилганлари салмоғи;

докторант ва мустақил изланувчиларга илмий раҳбар ва илмий маслаҳатчиларнинг жами фан докторлари ва илмий унвонга эга бўлган фан номзодлари ёки фалсафа докторларига (PhD) нисбатан улуши;

в) таълимни амалга ошириш жараёнига жалб этилган, педагог ва илмий ходимларнинг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси эътироф этган журналларда, шунингдек, хорижий нашрларда илмий мақолаларни чоп этиш фаолияти таҳлили;

г) илмий-экспериментал, моддий-техник базанинг ҳолати бўйича:

илмий-экспериментал лабораториялар билан таъминланганлик даражаси, уларнинг замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланганлиги ва улардан фойдаланилиши ҳолати;

олий таълим ташкилоти ва илмий-тадқиқот муассасаси ахборот-ресурс

марказларида тадқиқот соҳаси бўйича илмий манбаларнинг мавжудлиги;

илмий-тадқиқотларни олиб бориш учун асбоб-ускуналар, материаллар, ахборот-коммуникация воситалари, компьютер техникаси, маиший техника ва бошқа зарур воситаларнинг етарли даражада мавжудлиги;

д) докторант ва мустақил изланувчиларга ижтимоий, илмий, ижодий ҳамда лойиҳалаш ишларини олиб боришлари учун яратилган шарт-шароитлар бўйича:

докторантларнинг вақтинчалик турар жойлар билан таъминланганлик ҳолати;

олий таълим ташкилоти ва илмий-тадқиқот муассасасида спорт билан шуғулланиш учун зарур шарт-шароитларнинг мавжудлиги;

докторант ва мустақил изланувчилар учун олий таълим ташкилоти ва илмий-тадқиқот муассасасида ахборот-ресурс марказидан, замонавий компьютерлардан ҳамда Интернет жаҳон ахборот тармоғидан фойдаланиш имконияти, шунингдек бошқа зарур шарт-шароитларнинг яратилганлиги;

маҳаллий ҳамда халқаро ахборот ва маълумотлар базасидан (Scopus, Web of Science ёки бошқа умумэътироф этилган индексацияланган маълумотлар базалари журналлари) фойдаланиш имкониятларининг яратилганлиги;

е) докторант ва мустақил изланувчилар шахсий иш режаларининг бажарилиши, ҳисоботларининг олий таълим ташкилотларининг ёки илмий-тадқиқот муассасаларининг коллегиал органларида (илмий кенгаш, кенгаш, илмий-техникавий кенгаш, илмий-мувофиқлаштирувчи кенгаш ва бошқаларда) муҳокама қилинганлиги ҳамда тасдиқланган режага мос деб топилганлиги бўйича:

докторант ва мустақил изланувчилар шахсий иш режаларининг бажарилиши;

ҳисоботларнинг олий таълим ташкилоти ёки илмий-тадқиқот муассасаси кенгашида, тегишли кафедра, бўлим, лаборатория ва бошқаларда муҳокама қилинганлиги ҳамда тасдиқланган режага мослиги;

докторант ва мустақил изланувчи томонидан эълон қилинган илмий ишларда ҳимоя қилинаётган докторлик диссертацияси асосий натижаларининг акс этганлиги ҳамда илмий натижаларнинг халқаро ва республика доирасида ўтказиладиган илмий конференцияларда, семинарларда ва давра суҳбатларида муҳокамадан ўтказилганлиги;

докторант ва мустақил изланувчи томонидан илмий ишларнинг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси томонидан эътироф этилган республика ва хорижий журналларда, шу жумладан электрон илмий-техник журналлар рўйхатига

киритилган илмий нашрларда илмий мақолаларнинг нашр этилиши ҳолати;

ижтимоий-гуманитар ва иқтисодиёт соҳалари бўйича фан доктори (Doctor of Science) илмий даражасини олиш учун изланувчилар томонидан диссертация натижалари юзасидан монография эълон қилинганлиги;

ё) докторант ва мустақил изланувчилар фаолияти самарадорлиги мониторингининг олиб борилиши ҳолати бўйича:

докторант ва мустақил изланувчиларнинг олий таълим ташкилоти ва илмий-тадқиқот муассасасидаги фаолияти самарадорлиги бўйича ўтказилган мониторинг натижалари;

мониторинг натижаларидан келиб чиқиб докторант, мустақил изланувчилар, уларнинг илмий раҳбарлари ҳамда илмий маслаҳатчиларига нисбатан тегишли хулосаларнинг чиқарилганлиги;

ж) олий ўқув юртидан кейинги таълим институтини битирган докторантлар

ва мустақил изланувчиларнинг фалсафа доктори (PhD) ва фан доктори (Doctor of Science) диссертацияларини ҳимоя қилиши ҳолати бўйича:

ихтисосликлар бўйича сўнгги уч йилда таянч докторантура, докторантура

ва мустақил изланувчилар институтини битирганлар ва улардан илмий-тадқиқот ишини ҳимоя қилганлар ҳамда илмий кенгашга ҳимояга тақдим этганлар улушининг таҳлили;

илмий-тадқиқот ишлари ҳимояси натижаларидан келиб чиқиб, докторант, мустақил изланувчи ва унинг илмий раҳбари ёки илмий маслаҳатчисига нисбатан тегишли хулосаларнинг чиқарилганлиги (интизомий чора ёки рағбатлантириш).

19. Олий ўқув юртидан кейинги таълим ихтисосликларини охирги уч йилда битирган докторантлар ва мустақил изланувчилар диссертацияларининг илмий даража берувчи илмий кенгашда ҳимоя қилинганлари сони 10 фоиздан кам бўлмаслиги керак.

Кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш.

20. Кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотлари қуйидаги мезонлар бўйича баҳоланади:

а) ташкилий-бошқарув фаолиятининг самарадорлиги бўйича:

илмий-методик кенгаш фаолияти ва ўқув жараёнининг ташкил этилиши;

малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим ташкилотининг мақсади ва вазифалари, ривожлантириш бўйича истиқбол режа ва сўнгги икки йилдаги иш режаларининг мавжудлиги ва унинг бажарилиши;

истиқбол режани ишлаб чиқишда профессор-ўқитувчилар, асосий кадр истеъмолчиларининг иштироки;

ҳисобот ва ҳужжат айланишини юритишнинг автоматлаштирилган тизимини жорий этилганлиги;

таълим ташкилотининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар билан таъминланиши, ушбу норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг таълим ташкилоти бошқарувига татбиқ этилиши таҳлили;

б) давлат талабларининг ўқув жараёнига жорий этилиши бўйича:

курсларнинг давлат талаблари, ўқув ва ишчи ўқув режалари, фанларнинг ўқув ва ишчи дастурлари билан таъминланганлиги ва уларнинг ўзаро мослиги;

кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлашга қўйилган талабларнинг бажарилиши;

календар-тематик режалар, дарслар жадвали, гуруҳ журнали, ишчи ўқув дастурларининг ишчи ўқув режаларига мувофиқлиги, профессор-ўқитувчилар шахсий иш режаларининг бажарилиши;

тингловчилар билимларини баҳолашда қўлланиладиган назорат воситаларининг (тестлар, ёзма ишлар саволлари ва бошқалар) фан дастури мазмунини тўлиқ қамраб олганлиги;

тингловчиларнинг фан дастурларини ўзлаштириш даражаси (билими) таълим ташкилоти томонидан ўтказилган якуний назоратларнинг таҳлили;

в) моддий-техник таъминоти бўйича:

моддий-техник, ўқув-лаборатория таъминоти, уларнинг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланиши;

лаборатория ишларининг бажарилиши ва методик кўрсатмалар билан таъминланганлиги;

г) педагог кадрларнинг илмий-педагогик салоҳияти бўйича:

педагог кадрларнинг таянч маълумоти қуйидагилардан бирига мос бўлиши керак:

дарс берадиган фанига;

дарс берадиган фани бўйича қайта тайёрлашдан ўтган ҳужжатига;

мос ихтисослик бўйича илмий унвон ёки даражага эга бўлишига;

якка муаллифликда дарслик ёки ўқув қўлланма нашр этганлигига (сертификат асосида);

илмий даражали ва илмий унвонли педагоглар салмоғи, сўнгги икки тугалланган календарь йилда педагоглар томонидан малака ошириш тизими учун нашр этилган ўқув қўлланма, услубий қўлланма, услубий кўрсатмалар сони, илмий-тадқиқот ишлари натижаларининг нашр этилиши ҳамда малака ошириш фаолияти;

д) ўқув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларининг жорий этилиши бўйича кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилотининг замонавий компьютер техникаси билан таъминланганлиги ҳамда замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан фойдаланиш самарадорлиги;

е) таълимнинг ишлаб чиқариш билан интеграцияси ҳамда халқаро ҳамкорлик фаолияти бўйича:

кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим ташкилоти фаолиятида ишлаб чиқариш салоҳиятидан фойдаланиш даражаси;

замонавий технологиялар соҳасида педагог кадрларнинг малакасини бевосита ишлаб чиқаришда ошириб борганлиги;

кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлашга бўлган талабнинг ўрганилганлиги;

илмий-тадқиқот институтлари ходимларининг ўқув жараёнида иштирок этиши;

халқаро ҳамкорлик фаолиятининг йўлга қўйилганлиги;

ё) битирув имтиҳонлари, малака ва битирув ишларининг бажарилиши бўйича:

битирув имтиҳонлари, кириш-чиқиш тестлари натижалари;

малака ва битирув иши мавзулари банкининг шакллантирилганлиги;

малака ва битирув ишларининг расмийлаштирилиши ва сифати;

ж) малака ошириш ва қайта тайёрлаш якуни бўйича дипломлар, гувоҳномалар, сертификатларнинг расмийлаштирилиши ва берилиши бўйича:

дипломлар, гувоҳномалар ва сертификатларнинг берилиши ҳолати;

дипломлар, гувоҳномалар ва сертификатларнинг берилишини қайд этиш китобининг расмийлаштирилиши.

Бажарилиши шарт бўлган мезонлар.

Қолган мезонлар таълим ташкилотининг фаолияти бўйича хулоса беришда ҳисобга олинади.

2014 йилда Олий таълим муассасаларида ўтказилган аттестация натижалари тўғрисида маълумот

№	ОТМ номи	Аттестацияга жалб қилинганлари сони		Аттестациядан ўтганлари сони		Аттестациядан ўтмаганлари сони		ОТМнинг аттестациядан ўтганлиги	
		йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	фоизда	Изоҳ
1	Тошкент темир йўл мухандислари институти	17	12	17	12	0	0	100	Аттестациядан ўтди
2	Самарқанд давлат тиббиёт институти	4	21	4	21	0	0	100	Аттестациядан ўтди
3	Тошкент педиатрия тиббиёт институти	3	23	3	22	0	1	96	Аттестациядан ўтди
4	Тошкент педиатрия тиббиёт институтининг Нукус филиали	4	0	3	0	1	0	75	Аттестациядан ўтди
5	Самарқанд қишлоқ хўжалик институти	17	9	17	8	0	1	96	Аттестациядан ўтди
6	Тошкент тиббиёт академияси	5	44	5	42	0	2	96	Аттестациядан ўтди
7	Тошкент тиббиёт академиясининг Фарғона филиали	2	0	2	0	0	0	100	Аттестациядан ўтди
8	Тошкент тиббиёт академиясининг Урганч филиали	3	0	2	0	1	0	67	Аттестациядан шартли ўтди
9	Андижон давлат тиббиёт институти	4	18	4	17	0	1	95	Аттестациядан ўтди
10	Самарқанд давлат университети	26	31	23	29	3	2	91	Аттестациядан ўтди
11	Тошкент давлат иқтисодиёт университети	18	21	16	19	2	2	90	Аттестациядан ўтди
12	Тошкент фармацевтика институти	5	4	5	3	0	1	89	Аттестациядан ўтди
13	Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети	3	5	2	5	1	0	88	Аттестациядан ўтди
14	Ўзбекистон Миллий университети	34	56	27	51	7	5	87	Аттестациядан ўтди
15	Тошкент молия институти	12	13	11	10	1	3	84	Аттестациядан ўтди
16	Тошкент давлат шарқшунослик институти	18	18	15	15	3	3	83	Аттестациядан ўтди
17	Қорақалпоқ давлат университети	36	16	28	15	8	1	83	Аттестациядан ўтди
18	Андижон давлат университети	20	8	15	8	5	0	82	Аттестациядан ўтди

19	Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти	10	6	8	5	2	1	81	Аттестациядан ўтди
20	Самарқанд давлат меъмор-чилик-қурилиш институти	17	9	12	9	5	0	81	Аттестациядан ўтди
21	Нукус давлат педагогика институти	19	7	14	7	5	0	81	Аттестациядан ўтди
22	Тошкент давлат педагогика университети	27	23	20	20	7	3	80	Аттестациядан ўтди
23	Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти	14	20	10	16	4	4	76	Аттестациядан ўтди
24	Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети	8	9	4	9	4	0	76	Аттестациядан ўтди
25	Самарқанд давлат чет тиллар институти	9	3	6	3	3	0	75	Аттестациядан ўтди
26	Тошкент автомобил йўллар институти	13	13	10	8	3	5	69	Аттестациядан шартли ўтди
27	Тошкент кимё технология институти	21	21	13	16	8	5	69	Аттестациядан шартли ўтди
28	Қарши муҳандислик иқтисодиёт институти	24	4	15	4	9	0	68	Аттестациядан шартли ўтди
29	Андижон машинасозлик институти	9	0	6	0	3	0	67	Аттестациядан шартли ўтди
30	Термиз давлат университети	25	8	18	6	7	2	73	Аттестациядан шартли ўтди
31	Андижон қишлок хўжалик институти	11	0	8	0	3	0	73	Аттестациядан шартли ўтди
	Жами	**438**	**422**	**343**	**380**	**95**	**42**	**84**	

2015-2016 йилларда олий таълим муассасаларида ўтказилган аттестация натижалари тўғрисида маълумот

№	ОТМ номи	Аттестацияга жалб қилинганлари сони		Аттестациядан ўтганлари сони		Аттестациядан ўтмаганлари сони		ОТМнинг аттестациядан ўтганлиги	
		йўна-лишлар	мутахас сислик лар	йўна лиш лар	мута хасс исли клар	йўна-лишла р	мута хасс исли к-лар	фоизд а	изоҳ
1	Термиз давлат университетит	32	7	29	6	3	1	89,7	Аттест ация-дан ўтди
2	Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти	15	4	13	2	2	2	78,9	Аттест ация-дан ўтди
3	Солиқ академияси	1	1	1	1			100,0	Аттест ация-дан ўтди
4	Тошкент тиббиёт академияси Урганч филиали	3		3				100,0	Аттест ация-дан ўтди
5	Тошкент кимё технология институти	24	20	19	20	5		88,6	Аттест ация-дан ўтди
6	Ўзбекистон давлат консерваторияси	13	11	10	10	3	1	83,3	Аттест ация-дан ўтди
7	Тошкент автомобил йўллари институти	15	13	11	13	4		85,7	Аттест ация-дан ўтди
8	Андижон қишлоқ хўжалик институти	11	3	10	2	1	1	85,7	Аттест ация-дан ўтди
9	Қарши мухандислик иқтисодиёт институти	23	7	20	7	3	0	90,0	Аттест ация-дан ўтди
10	Тошкент давлат миллий ракс ва хореография олий мактаби	3	3	2	3	1	0	83,3	Аттест ация-дан ўтди
11	Андижон машина-созлик институти	8	3	6	3	2	0	81,8	Аттест ация-дан ўтди

12	Тошкент давлат техника университети	41	45	5	24	36	21	33,7	Аттестация-дан ўтмади
13	Тошкент архитектура қурилиш институти	16	15	9	15	7	0	77,4	Аттестациядан ўтди
14	Гулистон давлат университети	18	3	14	3	4	0	81,0	Аттестациядан ўтди
15	Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институти	22	2	15	1	7	1	66,7	Аттестация-дан шартли ўтди
16	Бухоро давлат тиббиёт институти	3	4	3	4			100	Аттестация-дан ўтди
17	Тошкент ислом университети	5	3	4	3	1	0	87,5	Аттестация-дан ўтди
	Жами	**253**	**144**	**174**	**117**	**78**	**27**	**73,3**	

2017 йилда олий таълим муассасаларида ўтказилган аттестация натижалари тўғрисида маълумот.

№	ОТМ номи	Аттестацияга жалб қилинганлари сони		Аттестациядан ўтганлари сони		Аттестациядан ўтмаганлари сони		ОТМнинг аттестациядан ўтганлиги	
		йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	фоизда	изоҳ
1	Тошкент ахборот технологиялари университети	2	7		7	2		77,8	Аттестациядан ўтди
2	Тошкент ахборот технологиялари университети Урганч филиали		1		1			100,0	Аттестациядан ўтди
3	Тошкент ахборот технологиялари университети Самарқанд филиали		1		1			100,0	Аттестациядан ўтди
4	Тошкент ахборот технологиялари университети Қарши филиали		1		1			100,0	Аттестациядан ўтди
5	Тошкент ахборот технологиялари университети Нукус филиали		1		1			100,0	Аттестациядан ўтди
6	Тошкент ахборот технологиялари университети Фарғона филиали		1		1			100,0	Аттестациядан ўтди
7	Тошкент давлат аграр университети	18	31	18	27		4	91,8	Аттестациядан ўтди
8	Тошкент давлат аграр университети Нукус филиали	13	3	10	2	3	1	75,0	Аттестациядан ўтди

9	Тошкент ирригация ва мелиорация институти	17	13	17	13			100,0	Аттестациядан ўтди
10	Тошкент ирригация ва мелиорация институти Бухоро филиали	6	2	6	2			100,0	Аттестациядан ўтди
	Жами	**61**	**64**	**55**	**59**	**5**	**5**	**92,0**	

2018 йилда Олий таълим муассасаларида ўтказилган аттестация натижалари тўғрисида маълумот.

№	ОТМ номи	Аттестацияга жалб қилинганлари сони		Аттестациядан ўтганлари сони		Аттестациядан ўтмаганлари сони		ОТМнинг аттестациядан ўтганлиги	
		йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	фоизда	Изох
1	Жиззах политехника институти	20	5	13	5	7		72,0	Аттестациядан шартли ўтди
2	Жиззах давлат педагогика институти	20		14		6		70,0	Аттестациядан шартли ўтди
3	Тошкент давлат техника университети	30	41	20	34	10	7	76,0	Аттестациядан ўтди
4	Қўқон давлат педагогика институти	18		12		6		67,0	Аттестациядан шартли ўтди
5	Фарғона политехника институти	20	10	16	4	4	6	67,0	Аттестациядан шартли ўтди
6	Қарши давлат университети	26	12	16	11	10	1	71,0	Аттестациядан шартли ўтди
7	Бухоро давлат университети	35	15	33	15	2		96,0	Аттестациядан ўтди
8	Бухоро мухандислик технология институти	17	6	2	6	15		35,0	Аттестациядан ўтмади
9	Тошкент давлат юридик университети	5	9	4	7	1	2	79,0	Аттестациядан ўтди
10	Тошкент давлат стомотология институти	1	5		5	1		83,0	Аттестациядан ўтди
11	Наманган давлат университети	25	15	16	13	9	2	73,0	Аттестациядан шартли ўтди
12	Наманган мухандислик-курилиш институти	17		12		5		71,0	Аттестациядан шартли ўтди
13	Навоий давлат педагогика институти	19	9	13	7	6	2	71,0	Аттестациядан шартли ўтди

14	Навоий давлат кончилик институти	11	9	10	8	1	1	90,0	Аттестациядан ўтди
	Жами	**264**	**136**	**181**	**115**	**83**	**21**	**74,0**	

2020 йилда Олий таълим муассасаларида ўтказилган аттестация натижалари тўғрисида маълумот

№	ОТМ номи	Аттестацияга жалб қилинганлари сони		Аттестациядан ўтганлари сони		Аттестациядан ўтмаганлари сони		ОТМнинг аттестациядан ўтганлиги	
		йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	йўналишлар	мутахассисликлар	фоизда	Изоҳ
1	Самарқанд давлат университети	40	37	37	33	3	4	90,9	Аттестациядан ўтди
2	Самарқанд давлат тиббиёт институти	5	24	4	24	1		96,6	Аттестациядан ўтди
3	Наманган давлат университети	9	2	7	1	2	1	72,7	Аттестациядан ўтди
4	Навоий давлат педагогика институти	6	2	6	0	0	2	75,0	Аттестациядан ўтди
5	Миллий рассомлик ва дизайн институти	7	2	7	2	0	0	100,0	Аттестациядан ўтди
6	Урганч давлат университети	14	1	12	1	2	0	86,7	Аттестациядан ўтди
7	Тошкент фармацевтика институти	2	1	2	0	0	1	66,7	Аттестациядан ўтди
8	Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия	3	7	3	7	0	0	100,0	Аттестациядан ўтди
9	Тошкент шаҳридаги Инха университети	2	0	2	0	0	0	100,0	Аттестациядан ўтди
10	Наманган мухандислик-қурилиш институти	3	0	3	0	0	0	100,0	Аттестациядан ўтди
	Жами	**91**	**76**	**83**	**68**	**8**	**8**	**73,6**	

Бакалавриат таълим йўналишларида аттестациядан ўтмаслик сабаблари бўйича маълумот

Аттестациядан ўтмаслик сабаблари ва ҳолатлар сони (%)							
Талабалар билими мезон талабидан паст	Фанлардан лаборатория ишларининг бажарилиши мезон талабларига мос эмас	ДТСнинг ўқув жараёнига жорий этилиши бўйича мезон талабларига мос эмас	Профессор-ўқитувчиларнинг салоҳияти мезон талабларига мос эмас	Ўқув адабиётлари билан тўлиқ таъминланмаган	Талабалар бажараётган битирув малакавий ишлари ўрнатилган талабга жавоб бермайди	Давлат гранти асосида ўқиган талаба ишга жойлашмаган	Айрим фанларнинг ишчи дастурлари мазмуни намунавий дастурга мувофиқ эмас
82 (56,9 %)	20 (13,9 %)	19 (13,2 %)	11 (7,6 %)	9 (6,3 %)	1 (0,7 %)	1 (0,7 %)	1 (0,7 %)

Магистратура мутахассисликларида аттестациядан ўтмаслик сабаблари бўйича маълумот

Аттестациядан ўтмаслик сабаблари ва ҳолатлар сони (%)									
Талабалар билими мезон талабидан паст	ДТСнинг ўқув жараёнига жорий этилиши бўйича мезон талабларига мос эмас	Фанлардан лаборатория ишларининг бажарилиши мезон талабларига мос эмас	Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторида ушбу номдаги мутахассислик йўқлиги учун	Профессор-ўқитувчиларнинг салоҳияти мезон талабларига мос эмас	Ўқув адабиётлари билан тўлиқ таъминланмаган	Магистратура талабалари бажараётган диссертация ишлари ўрнатилган талабга жавоб бермайди	Талабалар тест синовида қатнашмаганлиги учун	Фандан ўрнатилган тартибда тасдиқланган намунавий дастур йўқ	Айрим фанларнинг ишчи дастурлари мазмуни намунавий дастурга мувофиқ эмас
33 (62,3 %)	5 (9,4 %)	3 (5,7,3 %)	3 (5,7,3 %)	3 (5,7,3 %)	2 (3,8 %)	1 (1,9 %)	1 (1,9 %)	1 (1,9 %)	1 (1,9 %)

Чет эл тажрибаси.

Буюк Британияда олий таълим сифатини таъминлаш бўйича агентлик (QAA)ни вазифа ва функциялари

Буюк Британияда олий таълим сифатини таъминлаш бўйича агентлик (QAA)ни 1997 йилда ташкил этилган. У кафолати чекланган нотижорат компания бўлиб, хайрия кўрсатувчи ташкилот сифатида рўйхатга олинган.

Буюк Британия ҳудудида фаолият кўрсатади.

Молиялаштирилиши (бир йилга тахминан 12 млн. Евро). Молиялаштириш аъзо таълим муассасаларининг аъзолик бадали ва олий таълимни молиялаштириш бўйича миллий кенгашнинг контрактлари ҳисобига амалга оширилади.

QAAни миссияси шундан иборатки, у стандартларни ва Буюк Британия олий таълими сифатини яхшиланишини ҳимоя қилади.

QAA олий таълим муассасалдари билан биргаликда амалга ошириладиган ишлар йўналишини ва раҳбарлик қилишни ишлаб чиқадилар. Бу барча олий таълим муасссасалари томонидан амалда фойдаланилади.

QAA текширишларни ўтказади. Ўтказилган текширишларни деталлаштирилган натижаларини, ҳисоботларни, таҳлил ва докладни эълон қилади.

Буюк Британиядаги олий ўқув юртлари бўйича маълумот.

Давлатлар	**Университетлар**	**Бошқалар**	**Жами**
Англия	98	35	133
Шотландия	15	4	19
Уэльс	11	-	11
Шимолий Ирландия	2	-	2
Жами	**126**	**39**	**165**

Буюк Британия таълим тизимида таъли тўғрисида алоҳида қонун мавжуд эмас.

Университетлар тан олинган. Лекин, давлатга тегишли эмас.

Олий таълим муассасалари даража бериш ҳуқуқига эга бўлгандан сўнг, ўзлари томонидан бериладиган даража ва малакаларни белгилайди.

Кўпчилик олий таълим муассасалари олий таълимни молиялаштириш бўйича миллий кенгашдан молиявий маблағлар олади.

Баъзи олий таълим дастурлари коллежларда ўқитилади ва олий таълим кирганда у инобатга олинади.

Алтернатив ўқув юртлари (шахсий коллежлар) ҳам олий, олий ўқув юртларига тайёргарлик кўриш дастурлари бўйича таълим бериш ваколатига эга.

Дастурлар одатда аккредитация қилинмайди. Бундан касбий лицензиялар мустасно.

QAAнинг офислари Глостер, Кардиф, Лондон ва Глазго шаҳарларида жойлашган.

QAAда 70 та ходим, талабаларни ҳам инобатга олганда 500 та текширувчилар ишлайди.

QAAни мақсади:

олий таълимни фундаментал бебаҳолигини;

талабаларни ҳуқуқ ва қизиқувчанлигини;

олий таълимга барчани қизиқишини;

сифат ва эркинликнинг аҳамиятини англашни амалга оширишга қаратилган.

QAAнинг 2011-2014 йилларга мўлжалланган стратегиясининг мақсади:

Талабаларнинг эхтиёжини қондириш ва улар томонидан таълим сифатига баҳо бериш, Буюк Британия ва халқаро олий таълимнинг стандартларини ҳимоя қилиш;

Буюк Британия олий таълмини яхшиланишини рағбатлантириш;

Олий таълим стандартлари ва сифатни жамоавий тушунишни яхшилаш.

QAAни халқаро алоқалари.

Халқаро ҳаракатлар ташкилоти шу жумлвавдан олий таълим сифатини таъминлаш бўйича халқаро алоқалар агентлиги (INQAAHE):

Ўзаро тушуниш ва алоқада бўлиш ҳақидаги меморендум орқали жаҳондаги партнёр агентликлар билан аоқа ўрнатилган.

Кўпгина халқаро форумлар, конференциялардаги иштирок.

QAAни Буюк Британия таълим тизимидаги ўрни.

Университетлар ва коллежлар – берилаётган таълимни сифатини таъминлашга масъулликни ўз зиммаларига олади.

QAA – Ташқи текширишларни амалга оширади ва ички тизимда сифатни таъминланишини текширади ҳамда ҳисобот ва докладларни оммавий ахборот воситаларида эълон қилади.

Талабалар – QAA ташқи ва ички жараёнларни текширишга жалб этилган талабалар билан ишлайди.

Касбий структуралар ва иш берувчилар – QAA, касбий структуралар ва иш берувчилар олий таълим сифати тўғрисидаги структуравий ва умумий қизиқишлар билан ишлайди.

Сифатни таъминлаш.

Сифатни таъминлаш нафақат жараённи текшириш, балки олий таълим бериш сифатини белгиланган талабларга мослигини аниқлашдан иборат.

Базавий/минимал академик стандартлар талаба томонидан олиниши керак бўлган минимал кўрсаткичлавр бўлиб, унга эришган талабага квалификация берилади.

Академик сифат – бу кўрсаткич талабани ўқишига таълим муассасаси томонидан қандай имкониятлар (ўқитиш, мумкин қадар қўллаб кувватлаш, баҳолаш тизими ва ресурсларнинг мавжудлиги) яратилганлигини кўрсатади.

Таълим сифатини баҳолашда ишлатиладиган саволлар.

Сиз нимага эришини ҳоҳлайсиз?

Нима учун бунга эришишни ҳоҳлайсиз;

Буни қандай амалга оширасиз?

Нима учун бунга эришиш учун ушбу усулдан фойдаланяпсиз?

Нима учун бу энг яхши усул?

Қандай ишонтира оласиз бу усул самара беради?

Нима билан тасдиқлайсиз бу усул самара беришини?

QAA томонидан қуйидаги таълм муассасалари текширилади.

олий таълим муассасалари;

коллежлар;

шахсий коллежлар;

хорижий таълим муассасалар;

махсус муассасалар;

касбий (профессионал) ташкилотлар

QAАда текшириш тизимибеш қадамли жараёндан иборат:

тайёргарлик ва ўз-ўзини баҳолаш;

ҳужжатларни кўриб чиқиш;

таълим муассасасига бориб ўрганиш;

асосий натижалар ва доклад;

ҳаракат режаси.

Университетлар 4 та аспект бўйича баҳоланади:

академик стандартлар;

ўқиш учун сифатли имкониятларни яратилганлиги;

яхшилаш ва такомиллаштириш бўйича стратегияни мавжудлиги;

ахборотларни тақдим этилиши.

Текшириш натижаси бўйича қуйидаги қарорлардан бири қабул қилинади:

тавсия этилади;

талабга жавоб беради ва Буюк Британия стандартларига мос келади;

стандартларга мос келиш учун олиб борилаётган ишларни яхшилаш керак;

талабга жавоб бермайди, стандартларга мос келмайди

Саволлар:

1. Олий таълим муассасасидаги мавжуд назорат турларини келтиринг, уларга нисбатан муносабат билдиринг, олий таълим муассасаси фаолиятини баҳолаш деганда нимани тушунасиз?

2. Олий таълим муассасаларини баҳолаш бўйича кўрсаткичлар ва кўрсаткичларни аниқлаш учун қўйилган мезонларга нисбатан фикрингиз?

3. Олий ўқув юртидан кейинги таълимни амалга оширувчи олий таълим ва илмий-тадқиқот институтларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказишга нисбатан фикрингиз ва таклифларингиз?

4. Буюк Британияда олий таълим муассасаларида ўтказиладиган текширишларга нисбатан фикрингиз?

2-МАВЗУ: ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ РЕЙТИНГШИИ АНИҚЛАШ (4 соат)

Олий таълим муассасалари рейтинги бўйича хорижий тажриба. Олий таълим муассасаларини миллий рейтингини тузиш. Олий таълим муассасаларининг рейтинг натижалари ва уларнинг қиёсий таҳлили.

Олий таълим муассасалари рейтингини аниқлаш тартиби тўғрисида.

НИЗОМ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом олий таълим муассасалари рейтингини (кейинги ўринларда рейтинг деб аталади) аниқлаш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низом талаблари Ўзбекистон Республикасида фаолият юритаётган хорижий олий таълим муассасаларига нисбатан татбиқ этилмайди.

3. Олий таълим муассасалари рейтинги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси (кейинги ўринларда Давлат инспекцияси деб аталади) томонидан ҳар йили холислик, ошкоралик ва адолат тамойилларига амал қилинган ҳолда аниқланади.

4. Олий таълим муассасалари рейтингини аниқлашни ташкил этиш ушбу Низомга 1-иловада келтирилган схемага мувофиқ амалга оширилади.

2-боб. Рейтингни аниқлашнинг мақсад ва вазифалари

5. Олий таълим муассасалари орасида соғлом рақобат муҳитини шакллантириш, уларнинг илмий-педагогик фаолияти даражаси ва сифатини оширишни рағбатлантириш, профессор-ўқитувчиларнинг илмий салоҳиятидан самарали фойдаланиш, ўқитиш сифати бўйича халқаро мезон ва стандартларга мувофиқ юқори кўрсаткичларга эришишга ҳамда иқтисодиётнинг реал сектори тармоқлари учун юқори малакали кадрларни тайёрлашга замин яратиш рейтингни аниқлашнинг мақсади ҳисобланади.

6. Қуйидагилар рейтингни аниқлашнинг вазифалари ҳисобланади:

олий таълимни мунтазам такомиллаштириб бориш асосида меҳнат бозорида талаб юқори бўлган малакали кадрларни тайёрлаш;

олий таълим муассасаларида кўрсатилаётган таълим хизматлари сифати, улардаги илмий ва ўқув-тарбия жараёнлари ҳамда имкониятлар ҳақида таълимни бошқариш бўйича ваколатли органлар, кадрлар буюртмачилари ва кенг жамоатчиликни холис ахборотлар билан таъминлаш;

олий таълим муассасаларининг дунёдаги рейтинги юқори бўлган олий таълим муассасалари билан ҳамкорлигини таъминлаш ҳамда уларнинг

халқаро стандартларга мувофиқ юқори кўрсаткичларга эришишига кўмаклашиш;

миллий рейтинг тизимида юқори кўрсаткичларни қайд этган олий таълим муассасаларининг дунёдаги нуфузли 500 таликка кирувчи олий таълим муассасалари рўйхатига кириши учун зарур чора-тадбирларни босқичма-босқич амалга ошириш.

3-боб. Рейтингни аниқлашга оид маълумотлар базасини шакллантириш

7. Рейтингни аниқлашга оид маълумотлар базасини шакллантириш Давлат инспекцияси томонидан ҳисобот йилидан кейинги йилнинг биринчи чорагида амалга оширилади.

8. Давлат инспекцияси томонидан маълумотлар базасини шакллантириш мақсадида тегишли намунадаги жадваллар ишлаб чиқилади ва рейтинг аниқланаётган йилнинг 20 декабрига қадар тизимида олий таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идораларга ҳамда олий таълим муассасаларига етказилади.

9. Вазирликлар ва идоралар ҳамда олий таълим муассасалари томонидан рейтингни аниқлашга оид маълумотлар асословчи ҳужжатлари билан биргаликда 1 февралга қадар Давлат инспекциясига тақдим этилади.

Асословчи ҳужжатлар тақдим этилмаган тақдирда, маълумотлар рейтингни ҳисоблашда инобатга олинмайди.

10. Рейтингни аниқлашга оид маълумотларнинг ишончлилигини таъминлаш мақсадида Давлат инспекцияси томонидан ушбу маълумотлар 1 апрелга қадар таҳлил қилинади ва дастлабки ўрганилган маълумотлар танишиб чиқиш ва тасдиқлаш учун 10 апрелга қадар олий таълим муассасаларига юборилади.

11. Рейтингни аниқлашга оид маълумотлар олий таълим муассасалари ректори имзоси билан тасдиқланган ҳолда 1 майга қадар Давлат инспекциясига тақдим этилади. Қўшимча киритиладиган рейтингни аниқлашга оид маълумотлар асословчи ҳужжатлар билан бирга тақдим этилганда ҳисобга олинади.

Рейтингни аниқлашга оид маълумотлар Давлат инспекциясига электрон шаклда ҳам тақдим этилиши мумкин.

12. Рейтингни аниқлашга оид маълумотлар базасини шакллантириш учун:

олий таълим муассасаларида илмий-тадқиқот ишларига йўналтирилган хорижий грантлар ва хорижий жамғармалар маблағлари, соҳалар бўйича буюртмалар асосида ўтказилган илмий (илмий-ижодий) тадқиқот натижасида олинган маблағлар ҳамда давлат грантлари доирасида ўтказилган

тадқиқотлардан олинган маблағлар тўғрисидаги маълумотлар — Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги томонидан;

олий таълим муассасалари битирувчиларининг ишга жойлашганлиги тўғрисидаги маълумотлар — Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси томонидан;

фан номзоди, фалсафа доктори (PhD) ва фан доктори, фан доктори (DSc) илмий даражаларига ҳамда илмий даражага эга бўлмай доцент ёки профессор илмий унвонларига тасдиқланган олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари томонидан ҳимоя қилинган диссертациялар тўғрисидаги маълумотлар — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси томонидан;

олий таълим муассасалари ва уларда фаолият олиб бораётган профессор-ўқитувчиларга тегишли ихтиро, фойдали модель, саноат намуналари ва селекция ютуқлари учун олинган патентлар, ахборот-коммуникация технологиялари учун дастурлар ва маълумотлар базалари учун олинган гувоҳномалар, муаллифлик ҳуқуқи билан ҳимоя қилинадиган турли бошқа материаллар тўғрисидаги маълумотлар — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Интеллектуал мулк агентлиги томонидан Давлат инспекциясига тақдим этилади.

4-боб. Рейтингни аниқлашга оид сўровномалар ва назорат ишларини ўтказиш

13. Рейтингни аниқлаш жараёнида Давлат инспекцияси томонидан ҳар йили май-июнь ойларида:

профессор-ўқитувчиларнинг хорижий тил ва ахборот-коммуникация технологияларига оид билим даражасини аниқлаш мақсадида тест синовлари;

талабаларнинг мутахассислик фанларига оид билим даражасини аниқлаш мақсадида назорат ишлари (тест синовлари) ва олий таълим муассасаларида таълим сифатини ўрганиш юзасидан сўровнома ўтказилади.

Давлат инспекциясига назорат ишлари ва сўровномаларни ташкил этиш ва ўтказишда олий таълим муассасаларининг таълим сифатини назорат қилиш бўлимлари кўмаклашади.

14. Сўровномани ўтказиш назорат ишлари бошланишидан олдин ташкил этилади. Сўровнома қуйидаги тўртта қисмдан иборат бўлади:

таълим олиш учун яратилган шароитлар;

дарслар сифати;

талабалар билимининг холисона баҳоланиши;

олий таълим муассасасидаги ижтимоий-маънавий муҳит.

15. Назорат ишлари танлаш асосида белгиланган бакалавриат таълим йўналиш (магистратура мутахассислик)ларининг талабалари учун

мутахассислик фанларидан ўтказилади.

Назорат ишлари ўтказиладиган бакалавриат таълим йўналиш (магистратура мутахассислик)лари ва фанлар рўйхати назорат қилиш муддатидан камида бир ой олдин Давлат инспекциясининг расмий веб-сайтида эълон қилинади.

16. Олий таълим муассасаларининг асосий штатида фаолият юритадиган профессор-ўқитувчилар «Хорижий тил» ва «Ахборот-коммуникация технологиялари» фанларидан тест синовлари топширадилар.

17. Тест топшириқлари:

а) профессор-ўқитувчилар учун:

«Хорижий тил» фани бўйича — 20 та;

«Ахборот-коммуникация технологиялари» фани бўйича — 20 та;

б) талабалар учун иккита мутахассислик фанидан — 20 тадан жами 40 та саволдан иборат бўлади.

18. Тест синовларида ҳар бир тест саволи учун 2 дақиқадан, жами 80 дақиқа вақт берилади. Ҳар бир тўғри бажарилган тест саволи 2,5 балл билан баҳоланади.

19. Назорат ишлари ўтказиладиган талабалар гуруҳлари Давлат инспекцияси томонидан аниқланади ва назорат ишлари ўтказилишидан камида уч кун олдин олий таълим муассасаларига маълум қилинади.

Сўровнома ва назорат ишларида танланган бакалавриат таълим йўналиш (магистратура мутахассислик)лари талабаларининг камида 30 фоизи иштирок этиши шарт.

Сўровнома ва назорат ишлари ҳар ўқув йили охирида ўтказилади.

20. Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги томонидан Давлат инспекцияси билан ҳамкорликда олий таълим муассасалари битирувчиларининг билими, малака ва кўникмаларини аниқлаш мақсадида иш берувчилар ўртасида сўровнома ўтказилади. Сўровнома саволлари Давлат инспекцияси томонидан тузилади.

Сўровнома натижалари Давлат инспекцияси томонидан таҳлил қилинади ва рейтингни аниқлашда ҳисобга олинади.

5-боб. Рейтинг натижаларини ҳисоблаш ва эълон қилиш

21. Рейтингни аниқлашга оид тўпланган маълумотлар, ўтказилган сўровномалар ва назорат ишлари натижалари асосида Давлат инспекцияси томонидан олий таълим муассасалари рейтинги аниқланади.

Рейтинг балларини ҳисоблаш ушбу Низомга 2-иловада келтирилган олий таълим муассасалари рейтингини аниқлаш мезонлари асосида амалга оширилади.

22. Рейтинг индикаторлари учун балларни ҳисоблаш қуйидагича амалга

оширилади:

тегишли рейтинг индикатори бўйича энг катта кўрсаткичга эга олий таълим муассасалари аниқланади;

энг катта кўрсаткичга эга бўлган олий таълим муассасаларига шу индикатор учун белгиланган энг юқори балл берилади;

бошқа барча олий таълим муассасаларининг баллари шу индикатор бўйича энг юқори баллга эга бўлган олий таълим муассасаларининг кўрсаткичига нисбатан ҳисобланади;

ҳар бир индикатор бўйича ҳисобланган баллар йиғиндиси олий таълим муассасалари рейтингини белгилайди.

23. Рейтинг натижалари ҳар йили кейинги ўқув йили бошланишидан кечикмай Давлат инспекциясининг расмий веб-сайтида эълон қилинади ва оммавий ахборот воситаларида кенг ёритилади.

24. Рейтингни аниқлашга оид маълумотлар Давлат инспекциясида 5 йил давомида сақланади.

6-боб. Якунловчи қоидалар

25. Ушбу Низомни қўллашда юзага келадиган низолар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

26. Ушбу Низом талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

Олий таълим муассасалари рейтингини аниқлаш МЕЗОНЛАРИ

Т/р	Рейтинг индикаторлари	Балл
	ЖАМИ:	**100**
I. Профессор-ўқитувчиларнинг илмий фаолияти		**40**
1.	**Дунёнинг нуфузли 1000 талигига кирувчи олий таълим муассасаларида фан номзоди, фалсафа доктори (PhD) ва фан доктори, фан доктори (DSc) илмий даражасини олган профессор-ўқитувчилар улуши** (асосий штатдаги профессор-ўқитувчиларнинг умумий сонига нисбатан фоиз ҳисобида)	**3**
2.	**Рейтингни аниқлаш йилида дунёнинг нуфузли 1000 талигига кирувчи олий таълим муассасаларида ўқув машғулотлари (маърузалар, амалий машғулотлар, семинар-тренинглар) ўтказган профессор-ўқитувчилар улуши** (асосий штатдаги профессор-ўқитувчиларнинг умумий сонига нисбатан фоиз ҳисобида)	**2**
3.	**Профессор-ўқитувчиларнинг илмий салоҳияти** (асосий штатдагилар бўйича фоизда), шу жумладан:	**3**
	а) фан доктори, фан доктори (DSc) илмий даражасига эга (шунингдек, илмий даражага эга бўлмай профессор илмий унвонини олган ёки унга тенглаштирилган) профессор-ўқитувчилар улуши	2
	б) фан номзоди, фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига эга (шунингдек, илмий даражага эга бўлмай доцент илмий унвонини олган ёки унга тенглаштирилган) профессор-ўқитувчилар улуши	1
4.	**Профессор-ўқитувчилар томонидан ҳимоя қилинган докторлик (PhD ва DSc) диссертациялари сони**	**6**

5.	**Халқаро кўрсаткичларга кўра олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари нашрларига иқтибослар** («Web of Science», «Scopus» ва «Google Scholar» базалари бўйича, сўнгги 5 йилда)	**9**
6.	**Рейтингни аниқлаш йилида халқаро илмий журналларда ва маҳаллий илмий нашрларда («Web of Science», «Scopus» базасига ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси рўйхатига киритилган журналларда) чоп этилган мақолалар (бир нафар профессор-ўқитувчи ҳисобига), шу жумладан:**	**5**
	а) халқаро журналлардаги илмий мақолалар	3
	б) республика илмий журналларидаги илмий мақолалар	2
7.	**Олий таълим муассасасида илмий-тадқиқот фаолияти ва илмий-тадқиқот натижаларини амалиётга тақдим этиш асосида олинган маблағлар ҳажми ёки бошқа номоддий кўрсаткичлар (ижтимоий самарадорлик) (бир нафар профессор-ўқитувчига тўғри келадиган), шу жумладан:**	**4**
	а) хорижий илмий-тадқиқот марказлари грантлари ва хорижий илмий фондлар буюртмалари ҳисобига олинган маблағлар (бир нафар профессор-ўқитувчига тўғри келадиган маблағ)	2
	б) соҳалар буюртмалари асосида ўтказилган илмий-тадқиқот (илмий-ижодий) фаолиятидан олинган молиявий маблағлар (бир нафар профессор-ўқитувчига тўғри келадиган маблағ)	1
	в) давлат грантлари асосида ўтказилган илмий тадқиқотлардан олинган маблағлар (бир нафар профессор-ўқитувчига тўғри келадиган маблағ)	1
8.	**Профессор-ўқитувчиларнинг билим даражаси, шу жумладан:**	**4**
	а) хорижий тиллар бўйича	2
	б) ахборот-коммуникация технологиялари бўйича	2
9.	**Рейтинги аниқланаётган йилда бажарилган илмий-тадқиқот ишларининг самарадорлиги, шу жумладан:**	**4**
	а) чоп этилган монографиялар сони	2
	б) ихтиро, фойдали модель, саноат намуналари ва селекция ютуқлари учун олинган патентлар (тегишли ташкилотлар томонидан тасдиқланган ҳужжатлар асосида)	1
	в) ахборот-коммуникация технологияларига оид дастурлар ва электрон маълумотлар базалари учун олинган гувоҳномалар, муаллифлик ҳуқуқи билан ҳимоя қилинадиган турли материаллар	1
	II. Ўқув-методик ишлар ва ўқитиш сифати	**30**
10.	**Олий таълим муассасаларида таълим бериш сифати даражаси ва ижтимоий-маънавий муҳит (талабалар ўртасида ўтказиладиган сўровнома натижалари асосида), шу жумладан:**	**7**
	а) таълим олиш учун яратилган шароитлар	2
	б) дарсларнинг сифати	2
	в) талабалар билимининг холисона баҳоланиши	1
	г) таълим муассасасидаги ижтимоий-маънавий муҳит	2
11.	**Ҳисобот йилида олий таълим муассасаси профессор-ўқитувчилари томонидан ёзиб тайёрланган ва белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилган дарсликлар ва ўқувқўлланмалари, шу жумладан:**	**8**
	а) дарсликлар	6
	б) ўқув қўлланмалари	2
12.	**Рейтинг аниқланаётган йилда хорижий профессор-ўқитувчилар ва талабалар улуши (тегишли равишда умумий сонга нисбатан фоизда), шу жумладан:**	**7**
	а) хорижий профессор-ўқитувчилар	3
	б) хорижий талабалар	4
13.	**Ҳисобот йилида хорижий олий таълим муассасалари билан алмашув дастурлари, конференциялар, илмий ёки ўқув лойиҳаларида ўқитувчилар ва талабаларнинг иштирок этганлиги, шу жумладан:**	**5**
	а) академик алмашув (талабалар томонидан)	3
	б) халқаро конференциялар, семинарлар, илмий ёки ўқув лойиҳаларида талабалар ва профессор-ўқитувчиларнинг иштироки	2

14.	**Таълим йўналишлари (мутахассисликлари) бўйича хорижий тилда ўқитиладиган фанлар салмоғи (мутахассислик фанларининг жами сонига нисбатан фоизда)**	**3**
	III. Талабалар билими ва битирувчилар сифати	**30**
15.	**Талабаларнинг билим даражаси (назорат ишлари натижалари асосида)**	**9**
16.	**Битирувчиларнинг ишга жойлашиш даражаси (битирганидан сўнг 6 ой ичида)**	**9**
17.	**Олий таълим муассасалари битирувчилари билим ва кўникмалари сифати ҳақида иш берувчиларнинг баҳоси (сўровнома асосида аниқланади)**	**9**
18.	**Рейтинг йилида халқаро ва республика олимпиадаларида, нуфузли танловларда совринли ўринларни қўлга киритган ҳамда мукофот (диплом)ларга сазовор бўлган талабалар салмоғи, шу жумладан:**	**3**
	а) халқаро миқёсда	2
	б) республика миқёсида	1

Республика олий таълим муассасаларининг миллий рейтинги (2018 йил)

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида	ИФ* (34%)	ЎС* (30%)	ТБ* (28%)	МТ* (8%)
1	Ўзбекистон миллий университети	62.82	42.75	25.59	38.95	12.07
2	Тошкент давлат шарқшунослик институти	57.97	25.32	45.8	29.6	6.53
3	Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти	55.38	27.51	24.2	42.08	11.44
4	Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти	52.97	25.29	27.44	36.64	11.27
5	Самарқанд давлат университети	47.31	28.65	15.21	33.14	12.88
6	Тошкент тиббиёт академияси	47.03	21.89	21.71	35.93	9.83
7	Тошкент давлат стоматология институти	46.18	18.12	20.9	36.21	10.21
8	Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети	46.03	28.28	20.68	30.07	6.12
9	Тошкент темир йўл муҳандислари институти	46	22.35	21.23	32.08	11.75
10	Тошкент ахборот технологиялари университети	45.07	24.97	15.81	31.52	13.32
11	Тошкент давлат аграр университети	44.56	18.55	19.25	37.18	9.69
12	Тошкент давлат иқтисодиёт университети	44.27	18.01	28.85	28.82	6.23
13	Бухоро давлат университети	43.87	17.14	14.38	42.45	9.38
14	Тошкент педиатрия тиббиёт институти	43.11	19.49	18.2	31.23	12.98
15	Тошкент кимё-технология институти	42.62	24.22	20.01	27.39	9.35

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз хисобида	ИФ* (34%)	ЎС* (30%)	ТБ* (28%)	МТ* (8%)
16	Тошкент фармацевтика институти	41.74	15.96	12.88	39.56	10.91
17	Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институти	41.6	9.47	25.04	35.29	7.16
18	Ўзбекистон халқаро ислом академияси	41.13	12.66	21.17	29.73	14.58
19	Тошкент давлат педагогика университети	40.79	23.8	9.78	31.59	12.33
20	Ўзбекистон давлат консерваторияси	40.69	5.94	32.83	36.87	1.67
21	Қорақалпоқ давлат университети	40.42	11.67	14.45	39.18	11.51
22	Самарқанд давлат чет тиллар институти	40.12	19.29	14.85	36.4	3.68
23	Тошкент давлат техника университети	39.91	22.14	8.4	35.99	9.29
24	Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети	39.38	16.18	19.22	30.6	6.86
25	Тошкент молия институти	38.99	18.72	14.72	30.9	7.78
26	Самарқанд ветеринария медицинаси институти	38.96	18.32	11.05	32.49	12.17
27	Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти	38.91	14.14	16.77	31.42	11.6
28	Наманган давлат университети	38.89	13.5	10.8	39.26	10.33
29	Наманган муҳандислик-қурилиш институти	38.83	17.4 1	11.12	36.14	9.11
30	Урганч давлат университети	38.46	11.6	10.89	38.45	12.14
31	Гулистон давлат университети	38.43	11.7 4	10.83	40.28	10.16
32	Самарқанд давлат тиббиёт институти	36.36	12.6 7	14.72	31.53	10.17
33	Термиз давлат университети	36.31	12.62	10.48	37.54	8.35
34	Бухоро муҳандислик-технология институти	36.18	12.59	11	37.5	7.65

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз хисобида	ИФ* (34%)	ЎС* (30%)	ТБ* (28%)	МТ* (8%)
35	Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти	36.07	15.5	18.3	25.33	9.41
36	Андижон давлат университети	35.98	11.8	10.67	34.67	11.22
37	Нукус давлат педагогика институти	35.77	8.27	15.3	35.2	9.19
38	Тошкент давлат миллий рақс ва хореография олий мактаби	35.68	5.65	17.4	38.59	2.58
39	Андижон давлат тиббиёт институти	35.5	11.55	11.38	34.7	9.82
40	Навоий давлат кончилик институти	35.31	14.05	11.09	34.9	7.05
41	Бухоро давлат тиббиёт институти	35.17	9.87	14.4	33.67	8.89
42	Тошкент архитектура-қурилиш институти	34.96	11.24	16.95	28.55	9.69
43	Фарғона политехника институти	34.63	10.57	13.22	34.9	7.11
44	Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети	34.51	17.82	8.02	33.69	6.04
45	Фарғона давлат университети	34.34	11.1	9.51	34.19	10.45
46	Тошкент давлат юридик университети	34.14	17.88	14.22	25.95	5.11
47	Андижон машинасозлик институти	33.79	12.18	11.8	31.64	8.59
48	Наманган муҳандислик-технология институти	33.69	14.2 9	7.71	33.01	9
49	Навоий давлат педагогика институти	33.41	7.59	8.87	38.64	8.38
50	Қарши муҳандислик - иқтисодиёт институти	33.32	9.76	10.25	35.23	8.06
51	Қарши давлат университети	32.67	9.17	10.12	38.58	4.2
52	Жиззах политехника институти	32.11	11.1 1	9.18	30.86	9.87
53	Самарқанд давлат архитектура-қурилиш институти	30.45	9.86	8.42	30.18	9.4

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз хисобида	ИФ* (34%)	ЎС* (30%)	ТБ* (28%)	МТ* (8%)
54	Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти	30.42	5.8	8.99	32.72	8.77
55	Миллий рассомлик ва дизайн институти	28.96	6.49	17.38	25.55	2.71
56	Жиззах давлат педагогика институти	28.95	7.65	5.89	31.64	9.82
57	Қўқон давлат педагогика институти	28.58	6.85	7.3	31.96	8.19
	ИФ - Профессор-ўқитувчиларнинг илмий фаолияти; ЎС - Ўқув-услубий ишлар ва ўқитиш сифати; ТБ - Талабалар билими ва битирувчилар сифати; МТ - Ўқув жараёнининг моддий-техник таъминланганлиги, АКТни қўллаш ва бошқалар.					

Республика олий таълим муассасаларининг миллий рейтинги (2019 йил)

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида	ИФ* (40%)	ЎС* (30%)	ТБ* (30%)	2018 йилга нисбатан ўсиш ёки пасайиш)
1	Ўзбекистон миллий университети	69.02	31.38	16.54	21.1	0
2	Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти	68.96	24.12	18.5	26.34	+1
3	Самарқанд давлат университети	52.89	19.07	8.65	25.18	+2
4	Тошкент ахборот технологиялар университети	52.68	16.31	11.64	24.74	+6
5	Тошкент темир йўл транспорти муҳандислари институти	51.63	12.01	15.04	24.58	+4
6	Тошкент давлат аграр университети	51.58	15.85	11.74	23.98	+5
7	Тошкент давлат иқтисодиёт университети	51.57	17.93	11.24	22.41	+5
8	Тошкент давлат стоматология институти	50.6	17.07	13.03	20.49	-1
9	Тошкент молия институти	50.43	14.22	14.8	21.41	+16
10	Тошкент давлат шарқшунослик институти	49.11	13.57	16.23	19.3	-8
11	Тошкент тиббиёт академияси	48.82	11.03	16.64	21.16	-5
12	Урганч давлат университети	48.62	12.07	11.4	25.15	+18
13	Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти	48.35	13.53	15.67	19.15	+14
14	Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети	47.95	12.81	18.59	16.55	+30
15	Тошкент педиатрия тиббиёт институти	47.91	12.24	10.24	25.43	-1
16	Бухоро давлат тиббиёт институти	47.44	10.44	19.35	17.65	+25
17	Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети	47.39	15.16	11.43	20.8	+7
18	Тошкент давлат педагогика университети	46.94	13.31	11.78	21.85	+1
19	Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети	46.94	13.52	10.65	22.76	-11
20	Тошкент архитектура-қурилиш институти	46.43	10.57	14.77	21.09	+22
21	Тошкент давлат юридик университети	46.28	16.97	12.87	16.43	+25
22	Наманган муҳандислик-технология институти	44.11	13.37	6.11	24.64	+26
23	Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти	43.19	13.9	9.4	19.9	-19
24	Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти	43.11	10.66	11.31	21.15	+38

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида	ИФ* (40%)	ЎС* (30%)	ТБ* (30%)	2018 йилга нисбатан ўсиш ёки пасайиш)
25	Тошкент фармацевтика институти	42.53	10.1	11.06	21.37	-9
26	Самарқанд давлат чет тиллар институти	42.49	10.79	9.12	22.58	-4
27	Тошкент давлат техника университети	42.25	12.06	9.21	20.97	-4
28	Қарши давлат университети	42.14	9.33	8.89	23.92	+23
29	Миллий рассомчилик ва дизайн институти	42.03	7.97	9.56	24.5	+26
30	Қорақалпоқ давлат университети	41.53	9.45	10.66	21.41	-9
31	Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти	41.17	7.89	9.76	23.52	+4
32	Навоий давлат кончилик институти	40.71	10.08	7.66	22.98	+8
33	Тошкент кимё-технология институти	39.79	10.34	10.98	18.47	-18
34	Наманган муҳандислик-қурилиш институти	39.76	10.98	6.77	22.01	-5
35	Самарқанд давлат тиббиёт институти	39.69	7.77	9.67	22.25	-3
36	Тошкент давлат миллий рақс ва хореография олий мактаби	38.89	5.35	9.75	23.79	+2
37	Ўзбекистон давлат консерваторияси	38.74	8.38	9.88	20.48	-17
38	Бухоро давлат университети	38.55	9.86	6.39	22.3	-25
39	Ўзбекистон халқаро ислом академияси	38.03	13.31	11.62	13.11	-21
40	Бухоро муҳандислик технология институти	38.01	9.58	7.86	20.57	-6
41	Жиззах политехника институти	37.92	7.95	8.58	21.39	+11
42	Самарқанд ветеринария тиббиёт институти	37.48	5.22	7.74	24.52	+11
43	Андижон давлат университети	36.95	7.16	7.95	21.84	-7
44	Андижон давлат тиббиёт институти	36.87	6.24	8.38	22.25	-5
45	Фарғона политехника институти	36.85	6.43	6.52	23.91	-2
46	Фарғона давлат университети	36.75	7.91	7.63	21.21	-1
47	Самарқанд давлат архитектура-қурилиш институти	36.66	6.47	7.29	22.89	-21
48	Навоий давлат педагогика институти	36.61	7.62	7.02	21.97	+1
49	Қарши муҳандислик - иқтисодиёт институти	36.22	6.69	8.02	21.51	+1

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз хисобида	ИФ* (40%)	ЎС* (30%)	ТБ* (30%)	2018 йилга нисбатан ўсиш ёки пасайиш)
50	Наманган давлат университети	35.93	6.87	5.23	23.82	-22
51	Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети	35.9	6.83	7.75	21.32	-34
52	Термиз давлат университети	35.21	4.66	7.56	22.99	-19
53	Нукус давлат педагогика институти	35.12	7.33	9.08	18.72	-16
54	Андижон машинасозлик институти	34.98	6.97	7.63	20.38	-7
55	Гулистон давлат университети	33.47	5.65	8.23	19.59	-24
56	Қўқон давлат педагогика институти	33.41	5.58	7.53	20.31	+1
57	Жиззах давлат педагогика институти	31.07	5.72	5.21	20.14	-1

ИФ - Профессор-ўқитувчиларнинг илмий фаолияти;
ЎС - Ўқув-услубий ишлар ва ўқитиш сифати;
ТБ - Талабалар билими ва битирувчилар сифати.

Республика олий таълим муассасаларининг миллий рейтинги (2020 й.)

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида	ИФ* (40%)	ЎС* (30%)	ТБ* (27%)	ТБ* (3%)	**2019 йилга нисбатан ўсиш ёки пасайиш)**
1	Ўзбекистон миллий университети	65.94	27.83	13.46	23.84	0.81	**0**
2	Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти	65.93	28.65	16.61	20.55	0.12	**0**
3	Самарқанд давлат университети	52.1	19.63	9.24	22.86	0.37	**0**
4	Тошкент ахборот технологиялар университети	49.55	13.97	12.12	23.38	0.09	**0**
5	Тошкент давлат аграр университети	49.54	17.69	11.45	20.24	0.15	+1
6	Тошкент темир йўл транспорти муҳандислари институти	49.41	12.86	12.44	23.03	1.08	**-1**
7	Тошкент тиббиёт академияси	49.36	10.07	16.4	22.63	0.26	+4
8	Тошкент молия институти	49.22	12.17	18.22	18.02	0.8	+1
9	Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети	49.2	16.06	13.76	19.38	0	**-2**
10	Тошкент давлат стоматология институти	49.18	15.18	10.52	23.14	0.34	**-2**
11	Ўзбекистон халқаро ислом академияси	48.95	17.69	12.97	17.73	0.56	+28
12	Бухоро давлат тиббиёт институти	48.61	12.78	16.2	19.17	0.45	+4
13	Тошкент давлат шарқшунослик институти	46.11	11.91	12.35	21.81	0.04	**-3**
14	Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети	45.47	12.8	9.66	22.14	0.87	+3
15	Тошкент архитектура-қурилиш институти	45.26	15.12	13.48	16.65	0	+5
16	Наманган муҳандислик-технология институти	44.63	14.81	7.6	21.66	0.56	+6
17	Тошкент давлат иқтисодиёт университеи	44.46	9.87	14.5	19.73	0.36	-10

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида	ИФ* (40%)	ЎС* (30%)	ТБ* (27%)	ТБ* (3%)	2019 йилга нисбатан ўсиш ёки пасайиш)
18	Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти	43.68	13.05	10.12	20.36	0.15	**-5**
19	Тошкент давлат техника университети	42.93	14.28	8.34	20.21	0.1	**+8**
20	Тошкент педиатрия тиббиёт институти	42.47	9.64	9.39	23.44	0	**-5**
21	Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти	42.44	10.5	13.98	17.65	0.31	**+10**
22	Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети	41.62	10.16	10.4	20.85	0.21	**-3**
23	Самарқанд давлат чет тиллар институти	41.18	12.1	9.16	19.92	0	**+3**
24	Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти	41.14	13.78	7.85	19.21	0.3	**-1**
25	Навоий давлат кончилик институти	41.02	13.44	7.96	19.34	0.29	**+7**
26	Тошкент давлат юридик университети	39.87	10.99	9.84	18.88	0.16	**-5**
27	Самарқанд давлат тиббиёт институти	39.82	9.3	9.28	21.25	0	**+8**
28	Бухоро давлат университети	39.49	9.83	6.96	22.27	0.43	**+10**
29	Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети	38.77	4.98	8.22	22.69	2.89	**+22**
30	Жиззах политехника институти	38.64	8.81	9.22	20.19	0.42	**+11**
31	Қорақалпоқ давлат университети	38.58	10.1	8.63	19.25	0.6	**-1**
32	Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти	38.54	8.24	10.38	19.56	0.36	**-8**
33	Тошкент давлат педагогика университети	38.5	10.44	11.88	15.85	0.33	**-15**
34	Наманган муҳандислик-қурилиш институти	38.44	10.62	6.82	20.79	0.22	**0**
35	Урганч давлат университети	38.39	7.44	7.82	22.69	0.44	**-23**
36	Миллий рассомчилик ва дизайн институти	38.06	8.37	7.74	21.72	0.23	**-7**
37	Тошкент кимё-технология институти	38.03	11.11	8.4	18.38	0.14	**-4**

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида	ИФ* (40%)	ЎС* (30%)	ТБ* (27%)	ТБ* (3%)	**2019 йилга нисбатан ўсиш ёки пасайиш)**
38	Наманган давлат университети	37.88	9.68	5.76	22.24	0.2	**+12**
39	Андижон давлат тиббиёт институти	37.49	7.25	10.12	19.28	0.84	**+5**
40	Термиз давлат университети	36.84	7.68	8.25	20.62	0.29	**+12**
41	Қарши давлат университети	36.68	8.06	7.61	20.65	0.35	**-13**
42	Фарғона давлат университети	36.34	7.77	7.33	21.05	0.2	**+4**
43	Қарши муҳандислик - иқтисодиёт институти	36.16	7.23	8.01	20.55	0.36	**+6**
44	Фарғона политехника институти	36.15	8.53	6.89	20.35	0.38	**+1**
45	Ўзбекистон давлат консерваторияси	36.11	9.79	8.13	18.19	0	**-8**
46	Самарқанд давлат архитектура-қурилиш институти	36.03	6.52	7.33	21.74	0.45	**+1**
47	Андижон давлат университети	36.03	6.69	7.68	21.05	0.62	**-4**
48	Тошкент фармацевтика институти	36.01	8.16	7.74	19.78	0.33	**-23**
49	Самарқанд ветеринария тиббиёт институти	35.59	5.65	6.87	22.76	0.31	**-7**
50	Бухоро муҳандислик технология институти	35.52	9.78	7.29	18.44	0	**-10**
51	Андижон машинасозлик институти	35.27	9.34	8.64	17.2	0.08	**+3**
52	Тошкент давлат миллий рақс ва хореография олий мактаби	35.25	6.63	7.08	21.54	0	**-23**
53	Навоий давлат педагогика институти	34.7	6.2	6.66	21.56	0.29	**-5**
54	Жиззах давлат педагогика институти	34.34	9.11	5.85	19.02	0.36	**+3**
55	Гулистон давлат университети	33.66	6.8	7.7	18.38	0.79	**0**
56	Қўқон давлат педагогика институти	33.28	5.55	7.42	20.12	0.19	**0**
57	Нукус давлат педагогика институти	31.38	6.31	7.43	17.04	0.61	**-4**

ИФ - Профессор-ўқитувчиларнинг илмий фаолияти;
ЎС - Ўқув-услубий ишлар ва ўқитиш сифати;
ТБ - Талабалар билими ва битирувчилар сифати;
ТБ - Жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш бўйича фаолияти.

Олий таълим муассасалари томонидан тўпланган балларнинг 2018 йилга нисбатан ҳолати

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида (2018 й.)	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида (2019 й.)	Ўсиш ёки пасайиш	2019 йилда эгаллаган ўрни
1	Ўзбекистон миллий университети	62.82	69,02	+ 6,20	1
2	Тошкент давлат шаркшунослик институти	57.97	49,11	- 8,86	10
3	Тошкент ирригация ва кишлок хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти	55.38	68,96	+13,58	2
4	Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти	52.97	43,19	-9,78	23
5	Самарқанд давлат университети	47.31	52,89	+5,58	3
6	Тошкент тиббиёт академияси	47.03	48,82	+1,79	11
7	Тошкент давлат стоматология институти	46.18	50,60	+4,42	8
8	Ўзбекистон давлат жахон тиллари университети	46.03	46,94	+0,91	19
9	Тошкент темир йўл муҳандислари институти	46,00	51,63	+5,63	5
10	Тошкент ахборот технологиялари университети	45.07	52,68	+7,61	4
11	Тошкент давлат аграр университети	44.56	51,58	+7,02	6
12	Тошкент давлат иктисодиёт университети	44.27	51,57	+7,30	7
13	Бухоро давлат университети	43.87	38,55	-5,32	16
14	Тошкент педиатрия тиббиёт институти	43.11	47,91	+4,80	15

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз хисобида (2018 й.)	Жами баллга нисбатан фоиз хисобида (2019 й.)	Ўсиш ёки пасайиш	2019 йилда эгаллаган ўрни
15	Тошкент кимё-технология институти	42.62	39,79	-2,83	33
16	Тошкент фармацевтика институти	41.74	42,53	+0,79	25
17	Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институти	41.60	35,90	-5,70	51
18	Ўзбекистон халқаро ислом академияси	41.13	38,03	-3,1	39
19	Тошкент давлат педагогика университети	40.79	46,94	+6,15	18
20	Ўзбекистон давлат консерваторияси	40.69	38,74	-1,95	37
21	Қорақалпоқ давлат университети	40.42	41,53	+1,11	30
22	Самарқанд давлат чет тиллар институти	40.12	42,49	+2,37	26
23	Тошкент давлат техника университети	39.91	42,25	+2,34	27
24	Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети	39.38	47,39	+8,01	17
25	Тошкент молия институти	38.99	50,43	+11,44	9
26	Самарқанд ветеринария медицинаси институти	38.96	37,48	-1,48	42
27	Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти	38.91	48,35	+9,44	13
28	Наманган давлат университети	38.89	35,93	-2,96	50
29	Наманган муҳандислик-қурилиш институти	38.83	39,76	+0,93	34
30	Урганч давлат университети	38.46	48,62	+10,16	12
31	Гулистон давлат университети	38.43	33,47	-4,96	55
32	Самарқанд давлат тиббиёт институти	36.36	39,69	+3,33	35

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида (2018 й.)	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида (2019 й.)	Ўсиш ёки пасайиш	2019 йилда эгаллаган ўрни
33	Термиз давлат университети	36.31	35,21	-1,10	52
34	Бухоро муҳандислик-технология институти	36.18	38,01	+1,83	40
35	Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти	36.07	41,17	+5,10	31
36	Андижон давлат университети	35.98	36,95	+0,97	44
37	Нукус давлат педагогика институти	35.77	35,12	-0,65	53
38	Тошкент давлат миллий рақс ва хореография олий мактаби	35.68	38,89	+3,21	36
39	Андижон давлат тиббиёт институти	35.50	36,87	+1,37	44
40	Навоий давлат кончилик институти	35.31	40,71	+5,40	32
41	Бухоро давлат тиббиёт институти	35.17	47,44	+12,27	16
42	Тошкент архитектура-қурилиш институти	34.96	46,43	+11,47	20
43	Фарғона политехника институти	34.63	36,85	+2,22	45
44	Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети	34.51	47,95	+13,44	14
45	Фарғона давлат университети	34.34	36,75	+2,41	46
46	Тошкент давлат юридик университети	34.14	46,28	+12,14	21
47	Андижон машинасозлик институти	33.79	34,98	+1,21	54
48	Наманган муҳандислик-технология институти	33.69	44,10	+10,41	22
49	Навоий давлат педагогика институти	33.41	36,61	+3,20	48

№	Олий таълим муассасасининг номи	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида (2018 й.)	Жами баллга нисбатан фоиз ҳисобида (2019 й.)	Ўсиш ёки пасайиш	2019 йилда эгаллаган ўрни
50	Қарши муҳандислик - иқтисодиёт институти	33.32	36,22	+3,10	49
51	Қарши давлат университети	32.67	42,14	+9,47	28
52	Жиззах политехника институти	32.11	37,92	+5,81	41
53	Самарқанд давлат архитектура-қурилиш институти	30.45	36,66	+6,21	47
54	Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти	30.42	43,11	+12,69	24
55	Миллий рассомлик ва дизайн институти	28.96	42,03	+13,07	29
56	Жиззах давлат педагогика институти	28.95	31,07	+12,12	57
57	Қўқон давлат педагогика институти	28.58	33,41	+4,83	56

3-МАВЗУ: ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАЛАРИ ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАРИ ТАРКИБИ ВА ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ (2 соат)

Олий таълим муассалари профессор-ўқитувчилари таркиби ва уларни ишга қабул қилиш, танловдан ўтказиш механизмлари. Таълим сифатини таъминлаш. Таълим сифатини таъминлашда жамоатчилик назоратининг ўрни. Жамоатчилик назоратини жорий этиш

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 10 февралдаги 20ғсонли қарори билан Олий таълим муассасаларига педагог ходимларни танлов асосида ишга қабул қилиш тартиби тўғрисида низом қабул қилинган.

Мазкур Низом, «Таълим тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 44,45 ва 46-моддаларига мувофиқ, олий таълим муассасаларига педагог ходимларни (профессор-ўқитувчилар таркибини) танлов асосида ишга қабул қилиш тартибини белгилайди.

Чуқур касбий билимларга ва илмий ютуқларга, ижодий, илмий салоҳиятга, юксак интеллектуал қобилиятлар ва ахлоқий фазилатларга эга бўлган, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури талаблари даражасида мутахассислар тайёрлаш билан шуғулланишга муносиб бўлган энг малакали педагог кадрларни танлаш учун рақобат муҳитини яратиш ва таъминлаш танловнинг мақсади ҳисобланади.

Лавозимлари танлов бўйича эгалланадиган педагог ходимлар ва танлов қатнашчиларига қўйиладиган малака талаблари

Педагог ходимлар тоифасига **кафедра мудири, профессор, доцент, катта ўқитувчи, ўқитувчи (ассистент) ўқитувчи-стажёр** лавозимини эгаллаб турган шахслар киради.

Олий таълим муассасасининг кафедра мудири, профессори, доценти, катта ўқитувчиси, ўқитувчиси (ассистенти) ўқитувчиси-стажёри лавозими **беш йил муддатга** танлов бўйича эгалланади.

Беш йиллик муддат тамом бўлгандан кейин кўрсатиб ўтилган лавозимлар мазкур Низомга мувофиқ танлов асосида эгалланади.

Икки ва ундан ортиқ тенг лавозимларга бир вақтда танлов ўтказилмайди.

Педагог ходимлар лавозимларини эгаллашнинг беш йиллик муддати даврида ректорнинг буйруғи билан тасдиқланадиган олий таълим муассасасининг комиссияси томонидан ҳар бир ўқув йили якунлари бўйича ушбу Низомга иловага мувофиқ мезонларга биноан педагог ходимлар фаолияти ҳар томонлама ўрганиб чиқилади.

Педагог ходимлар фаолиятини ўрганиш тартиби олий таълим муассасасининг илмий кенгаши томонидан тасдиқланади. Педагог ходимлар фаолиятини ўрганиш натижалари олий таълим муассасасининг илмий кенгашида кўриб чиқилади.

Кафедра мудири лавозимини эгаллаш учун танловда профессор ёки доцент илмий унвонига, фан номзоди, фалсафа доктори (PhD), фан доктори ёки фан доктори (Doctor of Science) илмий даражасига, шунингдек хорижий мамлакатларнинг тегишли мутахассислик бўйича уларга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига эга бўлган шахс иштирок этиши мумкин.

Доцент (фан номзоди, тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг фалсафа доктори (Ph.D) ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражалари) кафедра мудири лавозимини эгаллашга бир беш йиллик муддатга қўйилади.

Бир муддат тамом бўлгандан кейин кафедра мудири лавозимини эгаллаб турган ва фан доктори илмий даражасини олмаган доцент (фан номзоди, тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг фалсафа доктори (Ph.D) ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражалари) фақат истисно ҳолларда олий таълим муассасаси ректорининг тақдимномасига биноан ва бўйсуниши бўйича тегишли вазирлик ёки идоранинг рухсати билан кафедра мудири лавозимини эгаллаш учун танловда яна иштирок этиши мумкин.

Фан номзоди, тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг фалсафа доктори (Ph.D) ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига ёки доцент илмий унвонига эга бўлган айнан бир шахснинг кафедра мудири лавозимига танловда кетма-кет учинчи муддатга иштирок этишига йўл қўйилмайди.

Тиллар, жисмоний тарбия ва спорт, графика ва чизмачилик, маданият ва санъат йўналишлари кафедраси мудири лавозимини эгаллаш учун танловда иштирок этишга доцент илмий унвонига (фан номзоди, тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг фалсафа доктори (Ph.D) ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига) эга бўлмаган, бироқ камида 5 йил методик, илмий-педагогик, ижодий ва ташкилий фаолият тажрибасига эга бўлган шахс қўйилиши мумкин.

Профессор лавозимини эгаллаш учун танловда, қоидага кўра, профессор илмий унвонига ёки фан доктори ёки фан доктори (Doctor of Science) илмий даражасига, шунингдек тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг унга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига

эга бўлган шахс иштирок этиши мумкин.

Профессор лавозимини эгаллаш учун танловда фан номзоди, фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига ёки тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг унга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига ёки доцент илмий унвонига эга бўлган шахс камида 5 йил илмий-педагогик иш стажига эга бўлиш, ушбу кафедранинг таълим йўналишлари бўйича дарсликлар ва ўқув қўлланмалари муаллифи бўлиш шарти билан бир муддатга иштирок этиши мумкин.

Доцент лавозимини эгаллаш учун танловда, қоидага кўра, доцент илмий унвонига, катта илмий ходим ёки фан номзоди, фалсафа доктори (PhD), фан доктори ёки фан доктори (Doctor of Science) илмий даражасига, шунингдек хорижий мамлакатларнинг тегишли мутахассислик бўйича уларга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига эга бўлган шахс иштирок этиши мумкин.

Бир муддатга доцент лавозимини эгаллаш учун танловда, шунингдек тегишли илмий унвонга ва илмий даражага эга бўлмаган, бироқ ушбу мутахассислик бўйича камида 3 йиллик амалий иш тажрибасига эга бўлган, мазкур кафедранинг таълим йўналишлари бўйича дарсликлар ва ўқув қўлланмалари муаллифи бўлган юқори малакали мутахассис ҳам қатнашиши мумкин.

Катта ўқитувчи лавозимини эгаллаш учун танловда олий маълумотга эга бўлган шахс (магистр, дипломли мутахассис), шунингдек илмий даража (шу жумладан, фан номзоди, тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг фалсафа доктори (Ph.D) даражасига ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига) ва илмий унвонга эга бўлган ҳамда бундай даража ва унвонга эга бўлмаган, бироқ ўқитувчилик, илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш ишлари тажрибасига эга бўлган шахслар ҳам қатнашиши мумкин.

Ўқитувчи (ассистент) ўқитувчи-стажёр лавозимини эгаллаш учун танловда тегишли мутахассислик бўйича олий маълумотга эга бўлган шахс (магистр, дипломли мутахассис) қатнашиши мумкин.

Профессор, доцент, катта ўқитувчи, ўқитувчи (ассистент), ўқитувчи-стажёр лавозимини эгаллаш учун танловда тасвирий ва амалий санъат соҳасида олий маълумотга эга бўлмаган, бироқ ўзининг ноёб истеъдоди ва маҳорати билан танилиб, халқ эътирофига сазовор бўлган «Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби», «Ўзбекистон Республикаси халқ рассоми», «Ўзбекистон Республикаси халқ устаси» фахрий унвонларига эга бўлган шахслар ҳамда Ўзбекистон Бадиий

академияси академиклари истисно тариқасида қатнашишлари мумкин.

Ҳомиладор аёллар, шунингдек уч ёшгача болалари бўлган аёллар эгаллаб турган лавозимларга танлов эълон қилинмайди.

Олий таълим муассасаларига ўқитувчи лавозимига соатбай ҳақ тўлаш шартларида ишга кираётган шахслар танловсиз, ректор буйруғи билан, белгиланган тартибда қабул қилинади.

Тошкент давлат юридик университетига педагог ходимлар адлия органлари ва муассасалари учун белгиланадиган тартибда ўтказиладиган танлов асосида қабул қилинади.

Ўқишни тугаллаш йилида олий таълим муассасаси магистратурасининг битирувчиси бўш лавозимлар мавжуд бўлган тақдирда тақсимот бўйича 3 йил муддатга танловдан ташқари ўқитувчилик лавозимига тайинланади. Ушбу муддат фақат давлат гранти асосида ўқишни тамомлаган магистратура битирувчилари учун қўлланади.

Тошкент давлат юридик университетида ўқитувчи ва катта ўқитувчи лавозимларига олий маълумотга эга бўлган шахс (қоида тариқасида, магистр, дипломли мутахассис), шунингдек илмий даража (шу жумладан, хорижий мамлакатларнинг фалсафа доктори (Ph.D) даражасига ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига) ва илмий унвонга эга бўлган ҳамда бундай даража ва унвонга эга бўлмаган, бироқ ўқитувчилик, илмий-тадқиқот ва амалий иш тажрибасига эга бўлган шахслар қабул қилиниши мумкин.

Танловларни ўтказиш тартиби

Олий таълим муассасаси сайлаш муддати ушбу ўқув йилида тамом бўладиган, шунингдек бўш лавозимларга кафедра мудирлари, профессорлар, доцентлар, катта ўқитувчилар, ўқитувчилар (ассистентлар) ва ўқитувчилар-стажёрлар лавозимларини эгаллашга танлов эълон қилади.

Танлов бўйича сайлов олий таълим муассасаларининг илмий кенгашларида ёки факультетларнинг илмий кенгашларида ўтказилади. Олий таълим муассасасининг илмий кенгашида ёки факультетнинг илмий кенгашида сайланадиган лавозимларни белгилаш ҳуқуқи олий таълим муассасасининг ректорига тегишли бўлади.

Кафедра мудирлари ва профессорлар олий таълим муассасаларининг илмий кенгашларида танлов бўйича ўтадилар.

Олий таълим муассасалари томонидан жисмоний тарбия ва спорт йўналиши ўқитувчиси (кафедра мудири) лавозимини эгаллаш учун ўтказиладиган танловда Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги вакилининг илмий кенгаш йиғилишида иштирок

этиши талаб этилади.

Танловлар вақтли матбуотда ёки бошқа оммавий ахборот воситаларида, шу жумладан олий таълим муассасасининг кўп нусхали газетасида эълон қилинади. Танловда қатнашиш учун аризалар эълон чиққан кундан бошлаб бир ойдан кечикмай берилиши керак.

Танловда қатнашишни хоҳловчилар олий таълим муассасаси ректори номига ариза берадилар, аризага кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа ва олий маълумот тўғрисидаги дипломлар нусхаси илова қилинади.

Қатнашувчиларда илмий даража (шу жумладан, фан номзоди, тегишли мутахассислик бўйича хорижий мамлакатларнинг фалсафа доктори (Ph.D) даражасига ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражаларига), илмий унвон, шунингдек илмий ишлар ва ихтиролар мавжуд бўлган тақдирда улар тегишли дипломлар, аттестатлар нусхаларини ва илмий ишлар рўйхатини, малака ошириш тўғрисидаги гувоҳномаларни тақдим этишлари керак.

Танловга тушган барча ҳужжатлар олдиндан кафедра мажлисида кўриб чиқилади. Илгари кафедрада ишламаган шахсларнинг ҳужжатларини кўриб чиқишдан олдин улар томонидан синов лекциялари (мазкур олий таълим муассасаси ўқитувчилари учун — очиқ машғулотлар) ўтказилади. Синов лекциялари ва очиқ машғулотлар мавзулари кафедра предметлари бўйича ўқув дастури талабларига мувофиқ бўлиши керак. **Танлов қатнашчиларини тест синовларидан ўтказишга йўл қўйилади. Кафедра мудири лавозимига номзодларни муҳокама қилиш бўйича мажлисни факультет декани (олий таълим муассасалари умумий кафедраларида – проректор ўтказади).**

Илгари ўзи эгаллаб келган лавозим учун танловда қатнашувчи шахслар кафедра мажлисида танловдан олдинги даврдаги илмий-педагогик, методик, тарбиявий ва бошқа ишлари тўғрисида ҳисобот беради.

Кафедра илгари эгаллаб келган лавозими учун танловда қатнашувчи ҳар қайси номзод бўйича материалларни кўриб чиқиш натижаларига кўра, **очиқ ёки яширин овоз** берган ҳолда, кафедранинг штатдаги ўқитувчиларининг (шу жумладан ўриндошлик тартибида ишлаётган ўқитувчиларининг) ва илмий ходимларининг оддий кўпчилик овози билан тавсиянома қабул қилади ва уни ўқитувчининг ҳисоботи билан бирга олий таълим муассасаси (факультет) илмий кенгашига жўнатади.

Факультетнинг кафедра аъзоси ҳисобланмайдиган декани (проректор) кафедра мудири лавозимига номзодлар бўйича тавсияномалар қабул қилишда овоз беришда қатнашмайди. Эгаллаш учун танлов эълон қилинган лавозимни эгаллаб турган шахс материалларни кўриб чиқиш чоғида овоз беришда

қатнашмайди.

Ҳар қайси номзод бўйича илмий кенгаш мажлисида яширин овоз беришни ўтказишдан олдин кафедранинг тавсияномаси ўқиб эшиттирилади.

Мазкур лавозим учун танловда қатнашувчи барча шахсларнинг фамилияси яширин овоз бериш учун битта бюллетенга киритилади.

Овоз бериш бюллетенда овоз берилаётган номзоднинг фамилияси рўпарасига тегишли белги қўйиш йўли билан амалга оширилади. Фақат битта номзод учун овоз беришга йўл қўйилади.

Агар бюллетенда овоз бериш учун бирорта ҳам белги қўйилмаган бўлса ёхуд белги икки ёки ундан кўп фамилиялар рўпарасига қўйилган бўлса, у ҳолда бундай бюллетень бузилган ҳисобланади ва овозларни ҳисоблашда ҳисобга олинмайди.

Овозларни ҳисоблаш учун илмий кенгаш овоз бериш бошланишидан олдин таркибида илмий кенгашнинг камида уч нафар аъзоси бўлган саноқ комиссиясини сайлайди. Саноқ комиссияси ҳар қайси номзод бўйича овоз бериш натижаларини эълон қилади.

Саноқ комиссияси протоколи илмий кенгаш томонидан тасдиқланади ва танлов материалларига қўшиб қўйилади.

Танловни ўтказишда илмий кенгаш қарори, агар овоз беришда илмий кенгашнинг тасдиқланган (рўйхатдаги) таркибидаги аъзоларининг камида учдан икки қисми қатнашган бўлса ваколатли ҳисобланади. Илмий кенгашнинг овоз беришда қатнашган аъзоларининг кўпчилик овозини, бироқ камида 50 фоиз овозини олган номзод танловдан ўтган ҳисобланади.

Бирортаси ҳам талаб қилинган миқдорда овоз ололмаган икки нафардан кўп номзодлар қатнашган тақдирда илмий кенгашнинг айнан шу мажлисида дастлабки икки талабгор ўртасида такрорий овоз бериш ўтказилади. Агар икки номзод қатнашган танловни ўтказишда овозлар сони тенг бўлиб қолса раиснинг овози ҳал қилувчи ҳисобланади. Илмий кенгаш қарори олий таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан тасдиқланади.

Танловда қатнашиш учун аризалар мавжуд бўлмаган тақдирда, танлов ўтказилмаган ҳисобланади.

Лавозимларни эгаллаш учун ўқитувчиларни танлаш бўйича кафедра ва илмий кенгаш мажлислари очиқ тартибда ўтади. Танловда қатнашувчиларга уларнинг номзодлари муҳокама қилинадиган кафедра ва илмий кенгаш мажлисларида қатнашиш ёки уларнинг хоҳишига кўра кафедра ёки илмий кенгаш қарори билан танишиш ҳуқуқи берилади.

Илмий кенгаш котиби танлов натижалари тўғрисида ўн кун муддатда унда қатнашган шахсларни ёзма равишда хабардор қилади.

Олий таълим муассасаси (факультет) илмий кенгашининг қарори, агар у ушбу Низом талабларига риоя этилган ҳолда қабул қилинган бўлса, узил-кесил ҳисобланади.

Меҳнат шартномаси (контракт)ни тузиш, ўзгартириш ва тўхтатиш

Ушбу олий таълим муассасасида ишламайдиган ва педагог ходимлар лавозимга танловдан ўтган шахслар билан белгиланган тартибда меҳнат шартномалари тузилади, меҳнат шартномалари асосида уларни 5 йил муддатга ишга қабул қилиш тўғрисида буйруқ чиқарилади.

Меҳнат шартномаларида иш берувчи томонидан ҳар 5 йилда ходим эгаллаб келган лавозим учун танлов ўтказилиши белгилаб қўйилади, ходим эса танловда қатнашишга ҳақлидир.

Ходим меҳнат шартномаси тузилгандан кейин ишга киришиши шарт бўлган муддат томонларнинг келишуви бўйича белгиланади, бироқ ушбу муддат бир ойдан ортиқ бўлиши мумкин эмас. Педагог ходимларнинг ёзги каникул (таътил) даври ушбу муддатга кирмайди.

Мазкур олий таълим муассасасида ишлайдиган ва танлов бўйича сайланган шахсларнинг меҳнат шартномаларига қуйидагилар ёзиб қўйилади:

улар илгари эгаллаб келган лавозим учун — меҳнат муносабатларини янги муддатга узайтириш тўғрисидаги маълумотлар ёзилади ва тегишли буйруқ чиқарилади;

бошқа лавозимлар учун — танловдан ўтганлик тўғрисида илмий кенгаш протоколи қайд этилган ҳолда тегишли ўзгартиришлар ёзилади ва бошқа лавозимга ўтказиш тўғрисида буйруқ чиқарилади.

Давлат бошқаруви органи қарорига кўра педагог ходимлар аттестациядан ўтказилган тақдирда аттестация якунларига кўра иш берувчи ва ходимлар ўртасидаги меҳнат муносабатлари масалалари, шахснинг танлов бўйича эгалланадиган лавозимда бўлиш муддатидан қатъи назар, қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал қилинади.

Илгари эгаллаб келган лавозими учун танловдан ўтмаган, шунингдек танловда қатнашиш учун ариза бермаган шахслар билан меҳнат шартномаси янги муддатга танловдан ўтмаганлиги ёхуд танловда қатнашишни рад этганлиги сабабли олий таълим муассасаси ректори томонидан белгиланган муддатларда (қоидага кўра, ўқув семестри, йил тамом бўлгандан кейин) меҳнат қонунчилигига мувофиқ тўхтатилади.

Кафедралар бирлаштирилганда ёки кафедра бўлинганда педагог ходимлар бўйича муддатидан олдин танловлар ўтказишга йўл қўйилмайди.

Кафедралар бирлаштирилган тақдирда янгидан ташкил этилган

кафедра мудири лавозимини эгаллаш тўғрисидаги масалани олий таълим муассасасининг илмий кенгаши олдиндан танлов эълон қилмасдан, яширин овоз бериш йўли билан ҳал қилади.

Кафедра бўлинган тақдирда унинг мудири сайланган муддати ўтгунгача, ректор буйруғи билан янгидан ташкил этилган кафедралардан бирининг мудири лавозимига тайинланади. Бошқа кафедранинг мудири лавозимига танлов бўйича мудир тайинланади.

Олий таълим муассасаси ректорига танлов ўтказилгунгача кафедранинг етакчи ўқитувчиларидан биттасига ёки деканга бўш кафедра мудири лавозими бўйича вазифаларни бажаришни юклашга рухсат этилади.

Вакиллик органларида сайлаб қўйиладиган лавозимга сайланиши натижасида унинг билан меҳнат шартномаси тўхтатилган ўқитувчи унинг сайлов бўйича ваколатлари тугагандан кейин танлов натижаларига кўра сайланган муддати тугагунгача мазкур олий таълим муассасасининг илгари эгаллаб келган ёки унга тенг бўлган педагог ходимлардаги лавозимга тайинланади.

Олий таълим муассасаси ректорига олий таълим муассасаси (факультет) илмий кенгашида кўриб чиқиш учун педагог ходимларнинг эгаллаб турган лавозимларига мувофиқлиги тўғрисидаги масалани киритиш ҳуқуқи берилади.

Олий таълим муассасаси (факультет) илмий кенгашида педагог ходимнинг эгаллаб турган лавозимига мувофиқлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқишдан олдин унинг фаолияти ректорнинг буйруғи билан тасдиқланадиган комиссия томонидан ўрганиб чиқилиши керак. Илмий кенгаш қарори асосида педагог ходимни эгаллаб турган лавозимига номувофиқлиги бўйича вазифасидан озод қилишга унинг малакаси етарли бўлмаганлиги сабабли илмий-методик ва тарбиявий ишлар, шунингдек лекциялар ва семинар машғулотлари ўтказиш даражаси паст бўлган тақдирда йўл қўйилади.

Агар илмий кенгаш қарорига кўра кафедра мудири, профессор, доцент, катта ўқитувчи, ўқитувчи-стажёр эгаллаб турган лавозимига номувофиқ деб эътироф этилса, у ҳолда унинг билан тузилган меҳнат шартномаси белгиланган тартибда тўхтатилади.

Кафедра мудири билан тузилган меҳнат шартномаси, шунингдек кафедрага раҳбарлик қилиш бўйича ўз функционал вазифаларини бажармаганлиги ёки зарур даражада бажармаганлиги сабабли илмий кенгаш қарорига биноан тўхтатилиши мумкин.

Олий таълим муассасаларининг педагог ходимлар билан тузилган меҳнат шартномасини тўхтатиш масалаларига доир меҳнат низолари қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

Ушбу тартибга айрим ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар берилиши мумкин деб ҳисоблаймиз.

1.Тошкент давлат юридик университетида ўқитувчи ва катта ўқитувчи лавозимларига ўқитувчилик, илмий-тадқиқот ва амалий иш тажрибасига эга бўлган бакалаврларни ҳам қабул қилиш кўзда тутилган. Бундай ҳолат таълим сифатини пасайишига олиб келиши нўқтаи-назаридан Низомдан чиқарилиши мақсадгша мувофиқ.

2. Магистр даражасига эга шахслар педагог ҳисобланиши нўқтаи назаридан улар олий таълим муассасаларида педагогик фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқига эга эканлиги ушбу Низомда белгилаб қўйилган, лекин, сўнгги йилларда 1 йиллик магистратуралар ҳам жорий этилмоқда ва уларнинг ўқув режаларида педагогикага оид фанлар ҳамда педагогик иш кўзда тутилмаганлиги сабабли, уларни педагог деб ҳисоблаш мумкин эмаслигидан келиб чиққан ҳолда Низомда 2 ва ундан ортиқ йил магистратурада ўқиб тугатганлар олий таълим муассасасида педагогик фаолият билан шуғулланиши мумкинлиги ўз аксини топиши лозим (педагогикага оид магистратура мутахассисликлари бундан истисно).

3. Кафедраларга педагогларни ишга қабул қилишда уларнинг магистратура мутахассисликлари тегишли бакалавриат негизида эканлиги ёки йўқлигига эътибор берилса мақсадга мувофиқ бўлади. Айрим ҳолларда бакалавриат таълим йўналиши билан шифри бир хил бўлмаган магистратура мутахассислигини битирган мутахассисларни ишга олиниши олий таълим муассасаларида айрим муаммоларни келтириб чиқармоқда, жумладан уларга бакалавриат таълим йўналишларига оид фанлардан дарс бериш ҳолатлари учрмоқда, бунга йўл қўйиш мумкин эмас, сабаби у ишга магистратура дипломи билан қабул қилинган шу сабабли улар магистратура мутахассислигига оид фанлардан дарс бериши лозим. Фундамент бўлмаганлиги сабабли дарс сифати талабга жавоб бермайдиган ҳолатлар юзага келмоқда. Низомда булар инобатга олинса мақсадга мувофиқ бўлади. Албатта бундай ҳолларда кафедра мудирининг масъулияти белгилаб қўйилиши лозим.

Т/р	Кўрсаткичлар	Баҳо
Ўқув-методик фаолияти (40 балл)		
1.	**Ўқитувчилик фаолияти (20 балл):**	
1.1.	Назарий билимларни, амалий кўникмаларни ва ўқитиладиган фаннинг замонавий тенденцияларини эгаллаганлик даражаси (очиқ машғулотлар натижалари бўйича)	
1.2.	Ўқитиш сифати даражаси (талабалардан сўраб чиқиш натижалари бўйича)	
1.3.	Талабаларнинг ўқитувчининг йўлланмаси (фани) бўйича олимпиадаларда, ҳар хил танловлар ва илмий грантлардаги иштироки	
2.	**Методик ишлар (20 балл):**	
2.1.	Йил мобайнида олий таълим муассасаси ўқитувчиси томонидан нашр этилган дарсликлар ва ўқув қўлланмалари сони	
2.2.	Ўқитишда компьютер ва ахборот технологияларидан фойдаланиш даражаси, ўқув курсини ва ўқув-тақдимот материалларини ишлаб чиқиш	
2.3.	Ўқув жараёнида замонавий таълим технологиялари ва талабалар билимларини баҳолашнинг илғор усуллари қўлланилиши даражаси	
Тарбиявий фаолияти (20 балл)		
3.	Талабалар билан тарбиявий иш бўйича тадбирларда иштирок этиш: маънавий-маърифий ишлар, спорт клублари, илмий, ижодий тўгараклар, маданий тадбирлар ва шу кабилар	
4.	Талабаларнинг академик гуруҳларида кураторлик	
5.	Талабаларнинг ўқишдан ташқари бўш вақтларини мазмунли ўтказишни ташкил этишдаги иштироки	
6.	Идора, минтақа доирасида бажариладиган жамоатчилик ишлари ва олий таълимдан ташқари ишлар	
Илмий фаолияти (30 балл)		
7.	Илмий конференциялар ишида иштирок этиш	
8.	Илмий нашрларда (шу жумладан хорижий илмий нашрларда) материаллар, монографиялар эълон қилиш	
9.	Халқаро, илмий лойиҳаларга, хўжалик шартномаларига раҳбарлик қилиш ёки уларда иштирок этиш	
10.	Патентлар ва ихтиролар сони	
11.	Таянч докторантлар ва докторантларнинг диссертация тадқиқотларига илмий раҳбарлик қилиш	
12.	Докторлик диссертациялари доирасида илмий тадқиқот олиб бориш	
Олий таълим муассасасини ривожлантиришга қўшган улуши (10 балл)		
13.	Бошқа таълим муассасалари: олий таълим муассасалари, академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари билан ҳамкорликни мустаҳкамлашда иштирок этиш (ўқитувчилик фаолияти ва улар учун билимлар даражасини ошириш тренингларини ташкил этиш)	
14.	Хорижий олий таълим муассасалари билан айирбошлаш дастурларида иштирок этиш ва уларни ташкил этиш	
15.	Янги йўналишни, янги кафедрани, лабораторияни очиш ишида, Ахборот-ресурс марказининг электрон базасини тўлдиришда иштирок этиш	
Шахсий фазилатлари (10 балл)		
16.	Илмий даража ва илмий унвон	
17.	Малака ошириш курсларидан ўтиш	
18.	Хорижий тилларни эгаллаганлик, материалларни ишлаб чиқиш ва фанни ўқитишда улардан амалда фойдаланиш	
19.	Хорижий таълим муассасалари ва илмий муассасаларда стажировкадан ўтиш	
	ЖАМИ (энг кўп балл — 110)	

Изоҳ: олий таълим муассасасининг ўзига хослигидан келиб чиқиб, кўрсаткичлар ичида тегишли мезонлар бўйича балларни тақсимлаш олий таълим муассасаси томонидан белгиланади.

V. ГЛОССАРИЙ

V. ГЛОССАРИЙ

Термин	Ўзбек тилидаги шарҳи
Ички баҳолаш	Таълим ташкилотларининг фаолиятини ички баҳолаш таълим ташкилотлари томонидан ўзини ўзи баҳолаш ҳисобланади.
Ташқи баҳолаш	Таълим ташкилотларининг фаолиятини ташқи баҳолаш ички баҳолаш ўтказилганидан кейин таълим ташкилотлари фаолиятига Давлат инспекцияси томонидан баҳо бериш ҳисобланади.
Ички назорат	Олий таълим муассасаси томонидан амалга оширилади. Ички назорат олий таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органи томонидан тасдиқлаган назорат тизими ҳақидаги низом асосида ўтказилади.
Ташқи назорат	Таълим ташкилотини ташқи назорат қилиш бўлиб, белгиланган тартибда Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси томонидан амалга оширилади.
Давлат-жамоатчилик назорати	Олий таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органи, жамоат ташкилотлари ва кадрлар буюртмачилари томонидан белгиланган тартибда амалга оширилади.
Якуний давлат назорати	Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича уларнинг ўқув режаларига мувофиқ равишда ўқув фанлари бўйича давлат аттестацияси, бакалавриат талабаси учун битирув малакавий иши ёки магистратура талабаси учун диссертация ҳимоясини ўз ичига олади.
Таълим ташкилотлари аттестацияси	Таълим ташкилотларининг фаолиятини баҳолаш, давлат таълим стандартлари, давлат таълим талаблари ҳамда ўқув дастурларига мувофиқ кадрлар тайёрлаш мазмуни, даражаси ва сифатини аниқлаш бўйича давлат назоратининг асосий шакли.
Давлат аккредитацияси	Давлат таълим муассасалари ва ташкилотлари, шунингдек нодавлат таълим ташкилотлари (бундан буён матнда таълим ташкилотлари деб юритилади) фаолиятининг давлат таълим стандартлари ва давлат таълим талабларига ҳамда ўқув дастурларига мувофиқлигининг давлат томонидан эътироф этилиши ҳамда уларнинг битирувчиларига маълумот тўғрисидаги ҳужжатларни топшириш ҳуқуқининг тақдим этилишидан иборат жараён.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар	Умуммажбурий давлат кўрсатмалари сифатида ҳуқуқий нормаларни белгилашга, ўзгартиришга ёки бекор қилишга қаратилган расмий ҳужжатдир.
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилиш ҳуқуқига эга бўлган органлар ёки мансабдор шахслар	Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг палаталари, Ўзбекистон Республикасининг Президенти, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилиш ҳуқуқига эга бўлган органлар ёки мансабдор шахслар ҳисобланади
Олий маълумот даражаси	шахс томонидан олий таълимнинг муайян ўқув режалари ва фанлар дастурини мазкур маълумот ҳақида тегишли давлат ҳужжати берилган ҳолда, ўзлаштириши натижаси
Олий маълумот ҳақида давлат ҳужжати (диплом)	Аккредитациядан ўтган олий таълим муассасалари битирувчиларига бериладиган ва уларнинг олий таълимнинг ўқув режалари ва фанлар дастурини бажарганликларини тасдиқловчи давлат намунасидаги ҳужжат. Ҳужжат узлуксиз таълимнинг кейинги босқичларида ўқишни давом эттириш ёки олинган академик даражага мувофиқ ишлаш ҳуқуқини беради
Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлар и классификатори	Олий маълумотли кадрлар тайёрлаш учун бакалавриат таълими йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг тизимлаштирилган рўйхати
олий таълимнинг давлат таълим стандарти	Муайян таълим соҳасига (соҳа таркибига) қўйиладиган малака талаблари, таълим мазмуни, битирувчилар умумий тайёргарлигининг зарурий ва етарли даражасини, кадрлар тайёрлаш сифатини баҳолаш даражаларини белгилайдиган эталон даражаси
Малака талаблари	Узлуксиз таълим тегишли босқичи битирувчисининг умумий билим ва касб тайёргарлиги даражасига қўйиладиган талаблар
ўқитишнинг меъёрий муддати	таълим олувчилар томонидан ўқув режалари ва фанлар дастури ўзлаштирилиши учун белгиланган муддат
ўқув фанлари блоки	ўқув режалари ва фанлар дастурларининг кадрлар тайёрлаш жараёнида аниқ мақсад ва вазифаларга эришиш учун муайян билим соҳаси ёки фаолиятнинг ўзлаштирилишини таъминлайдиган ўқув фанларини бирлаштирувчи таркибий қисми

Ўқув режаси	олий таълимнинг муайян бакалавриат таълим йўналиши ёки магистратура мутахассислиги бўйича ўқув фаолияти турлари, ўқув фанлари ва курсларининг таркиби, уларни ўрганишнинг изчиллиги ва соатлардаги ҳажмини белгилайдиган ҳужжат
Ўқув фани	таълим муассасасида ўрганиш учун фан, техника, санъат, ишлаб чиқариш фаолиятининг муайян соҳасидан саралаб олинган билимлар, ўқув ва кўникмалар тизими
Ўқув семестри	олий таълим муассасасида ўқув йилининг ярмини ташкил этувчи ўзаро боғланган фанларнинг маълум мажмуини ўзлаштиришга мўлжалланган ва улар бўйича якуний назорат билан тугалланадиган қисми
Ўқув фани дастури	таълим мазмуни, унинг талабалар томонидан ўзлаштирилишининг энг мақбул усуллари, ахборот манбалари кўрсатилган норматив ҳужжат
Малака амалиёти	ўқув жараёнининг назарий билимларни мустаҳкамлаш, амалий кўникма ва ўқув ҳосил қилиш, ўқув режалари ва фанлар дастурларнинг маълум (якуний) қисмидаги мавзу бўйича материаллар тўплаш учун ўтказиладиган бир қисми
Ўқитиш сифатини назорат қилиш	талабанинг билим савиясини текшириш ва унинг ўқув дастурини ўзлаштириш даражасини аниқлаш
Таълим сифатини назорат қилиш	ўқитиш мазмуни ва натижаларининг давлат таълим стандартлари талабларига мувофиқлигини текшириш
Олий таълим	узлуксиз таълимнинг юқори малакали мутахассислар тайёрловчи мустақил тури. Олий таълим муассасаларида амалга оширилади. Олий таълим икки босқичдан иборат: бакалавриат ва магистратура
Ўқув режа	ўқув фанларини ўрганиш кетма-кетлиги ва ҳажмини белгиловчи ўқув режаси
Ишчи ўқув режа	талабаларнинг шахсий ўқув режалари асосида шакллантирилган ўқув режаси, ўқитувчиларнинг ўқув ишлари юкламаларини ҳисоблаш учун асос бўладиган ҳужжат

VI. АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

VI. ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

I. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари:

1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 488 б.

2. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. 1-жилд. – Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 592 б.

3. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2-жилд. Т.: “Ўзбекистон”, 2018. – 507 б.

4. Мирзиёев Ш.М. Нияти улуғ халқнинг иши ҳам улуғ, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. 3-жилд.– Т.: “Ўзбекистон”, 2019. – 400 б.

5. Мирзиёев Ш.М. Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари. 4-жилд.– Т.: “Ўзбекистон”, 2020. – 400 б.

II. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар:

6. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси.–Т.:Ўзбекистон, 2018.

7. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 23 сентябрда қабул қилинган “Таълим тўғрисида”ги ЎРҚ-637-сонли Қонуни.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февраль “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги 4947-сонли Фармони.

9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 21 сентябрь “2019-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5544-сонли Фармони.

10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 май “Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5729-сон Фармони.

11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 август “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларининг узлуксиз малакасини ошириш тизимини жорий этиш тўғрисида”ги ПФ-5789-сонли Фармони.

12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрь “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли Фармони.

13. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2020 йил 25 январдаги Олий Мажлисга Мурожаатномаси.

14. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги «Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида»ги 343-сонли Қарори.

15. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 2001 йил 16 августдаги “343-сонли қороригa ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сонли қарори.

16. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги қарори билан тасдиқланган “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисида низом”.

17. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги қарори билан тасдиқланган “Олий таълим муассасалари рейтингини аниқлаш тартибини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 467-сонли қарори.

18. Таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш мезонлари [Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 27 январда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 3214].

III. Махсус адабиётлар:

11. Усмонов Б.Ш., Хабибуллаев Р.А. Олий ўқув юртларида ўқув жараёнини кредит-модуль тизимида ташкил қилиш. Ўқув қўлланма. Т.: “Tafakkur” нашриёти, 2020 й. 120 бет.

12. Ўринов В. Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида ECTS кредит-модуль тизими: асосий тушунчалар ва қоидалар. Ўқув қўлланма. Нью Брансвик Университети, 2020 й.

13. Олий таълимнинг меъёрий - ҳуқуқий хужжатлари тўплами. -Т., 2013.

14. Распространение Болонского процесса: о декларации к внедрению на практике. В 3-х частях. Часть 2. Тенденции развития Болонского процесса, его инструменты и опыт внедрения / Р.Р. Агишев, И.В. Анисимова, Ш.М. Валитов, Д.А. Гопкало, В.Г. Крюков, А.Е. Пушкина, Л.А. Симонова, А.П. Снегуренко. Под ред. проф. Р.Р. Агишева. - Казань, КГТУ им. А.Н. Туполева, 2008. - 118 с.

15. The European Higher Education Area. - Joint Declaration of the Ministers of Education. - Bologna, 1999, 19 June.

16. Shaping our Own Future in the European Higher Education Area // Convention of European Higher Education Institutions. - Salamanca, 2001, 29-30 march.

IV. Интернет сайтлар:

17. http://edu.uz – Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

18. http://lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси.

19. http://bimm.uz – Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш бош илмий-методик маркази.

20. http://ziyonet.uz – Таълим портали ZiyoNET.

21. http://natlib.uz – Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси.